

STATISTISK ÅRSRAPPORT

Innehållsförteckning

1. Yrkeshögskolan	5
Sammanfattning	5
Inledning	6
1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser	8
1.2 Utbildningsanordnare	12
1.3 Sökande och sökande per plats	13
1.4 Antagna som påbörjat studier	17
1.5 Studerande	23
1.6 Examinerade	25
1.7 Examensgrad	28
1.8 Sysselsättning året efter examen	34
1.9 Verkningsgrad	38
1.10 Utbildningar inom smala yrkesområden	40
1.11 Uppdragsutbildningar, behörighetsgivande förutbildningar, och kurs på tom plats	41
1.12 Korta yrkeshögskoleutbildningar (kurser och kurspaket)	43
1.12.1 Utbildningar och utbildningsomgångar	43
1.12.2 Sökande till kurser och kurspaket	43
1.12.3 Studerande	45
1.13 Om statistiken	48
1.13.1 Definitioner och förklaringar	48
 2. Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn	 53
Sammanfattning	53
2.1 Konst- och kulturutbildningar	55
2.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	55
2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser	58
2.1.3 Antagna som påbörjat studier	59
2.1.4 Studerande	65
2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen	51
2.1.6 Slutförandegrad	66
2.2 Utbildningar med endast tillsyn	69
2.2.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	69
2.2.2 Platser	70
2.2.3 Antagna som påbörjat studier	70
2.2.4 Studerande	70
2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen	71
2.3 Om statistiken	72
2.3.1 Definitioner och förklaringar	72

3. Tolkutbildningar inom folkbildningen	75
Sammanfattning	75
3.1 Kontakttolkutbildning	76
3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	76
3.1.2 Platser	77
3.1.3 Ansökningar	78
3.1.4 Deltagare	78
3.1.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.....	79
3.1.6 Kortare kurser	81
3.2 Skrivtolkutbildning	82
3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare	82
3.2.2 Platser och ansökningar	82
3.2.3 Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	82
3.3 Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning	83
3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	83
3.3.2 Platser	83
3.3.3 Ansökningar	84
3.3.4 Deltagare	84
3.3.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.....	85
3.3.6 Kurser och övriga utbildningar.....	86
3.4 Om statistiken	87
3.4.1 Definitioner och förklaringar	87

Förord

Statistisk årsrapport är en rapport som genomförs årligen på uppdrag av regeringen enligt Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH).

Rapporten ger med utgångspunkt från statistik en bild av läget och utvecklingen inom de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för:

- yrkeshögskoleutbildningar (YH),
- konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn,
- tolkutbildningar inom folkbildningen.

Redovisningen i rapporten fokuserar på 2020, ett år som inte varit som andra. Coronapandemin har fått effekter för både utbildningssektorn och arbetsmarknaden. Inom några av de delar som presenteras i rapporten bedöms coronapandemin sannolikt ha haft en påverkan.

Statistiken i rapporten redovisas huvudsakligen i form av diagram samt beskrivande texter och analyser. För yrkeshögskolan redovisas statistiken i de flesta fall från 2007. Statistiken för konst- och kulturutbildningar samt utbildningar med endast tillsyn redovisas från det att utbildningsformen startade hösten 2015. För tolkutbildningarna inom folkbildningen redovisas statistiken huvudsakligen från 2012 då myndigheten tog över ansvaret för utbildningarna.

Statistiken om sökande, studerande och examinerade inom yrkeshögskolan samt om studerande och studerande som slutfört utbildning inom konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn kommer från Statistiska centralbyrån (SCB). Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Merparten av övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

Bedömning av utvecklingen inom respektive utbildningsform görs i myndighetens årsredovisning. Där finns också uppgifter om bland annat inkomna och beviljade ansökningar i de olika ansökningsomgångarna, utbetalda årsplatser samt utbetalda statsbidrag och särskilda medel.

Västerås i april 2021

Thomas Persson Generaldirektör

Yrkeshögskolan

Sammanfattning

Yrkeshögskoleutbildning (YH) och dess föregångare kvalificerad yrkesutbildning (KY) är eftergymnasiala utbildningsformer som kombinerar teoretiska studier och en stark arbetslivsanknytning. Merparten av utbildningarna leder till specifika yrkesroller. Översiktlig information om yrkeshögskoleutbildningar finns i den färgade högerspalten på nästa sida.

Den största förändringen under det senaste året var att volymerna ökade mycket. En expansion av antalet beslutade platser påbörjades 2018 och slog igenom ännu mer 2019 och 2020. Det tillkom också extra platser under 2020 på redan befintliga utbildningar med anledning av coronapandemin. Samtidigt minskade andelen outnyttjade platser vid start mycket, vilket till stor del kan vara en följd av pandemin. Individer kan i högre grad än tidigare ha haft skäl att söka till utbildningar och att också påbörja dem för att undvika arbetslöshet.

Några av de viktigaste resultaten:

- Volymerna av utbildningsomgångar, beslutade platser, behöriga sökande, antagna som påbörjat studier och aktiva studerande har ökat mycket över tid, framförallt de två senaste åren.
- De fem stora utbildningsområdena (Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning) stod under 2020 för merparten av volymerna ovan.
- Andelen outnyttjade platser vid start minskade mycket under 2020. Andelen har minskat årligen 2017–2020 men den varierar mellan utbildningsområdena.
- Antalet ansökningar, sökande och behöriga sökande ökade mellan 2019 och 2020.
- Antalet behöriga sökande per plats ökade mellan 2019 och 2020. I genomsnitt var det 2,0 behöriga sökande per plats 2020.
- Antalet antagna som påbörjat studier har ökat i stort sett varje år under perioden 2007–2020 och framför allt under 2020. Ökningen har skett inom både bundna utbildningar och distansutbildningar.
- Könsfördelningen bland antagna som påbörjat studier var jämn totalt sett 2020 men den var ojämn inom de fem stora utbildningsområdena.
- Andelen utrikes födda bland de som påbörjat studier har ökat (framför allt under de sex senaste åren) men andelen varierar mellan utbildningsområdena.
- Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier har ökat över tid men den varierar mellan kvinnor och män och mellan utrikes födda och inrikes födda.
- Antalet examinerade har i stort sett ökat kontinuerligt 2007–2019, från 7 800 till 14 500. De fem stora utbildningsområdena stod tillsammans för närmare nio tiondelar av ökningen.
- Examensgraden har ökat 2007–2019, från 63 procent till 71 procent. Trots ökningen över tid har examensgraden varit minskade efter 2016 då den var 74 procent. Det fanns stora skillnader i examensgrad mellan utbildningsområdena.
- Kvinnor hade högre examensgrad än män och inrikes födda hade högre examensgrad än utrikes födda.
- Av de 29 procent som inte tog examen 2019 var det 20 procentenheter som hade hoppat av utbildningen medan 9 procentenheter var med till utbildningens slut men utan att ta examen.

- Andelen examinerade som hade ett arbete året efter examen minskade mellan 2019 och 2020, från 93 till 87 procent. Andelen i arbete 2020 var på den lägsta nivån sedan 2015.
- Andelen med ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen minskade mellan 2019 och 2020, från 71 till 67 procent.
- Närmare nio av tio examinerade var nöjda med utbildningen som helhet, vilket var i nivå med tidigare år.
- Under 2020 startade 177 utbildningar i form av kurser och kurspaket. Det var 5 300 som påbörjade studier under 2020.

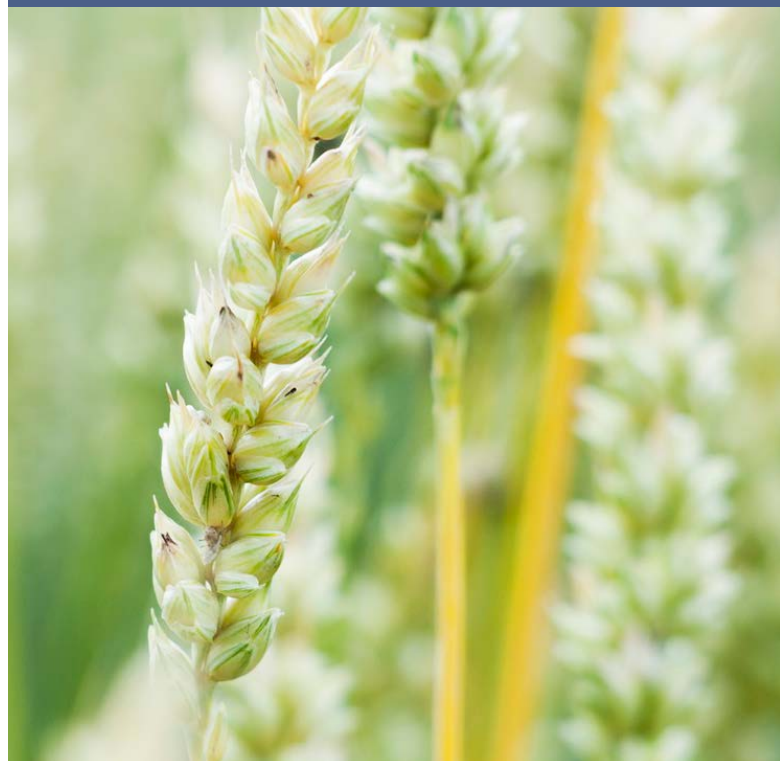
Inledning

Det övergripande syftet med yrkeshögskolan (YH) är att svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft med eftergymnasial yrkesutbildning.

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) genomför ansökningsförfaranden där utbildningsanordnare kan ansöka om att deras utbildningar ska få ingå i yrkeshögskolan och beviljas statliga medel. Det gäller både utbildningar som funnits förut och helt nya utbildningar. Besluten gäller för start av mellan en och fem utbildningsomgångar. Därefter måste utbildningsanordnarna ansöka på nytt om de vill fortsätta bedriva yrkeshögskoleutbildning (YH). Antalet utbildningsomgångar som startar under ett år styrs främst av hur mycket statliga medel myndigheten förfogar över. Det finns även en liten andel utbildningsomgångar som bedrivs utan statliga medel från MYH.

Merparten av de studerande finns till arbetsmarknadens förfogande tidigast två år efter det att utbildningen beviljades och för ungefär hälften dröjer det tre år eller mer efter beslutet. På grund av det långa tidsspannet mellan beslut och examen samt att konjunkturprognoser är osäkra tar myndigheten endast begränsad hänsyn till konjunkturläget vid besluten. Myndigheten strävar istället efter att dimensionera utbildningsutbudet över en längre tid. Varje utbildningsområdes andel av utbudet förändras oftast ganska lite på ett år men över tid kan det ske större förändringar.

För att effektivisera ansöknings- och bedömningsprocessen och skapa förutsättningar för en ökad strategisk styrning av yrkeshögskolans utbildningsportfölj, arbetar myndigheten med prioriteringar baserat på arbetsmark-

Yrkeshögskolans utbildningar svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och drivs i nära samverkan med företag och organisationer. Det innebär att utbildningarnas innehåll utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras.

Utbildningarna är eftergymnasiala och oftast mellan ett och tre år långa. Under utbildningen får de studerande kombinera teoretiska studier med arbetsplatsförlagda kurser som kallas Lärande i arbete, LIA.

Arbetslivet medverkar aktivt i utbildningarna på olika sätt. Representer från arbetslivet deltar i utbildningens ledningsgrupp, bidrar med föreläsare, medverkar i projekt eller erbjuder LIA-platser.

Utbildningsanordnarna kan vara privata utbildningsföretag, kommuner, landsting eller högskolor. Från och med 2017 kan också statliga myndigheter driva utbildning inom yrkeshögskolan.

Utbildningar inom yrkeshögskolan ger rätt till studiemedel från CSN.

nadens efterfrågan. Dessa prioriteringar fungerar som en riktning under bedömningsarbetet. Vilka utbildningar som slutligen blir beviljade styrs av en rad faktorer, där arbetsmarknadens efterfrågan är en av dem.

För utbildningsanordnare och studerande har coronapandemin generellt sett inneburit omställningar. Detta i tillägg till redan pågående expansion och införandet av kurser och kurspaket inom yrkeshögskolan.

Extra ansökningsomgång inom YH 2020

Till följd av coronapandemin 2020 genomfördes en extra ansökningsomgång om att bedriva YH-utbildningar. Ansökningsomgången gjorde det möjligt för utbildningsanordnare med beviljade YH-utbildningar att ansöka om ett utökat antal platser i form av ytterligare omgångar. Ansökningsomgången avslutades under 2020 och alla extra utbildningsomgångar skulle starta under samma år.

Kurser och kurspaket

Korta yrkeshögskoleutbildningar, i form av kurser och kurspaket, ska tillgodose kompetensbehov för omställning på arbetsmarknaden, men också svara mot behov av kunskap inom nya områden. Utbildningarna består av enstaka kurser eller sammanhållna kurspaket med en sammanlagd omfattning under 100 YH-poäng.

Utbildningarna är flexibla när det gäller studieform och studietakt, eftersom det ska vara möjligt för redan yrkesverksamma att ta del av kurser och kurspaket inom yrkeshögskolan.

De första ansökningsförfarandena om att få bedriva utbildningarna i form av kurser och kurspaket genomfördes under 2020 och de första utbildningarna startade under samma år.

Statistik om kurser och kurspaket redovisas i ett separat avsnitt. Därmed ingår inte uppgifter om kurser och kurspaket i övrig statistik om YH-utbildningarna.

YH-flex försöksverksamhet

Myndigheten ska planera och genomföra en försöksverksamhet under 2020-2022 med en snabbare och mer flexibel väg till en yrkeshögskoleexamen för den som redan har yrkeskunskaper som motsvarar en betydande del av en yrkeshögskoleutbildning, så kallad YH-flex.

En så kallad YH-flexplats utformas som en extra studerandeplats på redan beslutade yrkeshögskoleutbildningar. Utbildning på YH-flexplats ska genomföras mot samma utbildningsplan som för utbildningen i fråga, men med ett flexibelt genomförande. De första YH-flexplatserna beviljades och startade under 2020.

Statistik om YH-flex redovisas inte i den här rapporten. Kort information om YH-flex finns i Myndigheten för yrkeshögskolans årsredovisning 2020 och uppdraget ska redovisas till regeringen våren 2023.

Utbildningar som bedrivs i flera kommuner samtidigt

Sedan beslutsåret 2020 har det varit möjligt för utbildningsanordnarna att ansöka om att bedriva enskilda utbildningsomgångar i flera kommuner samtidigt. Detta har haft en viss påverkan på den statistik som redovisas efter geografisk uppdelning.

1.1

UTBILDNINGAR, UTBILDNINGS- OMGÅNGAR OCH PLATSER

Stor ökning av antalet utbildningsomgångar

Från och med 2018 har det skett en omfattande expansion av beslutade utbildningsomgångar¹ och utbildningsplatser i de årliga ansökningsomgångarna om få att bedriva yrkeshögskoleutbildning med statliga medel² från Myndigheten för yrkeshögskolan.

Åren 2018–2020 beslutade myndigheten om mellan 31 300 och 36 100 nya utbildningsplatser per år, vilket kan jämföras med åren 2015–2017 då antalet beslutade platser per år var mellan 19 300 och 25 700.

Besluten 2018 slog dock bara delvis igenom på startåret 2018 på grund av att de nya beslutade omgångarna och platserna är fördelade på flera startår framåt i tiden, oftast med en omgång per startår. Effekten blir därför större på volymerna av omgångar och platser med start 2019 och senare eftersom då tillkommer även en fortsatt expansion i besluten från 2019 och senare.

Expansionen från och med 2018 har inneburit att antalet startade och pågående omgångar har ökat. Dessutom beslutade myndigheten om extra omgångar på redan beviljade utbildningar med start under 2020 med anledning av extrasatsningar på yrkeshögskoleutbildningar i regeringens vårandringsbudget för 2020.

Antalet startade omgångar har ökat med 580 och antalet pågående omgångar har ökat med 1 051 mellan 2017 och 2020. Av ökningen var det 272 extra omgångar som startade under 2020, vilket motsvarar 47 procent av ökningen för startade omgångar och 26 procent av ökningen för pågående omgångar.

Sett i procentuell ökning så var ökningen av antalet startade omgångar 21 procent mellan 2018 och 2019 samt 30 procent mellan 2019 och 2020. Ökningen av antalet

pågående omgångar var 15 procent mellan 2018 och 2019 samt 24 procent mellan 2019 och 2020.

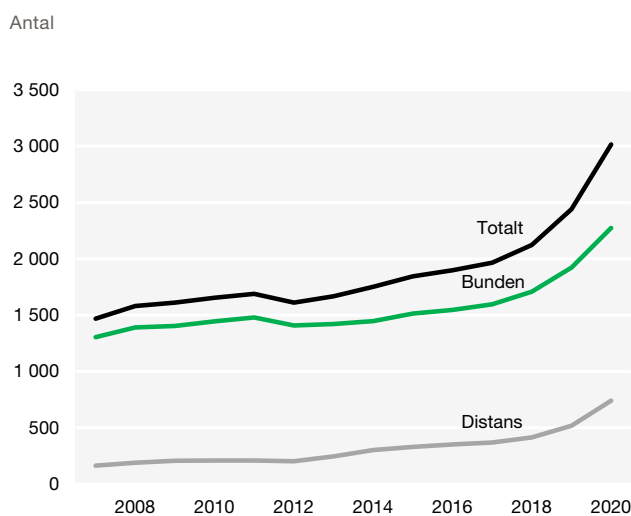
Antalet utbildningsomgångar har mer än fördubblats över en längre tidsperiod (sedan 2007) och det gäller både antalet omgångar som har startat och antalet omgångar som har pågått³ under respektive år. Fördelningen över utbildningsområdena har förändrats efter myndighetens prioriteringar utifrån arbetsmarknadens efterfrågan.

Flest omgångar bedrivs i bunden form men andelen distans har ökat

Under 2020 startade 1 348 utbildningsomgångar varav merparten under augusti och september. Totalt pågick 3 016 omgångar under hela eller delar av året. Av dessa var 75 procent inom bunden studieform och 25 procent inom distans.

Andelen pågående omgångar som bedrivs på distans har ökat med 10 procentenheter sedan 2013, från 15 procent till 25 procent 2020. Av de fem stora utbildningsområdena⁴ hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel distans 2020. Av de pågående omgångarna inom området så bedrevs 56 procent på distans. Inom Data/IT var andelen distans 6 procent. Inom de övriga tre stora områdena var andelen pågående omgångar på distans mellan 19 och 25 procent per område.

Diagram 1.1: Pågående utbildningsomgångar efter studieform, 2007–2020

Källa: MYH.

¹ Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter. En utbildningsomgång kan liknas vid en "start" eller en "klass" med studerande.

² Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel.

³ Avser omgångar som startats, avslutats eller pågått under hela året, det vill säga alla omgångar som har pågått minst en dag under året.

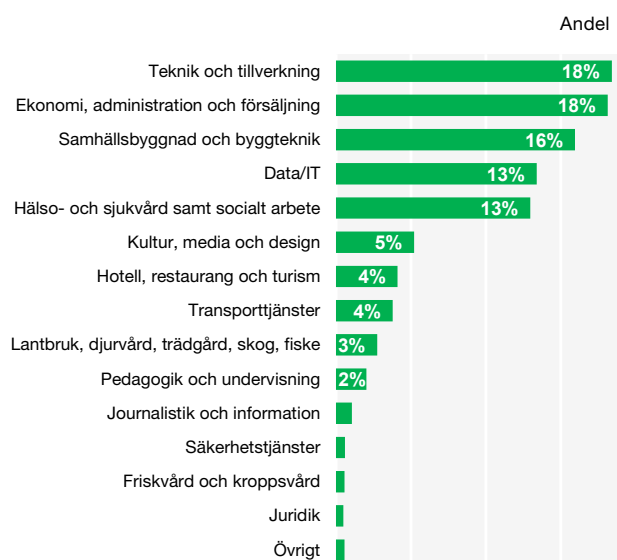
⁴ Se avsnitt 1.13 Om statistiken.

Två utbildningsområden har varit de största under en lång period

Teknik och tillverkning och Ekonomi, administration och försäljning har varit de största utbildningsområdena årligen 2007–2020, både vad gäller antalet startade och pågående omgångar. Tillsammans stod de för 35 procent av startade omgångar och 37 procent av pågående omgångar 2020.

Under 2020 fanns det fem stora utbildningsområden inom YH som tillsammans hade fyra femtedelar av både de startade omgångarna och de pågående omgångarna. Det var Ekonomi, administration och försäljning, Teknik och tillverkning, Samhällsbyggnad och byggt teknik, Data/IT samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Dessa fem områden står för en stor del av ökningen sedan 2013, både vad gäller antalet startade och pågående omgångar. Det skedde en tillfällig nedgång i antalet pågående omgångar under 2012 vilket berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut komplementerade för utfasningen av KY.⁵

Diagram 1.2: Pågående utbildningsomgångar efter utbildningsområde, 2020

Källa: MYH.

Flest utbildningsomgångar i storstadslänen

Antalet startade och pågående utbildningsomgångar har årligen varit betydligt fler i de tre storstadslänen än i övriga län. Tillsammans svarade de tre storstadslänen⁶ för 62 procent av samtliga pågående omgångar under 2020.⁷ Det förklaras till stor del av att de har störst folkmängd och arbetsmarknad.⁸

Vad gäller antal pågående omgångar i relation till antal invånare är det däremot inte något av storstadslänen som ligger i topp, även om alla tre ligger bland de nio högsta. Högst värde under 2020 hade Västernorrlands län med 7,4 pågående omgångar per 10 000 invånare.⁹ Detta kan jämföras med riket totalt som hade 5,1 pågående omgångar per 10 000 invånare.

En del omgångar har studerande i flera kommuner

Sedan beslutsåret 2020 har det varit möjligt för utbildningsanordnarna att ansöka om att bedriva enskilda utbildningsomgångar i flera kommuner samtidigt. Från och med 25 juni 2020 får därför varje antagen som påbörjar studier en individuell placering efter kommun i myndighetens studiedokumentation.¹⁰

Av de 1 258 utbildningsomgångar som startade under andra halvåret 2020 var det en liten andel som hade studerande i flera kommuner (4 procent), varav merparten hade studerande i två kommuner.

Beslutade platser per omgång varierar mellan utbildningsområdena

På varje utbildningsomgång finns ett antal beslutade utbildningsplatser. På de 3 016 omgångar som pågick under hela eller del av 2020 fanns det 83 000 platser.¹¹ Av dessa startade 1 348 omgångar med 35 500 platser under 2020.

I genomsnitt var det 26 beslutade platser per omgång på de omgångar som startade under 2020. Genomsnittet har minskat från 29 platser föregående år i samband med att många extraomgångar med få platser beviljades och skulle starta under 2020.

⁵ 2013 var sista året det fanns pågående omgångar inom kvalificerad yrkesutbildning.

⁶ Skåne län, Stockholms län och Västra Götalands län.

⁷ Exklusive utbildningsomgångar som är avsedda att bedrivas i flera kommuner.

⁸ År 2019 hade dessa tre län tillsammans 54 procent av alla förvärvsarbetande i riket (dagbefolkning). Källa: SCB.

⁹ Avser folkmängd 20–64 år den 31 december 2020. Källa: SCB.

¹⁰ Tidigare så räknades alla studerande till en enda kommun oberoende av var de bedrev studier, vilken kallades för huvudkommun.

¹¹ Omfattar även beslutade utbildningsplatser som bedrivs utan statliga medel från Myndigheten för yrkeshögskolan.

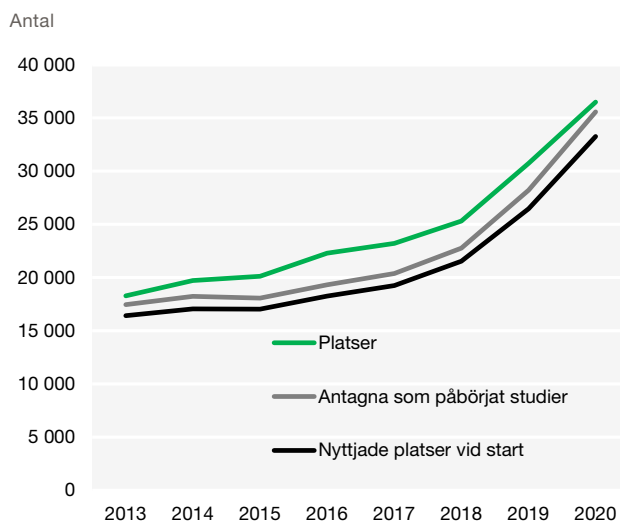
Det fanns i likhet med tidigare år stora variationer mellan utbildningsområdena. Inom det största området Ekonomi, administration och försäljning var genomsnittet 30 platser, vilket kan jämföras med i genomsnitt 22 platser inom det näst största området Teknik och tillverkning. Därför hade Ekonomi, administration och försäljning en större andel av platserna än av de startade omgångarna 2020. För Teknik och tillverkning gällde det motsatta. Ekonomi, administration och försäljning hade 16 procent av de startade omgångarna och 19 procent av platserna på de startade omgångarna. Teknik och tillverkning hade 19 procent av de startade omgångarna och 16 procent av platserna.

Hälften av omgångarna hade överintag av antagna som påbörjade studier

Nästan alla utbildningsomgångar bedrivs med statliga medel från myndigheten för yrkeshögskolan, en marginell andel bedrivs utan detta stöd.¹² På omgångar som bedrivs med statliga medel får utbildningsanordnarna göra överintag, vilket innebär att fler får påbörja studier än vad det finns beslutade utbildningsplatser. Anordnarna får däremot inga statliga medel för överintagen. På omgångar som bedrivs utan statliga medel får anordnarna inte göra överintag.

Totalt fanns det 36 500 beslutade platser avsedda att nyttjas vid start av utbildningsomgångar under 2020. Av dessa var det 1 000 platser som inte nyttjades vid start på grund av att omgångarna blev inställda, vilket innebar att det fanns 35 500 platser kvar på de omgångar som startade 2020. Av dessa platser var det 2 200 platser som var tomma vid start. Antalet nyttjade platser vid start blev därmed 33 300. Antalet antagna som påbörjade studier var 35 600¹³, vilket var 2 300 fler än de nyttjade platserna. Skillnaden beror på att det gjordes överintag av antagna som påbörjade studier på 47 procent av de startade omgångarna. Överintaget var i genomsnitt 3,7 på de omgångar som hade överintag. Det var 3 procent av de startade omgångarna som hade överintag på minst 10 antagna som påbörjade studier.

Diagram 1.3: Platser och nyttjade platser vid start, 2013–2020

Platser avser beslutade utbildningsplatser. Inklusive platser på inställda utbildningsomgångar. Antagna som påbörjat studier avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive senare inhoppare. Källa: MYH.

Andelen outnyttjade platser vid start minskade mycket under 2020

Mellan 2020 och 2019 minskade andelen outnyttjade platser vid start totalt sett med 5 procentenheter, vilket kan jämföras med att minskningen mellan två enskilda år 2016–2019 som mest var 2 procentenheter och dessutom från en högre nivå.

Andelen outnyttjade platser vid start ökade årligen mellan 2013 och 2016, från 10 procent till 18 procent. Därefter vände utvecklingen 2017 och andelen minskade årligen till 9 procent 2020.

Minskningen 2020 kan till stor del vara en följd av coronapandemin. Individer kan i högre grad än tidigare ha haft skäl att söka till utbildningar och att också påbörja dem för att undvika arbetslöshet. De flesta utbildningsinriktningar hade fler behöriga sökande per plats 2020 jämfört med 2019.¹⁴

¹² Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel från MYH.

¹³ Antagna som påbörjade studier avser här vid utbildningsomgångens start, exklusive senare inhoppare.

¹⁴ Källa: SCB

Minskningen 2018–2020, kan till viss del bero på att behörighetsgivande förutbildning och tillfälligt startbidrag har haft effekt på andelen outnyttjade platser vid start, framförallt inom utbildningsområdena Teknik och tillverkning och Samhällsbyggnad och byggteknik.

Andelen outnyttjade platser vid start varierar mellan utbildningsområdena. Av de fem stora utbildningsområdena hade Teknik och tillverkning högst andel outnyttjade platser vid start 2020 med 18 procent. Därefter följde Data/IT med 11 procent och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Samhällsbyggnad och byggteknik med 7 procent vardera. Ekonomi, administration och försäljning hade lägst andel av de fem stora områdena med 2 procent outnyttjade platser vid start. Alla de stora områdena med undantag för Hälso- och sjukvård samt socialt arbete hade en minskning av andelen outnyttjade platser vid start jämfört med föregående år.

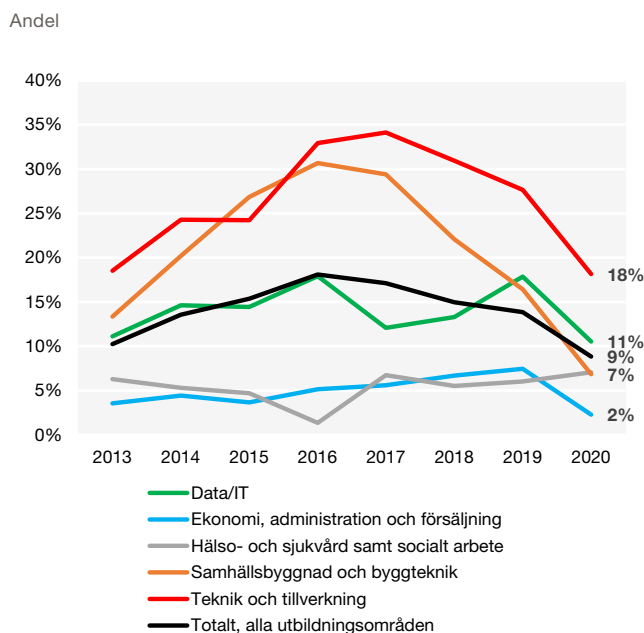
Åren 2016 och 2017 hade både Teknik och tillverkning och Samhällsbyggnad och byggteknik en betydligt högre andel outnyttjade platser vid start än de hade 2020. Samhällsbyggnad och byggteknik har sedan 2016 haft en årlig minskning av andelen outnyttjade platser vid start från 31 procent till 7 procent. Teknik och tillverkning har sedan 2017 haft en minskning från 34 procent till 18 procent.

Sedan 2013 så har Teknik och tillverkning haft högst andel outnyttjade platser vid start varje år av de fem stora utbildningsområdena utom 2015 då Samhällsbyggnad och byggteknik hade högst andel. Teknik och tillverkning har sedan 2013 aldrig haft en andel på mindre än 18 procent.

Data/IT har haft en andel outnyttjade platser vid start som varierat fram och tillbaka sedan 2013 med som mest 18 procent och som minst 11 procent.

Ekonomi, administration och försäljning respektive Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har för varje år under perioden aldrig haft en andel på mer än 7 procent.

Diagram 1.4: Outnyttjade platser vid start inom de fem stora utbildningsområdena, 2013–2020

Platser avser beslutade utbildningsplatser. Inklusive platser på inställda utbildningsomgångar. Källa: MYH.

För utbildningsområden finns det under perioden 2013–2020 inget statistiskt samband¹⁵ mellan antalet beslutade platser och andelen outnyttjade platser vid start. Ett ökat antal platser sammanfaller både med ökning och minskningar av outnyttjade platser vid start. Det är flera faktorer som påverkar, till exempel fördelningen av platser över utbildningsinriktningar inom områdena och läget på arbetsmarknaden.

Vad gäller andelen outnyttjade platser vid start sammanlagt för perioden 2013–2020 så kan de fem stora områdena delas in i tre grupper, stor andel – Teknik och tillverkning (26 procent) och Samhällsbyggnad och byggteknik (20 procent), mellanstor andel – Data/IT (14 procent) samt liten andel – Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (6 procent) och Ekonomi, administration och försäljning (5 procent).

Data/IT hade en större andel outnyttjade platser vid start 2020 än Samhällsbyggnad och byggteknik men sammanlagt för perioden 2013–2020 så har Data/IT haft en mindre andel.¹⁶

¹⁵ Avser korrelation enligt Pearsons metod.

¹⁶ Beslutade platser och nyttjade platser vid start visas från och med 2013. Från och med detta år startas det endast omgångar inom YH, vilket innebär att alla platser är beslutade av Myndigheten för yrkeshögskolan. De sista starterna inom KY var 2012.

1.2

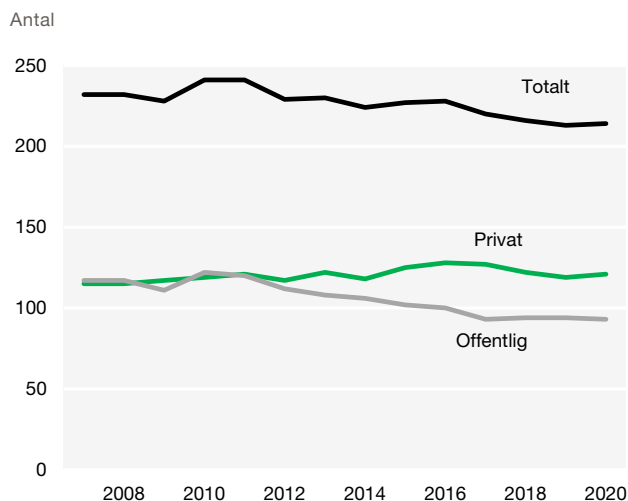
UTBILDNINGSANORDNARE

Under 2020 hade 214 utbildningsanordnare minst en pågående utbildningsomgång varav 121 privata organisationer och 93 offentliga. Av de offentliga anordnarna var det 86 kommuner eller kommunförbund, 5 regioner (landsting) samt 2 statliga anordnare.¹⁷

Andelen privata anordnare har ökat

Antalet privata anordnare har ökat från 115 till 121 mellan 2007 och 2020. Antalet var som störst 2016 då det fanns 128 privata anordnare. Antalet offentliga anordnare har däremot minskat under samma period, från 117 till 93. Flest fanns 2010, då det var 122 offentliga anordnare. Andelen privata anordnare har ökat från 50 procent till 57 procent mellan 2007 och 2020.

Diagram 1.5: Anordnare efter huvudman, 2007–2020

Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare som haft minst en utbildningsomgång som pågått under respektive år. Källa: MYH.

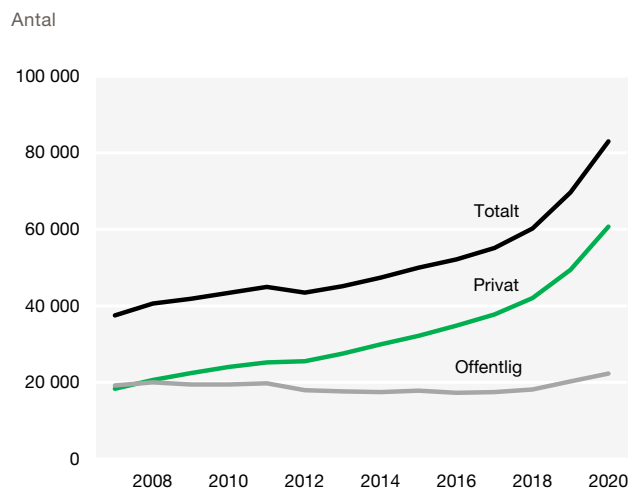
Antalet platser har ökat mycket för privata anordnare

Vad gäller andel av beslutade platser på utbildningsomgångar som pågått under respektive år så har det skett en kraftig förskjutning till privata anordnare under perioden 2007–2020. Andelen privata anordnare har ökat men andelen platser som finns hos privata anordnare har ökat mycket mer.

År 2007 hade privata anordnare 49 procent av 37 500 platser på omgångar som pågått under året. Tretton år senare hade privata anordnare 73 procent av 83 000 platser på omgångar som pågått under året. Antalet platser hos privata anordnare ökade med 42 400 mellan 2007 och 2020. Hos offentliga anordnare ökade antalet platser med 3 100 under samma period. Av platserna hos offentliga anordnare 2020 fanns merparten (95 procent) hos kommuner eller kommunförbund.

I samband med expansionen har det varit en extra stor ökning av beslutade platser under perioden 2018–2020. Antalet platser på omgångar som pågått under året har ökat med 27 900 mellan 2017 och 2020, motsvarande 51 procent. Av ökningen så har merparten (82 procent) varit hos privata anordnare.

Diagram 1.6: Platser på omgångar som pågått under året, efter anordnare huvudman, 2007–2020

Platser avser beslutade utbildningsplatser på utbildningsomgångar som pågått under respektive år. Källa: MYH.

¹⁷ Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare. För definition av utbildningsanordnare och pågående utbildningsomgångar, se avsnitt 1.13 Om statistiken.

Privata anordnare hade betydligt fler platser per anordnare än offentliga

Under 2020 fanns det i genomsnitt 388 beslutade platser per anordnare på de omgångar som pågått under året. Genomsnittet var mer än dubbelt så högt för privata anordnare jämfört med offentliga anordnare, 502 jämfört med 240 platser per anordnare.

1.3

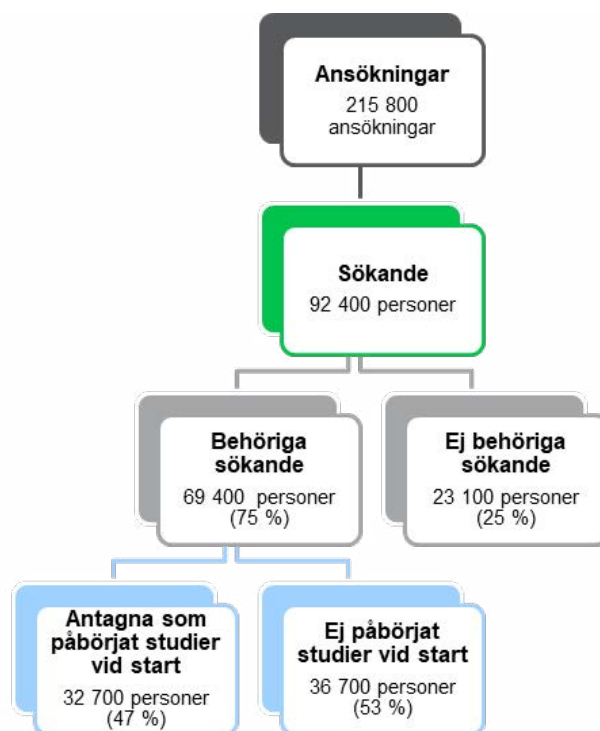
SÖKANDE OCH SÖKANDE PER PLATS

Sedan 2014 samlas personuppgifter in om de sökande, vilket gör det möjligt att redovisa hur många unika individer som söker till en yrkeshögskoleutbildning.¹⁸

I det här avsnittet beskrivs ansökningar, sökande, behöriga sökande samt antagna som påbörjat studier vid start.¹⁹ Ansökningar avser antalet ansökningar om att bedriva studier inom YH. Samma individ kan göra flera ansökningar. Sökande och behöriga sökande avser däremot antal unika individer som har sökt, respektive sökt och varit behörig till minst en utbildning inom YH.

I bilden nedan ges en sammanfattande bild av volymerna i tillträdet till yrkeshögskolan, från ansökan om att gå en utbildning fram till att studerande antas och påbörjar utbildningen.

Figur 1: Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2020

Notera: Alla uppgifter avser unika individer förutom ansökningar. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Fortsatt ökning av antalet ansökningar

Antalet ansökningar till utbildningsomgångar som startade under året ökade från 154 200 till 215 800 mellan 2019 och 2020, vilket innebar en ökning med 40 procent. Detta var en fortsättning av ökningen mellan 2018 och 2019 då antalet ansökningar ökade med 37 procent. Jämfört med perioden 2015–2017 har antalet ansökningar mer än fördubblats under 2020. Att antalet ansökningar har ökat kan bero på att antalet utbildningar att söka till har ökat, vilket i sig till stor del var ett resultat av att myndigheten påbörjade en expansion av yrkeshögskoleutbildningarna under 2018.

Fler personer än under tidigare år har sökt till mer än en utbildning med start under 2020 men det är fortfarande vanligast att man söker en utbildning. Totalt sökte 56 procent till en utbildning medan 44 procent sökte till

¹⁸ Inför 2015 gjordes en del förändringar i insamlingen, vilket medförde att endast uppgifter om behöriga sökande är jämförbara från och med 2014 och framåt. Uppgifter om unika sökande individer (oavsett behöriga eller obehöriga sökande) är jämförbara från 2015 och framåt.

¹⁹ Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

flera utbildningar. Tidigare år har andelen som sökte fler utbildningar varit mellan 34 och 41 procent. I likhet med tidigare år var det inga, eller endast små, skillnader mellan könen när det gäller huruvida man sökte en eller flera utbildningar 2020.

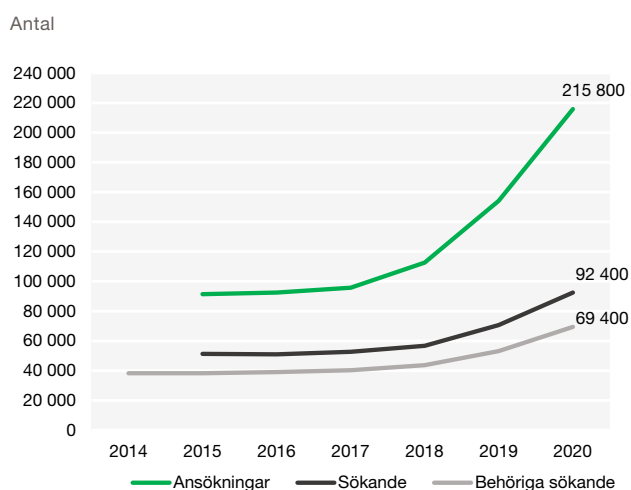
Tre av fyra sökande var behöriga till minst en utbildning

I likhet med antalet ansökningar ökade även antalet sökande till utbildningsomgångarna som startade under 2020 jämfört med 2019. Totalt sökte 92 400 personer till omgångarna som startade 2020 jämfört med 70 700 personer 2019, vilket innebar en ökning med 31 procent. Av de sökande var 75 procent behöriga till minst en utbildning 2020, vilket var i likhet med 2019 men något lägre än 2016–2018 då motsvarande andelar var 77 procent.

Antalet behöriga sökande ökade också mellan 2019 och 2020, från 53 100 till 69 400, vilket i likhet med sökande innebar en ökning med 31 procent.

Av behöriga sökande var det 47 procent som antogs och påbörjade studier vid utbildningens start 2020. Detta var något lägre än 2016–2019 då motsvarande andelar var mellan 49 och 52 procent.

Diagram 1.7: Ansökningar, sökande och behöriga sökande, 2014–2020

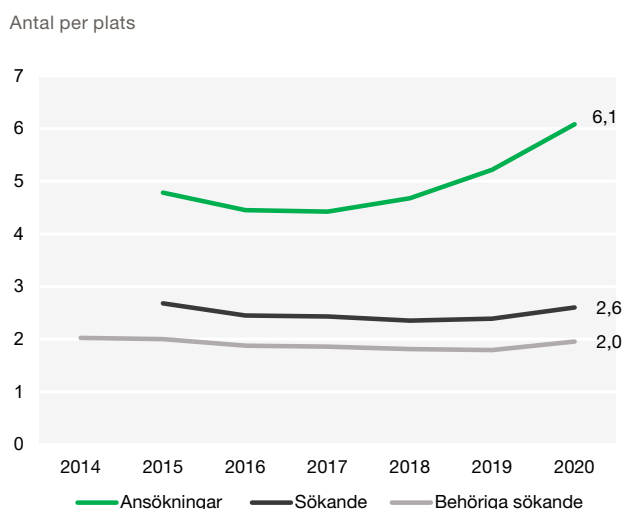

Källa: SCB.

Ökat antal behöriga sökande per plats

Totalt fanns det 35 500 platser att söka till på de utbildningsomgångar som startade 2020. Det innebar i genomsnitt 2,6 sökande per plats och 2,0 behöriga sökande per plats. Både antalet sökande per plats och antalet behöriga sökande per plats 2020 ökade jämfört med 2019 då antalet sökande per plats och antalet behöriga sökande per plats var 2,4 respektive 1,8.

Diagram 1.8: Ansökningar, sökande och behöriga sökande per plats, 2014–2020

Källa: SCB.

Flest behöriga sökande per plats hade, i likhet med det föregående året, utbildningsområdet Juridik följt av Journalistik och information med 7,8 respektive 4,1 behöriga sökande per plats 2020. Juridik hade även flest behöriga sökande per plats 2018 och 2019.

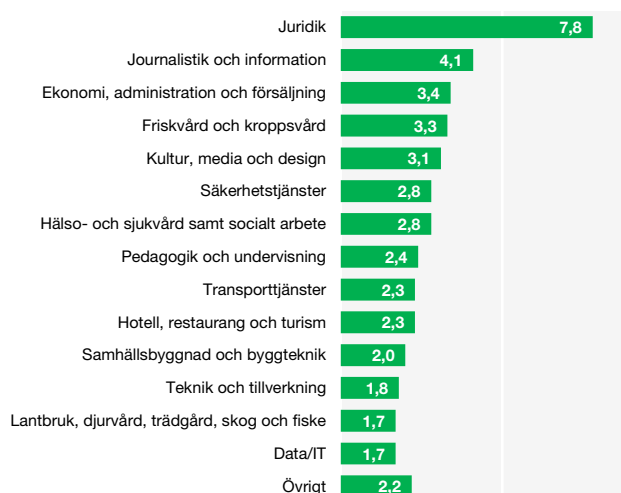
Både Juridik samt Journalistik och information var emellertid små områden där antalet behöriga sökande per plats tenderar att variera mer än bland de stora- och medelstora områdena.

Lägst antal behöriga sökande per plats hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Data/IT med 1,7 behöriga sökande per plats 2020. Områdena hade även lägst, respektive näst lägst, antal behöriga sökande per plats 2019.

Inom de fem stora utbildningsområdena varierade antalet behöriga sökande per plats 2020 mellan 1,7 och 3,4. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var det 3,4 respektive

tive 2,8 behöriga sökande per plats. Inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning varierade antalet behöriga sökande per plats mellan 1,7 och 2,0. Jämfört med 2019 var den största förändringen bland de fem stora utbildningsområdena inom Ekonomi, administration och försäljning där antalet behöriga sökande per plats ökade från 2,7 till 3,4.

Diagram 1.9: Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde, 2020

Notera: Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad vilket innebär att om en sökande är behörig till flera utbildningsomgångar i samma utbildningsområde så räknas personen en gång i detta utbildningsområde. Källa: SCB.

Kvinnor och män söker till olika utbildningsområden

Kvinnor utgjorde en högre andel av de sökande 2020. Könsfördelningen var i stort sett densamma bland sökande och behöriga sökande, cirka 60 procent kvinnor och 40 procent män, vilket är i likhet med de fyra föregående åren.

Kvinnor sökte i större utsträckning utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större utsträckning sökte utbildningar inom Data/IT, Teknik och

tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik. Detta var i likhet med de föregående åren (2015–2019).

Medianåldern bland de sökande och behöriga sökande 2020 var 29 år och precis som tidigare år hade kvinnor en något högre medianålder än män.

Merparten av behöriga sökande och antagna som påbörjat studier var inrikes födda

Av de behöriga sökande 2020 var 77 procent inrikes födda och 23 procent utrikes födda, vilket var samma andelar som 2019. Bland de antagna som påbörjat studier vid start²⁰ var andelen inrikes födda och utrikes födda 78 respektive 22 procent 2020, vilket var snarlikt med motsvarande andelar 2019.

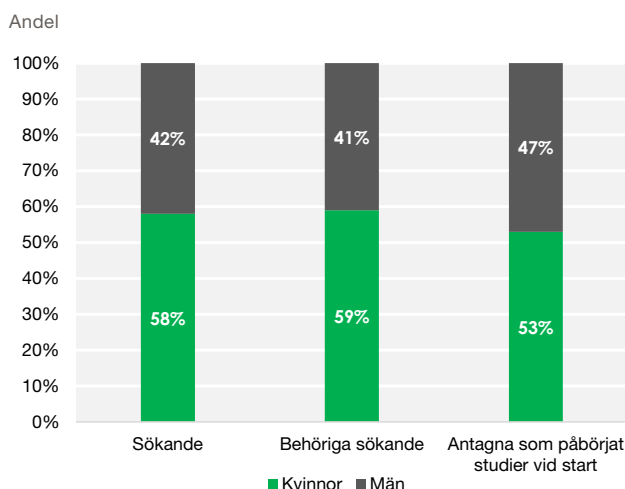
Större skillnad i könsfördelning bland sökande än vid utbildningens start

Det var större skillnader mellan andelen kvinnor och andelen män bland behöriga sökande än bland dem som påbörjade studier 2020. Av behöriga sökande var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Motsvarande andelar för antagna som påbörjade studier vid start²¹ var 53 respektive 47 procent.

Det var därmed en högre andel av männen som sökt minst en utbildning och var behöriga som antogs och påbörjade studier jämfört med kvinnorna. Detta kan bero på en större konkurrens om platserna inom de områden som kvinnor främst sökte sig till. Utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning och inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete hade fler behöriga sökande per plats än utbildningar inom Data/IT, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik.

²⁰ och ²¹ Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

Diagram 1.10: Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid utbildningens start efter kön, 2020

Notera: Alla uppgifter avser unika individer. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Tre av tio hade en eftergymnasial utbildning redan innan sin yrkeshögskoleutbildning

Detta avsnitt visar vilken högsta utbildningsnivå de sökande hade innan de sökte till en yrkeshögskoleutbildning. De senaste tillgängliga uppgifterna avser sökande till utbildningar som startade 2019.

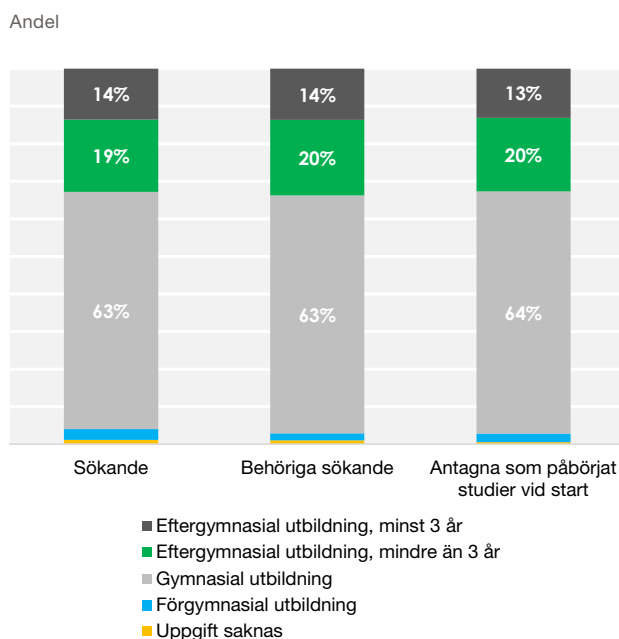
Drygt 30 procent av både behöriga sökande och antagna som påbörjade studier vid start²² 2019 hade en eftergymnasial utbildning sedan tidigare.²³ Av dessa hade 14 respektive 13 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år. Detta var något högre än under de två föregående åren då motsvarande andelar varit 12 procent för båda grupperna.

En något högre andel av de kvinnor som var behöriga hade en eftergymnasial utbildning innan sin yrkeshögskoleutbildning jämfört med de män som var behöriga, 35 procent jämfört med 31 procent 2019. För båda könen var andelarna något högre än motsvande andelar 2017 och 2018.

²² Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

²³ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.13 Om statistiken.

Diagram 1.11: Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid utbildningens start efter utbildningsnivå 2019

Notera: Alla uppgifter avser unika individer. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Reell kompetens

Det finns flera sätt att bli behörig till en yrkeshögskoleutbildning. En sökande som saknar de formella meriterna för att vara behörig till utbildningen kan bedömas behörig utifrån reell kompetens. Statistiken om sökande omfattar även uppgifter om de sökande bedömts behöriga utifrån reell kompetens. I statistiken avser det att den sökande antingen bedömts ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (3 kap. 1 § punkt 4 YHF²⁴), eller bedömts behörig genom den så kallade 20-procentsregeln (3 kap. 4 § YHF).

Av de sökande till yrkeshögskolan 2020 var 10 100 behöriga utifrån reell kompetens (enligt ovan), vilket motsvarade 15 procent av samtliga behöriga sökande. Det var lika stor andel som 2019 men en högre andel än 2016–2018 då 13 procent var behöriga utifrån reell kompetens. Andelen som bedömdes behörig utifrån reell kompetens var högre för män (16 procent) än för kvinnor (14 procent), vilket även varit fallet tidigare år.

²⁴ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

Tabell 1.1: Antal sökande som bedömts behöriga utifrån reell kompetens och andel av totala antalet behöriga sökande, 2016–2020

	Antal			Andel		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2016	4 952	2 368	2 584	13 %	10 %	16 %
2017	5 194	2 756	2 438	13 %	12 %	15 %
2018	5 757	3 187	2 570	13 %	12 %	15 %
2019	7 880	4 358	3 522	15 %	14 %	16 %
2020	10 071	5 557	4 514	15 %	14 %	16 %

Källa: SCB

Andelen av de behöriga sökande som bedömts behöriga genom reell kompetens varierade med utbildningsområdena. Högst andel 2020 fanns inom Data/IT (20 procent). Lägst andel fanns inom Friskvård och kroppsvård (1 procent) som är ett av de minsta utbildningsområdena inom yrkeshögskolan. Samma utbildningsområden hade högst, respektive lägst, andel även 2019.

Av de fem stora utbildningsområdena var det Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, som näst efter Data/IT hade högst andel som bedömts behöriga utifrån reell kompetens (16 procent). Inom Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggteknik var andelarna 13 respektive 12 procent medan andelen för Ekonomi, administration och försäljning var 8 procent.

Andelen behöriga utifrån reell kompetens var högre för utrikes födda jämfört med inrikes födda. År 2020 var andelen 26 procent bland utrikes födda jämfört med 11 procent bland inrikes födda. Andelen behöriga utifrån reell kompetens var högre inom de äldre åldersgrupperna jämfört med de yngre åldersgrupperna. Det var 9 procent av de behöriga sökande i åldersgruppen 24 år eller yngre som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens jämfört med 22 procent i åldersgruppen 45 år och äldre.

Det var en större andel som bedömdes ha grundläggande behörighet genom annan utbildning än formell utbildning eller genom erfarenhet (1 § punkt 4) jämfört med

andelen som bedömdes behörig genom den så kallade 20-procentsregeln (4 §), 11 procent jämfört med 4 procent av behöriga sökande.

Av de sökande som bedömdes behöriga utifrån reell kompetens var det 42 procent som antogs till och påbörjade en yrkeshögskoleutbildning²⁵ 2020. Det var en minskning jämfört med perioden 2016–2019 då andelen varierade mellan 48 och 52 procent. Andelen minskade emellertid även totalt sett. Av samtliga behöriga sökande var det 47 procent som antogs till och påbörjade utbildning 2020 att jämföra med mellan 49 och 52 procent 2016–2019. I likhet med de tre föregående åren var andelen som antogs och påbörjade studier något lägre för behöriga enligt reell kompetens jämfört med behöriga sökande som helhet.

Av de antagna som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2020 hade 13 procent bedömts behöriga till utbildningen utifrån reell kompetens. Detta var i likhet med perioden 2016–2019 då motsvarande andel varierade mellan 12 och 14 procent.

1.4

ANTAGNA SOM PÅBÖRJAT STUDIER

Hittills²⁶ är det 35 800 antagna som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade under 2020. Det förväntas tillkomma ungefär 500 inhoppare under utbildningarnas gång, varav merparten under 2021.

Antagna som påbörjat studier har fördubblats på fem år

Antalet antagna som påbörjat studier har ökat i stort sett varje år under perioden 2007–2020, från 14 700 till 35 800. Det motsvarar en ökning med 144 procent. Un-

²⁵ Avser antagna som påbörjat studier vid utbildningsstart. Eventuella inhoppare som tillkommit under utbildningens gång är inte medräknade.

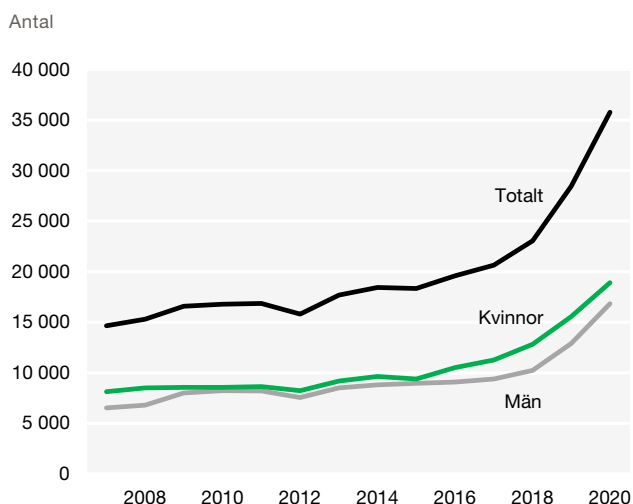
²⁶ Avstämt 2021-02-09.

dantaget var 2012 då det var en tillfällig nedgång vilket berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av kvalificerad yrkesutbildning (föregångare till yrkeshögskoleutbildning).

Under 2018 påbörjades en expansion av antalet beslutade platser inom yrkeshögskoleutbildning som slog igenom i ännu större utsträckning 2019 och 2020. Under 2020 tillkom också extra beviljade utbildningsomgångar med platser på redan befintliga utbildningar med anledning av coronapandemin. Mellan 2019 och 2020 ökade antalet antagna som påbörjat studier med 7 300, vilket motsvarade en ökning med 26 procent.²⁷ Detta är den största ökningen som varit mellan två intilliggande år under perioden 2007–2020. Mellan 2018 och 2019 ökade antalet antagna som påbörjat studier med 5 400, vilket motsvarade en ökning med 23 procent. Sedan 2015 har antalet fördubblats.

Det var 18 900 kvinnor och 16 800 män som påbörjade studier 2020. Under perioden 2007–2020 har antalet kvinnor ökat med 10 800 och antalet män med 10 300. Andelen kvinnor var 53 procent 2020 och andelen män 47 procent. Könsfördelningen har varierat med 51–56 procent kvinnor och 44–49 procent män 2007–2020.

Diagram 1.12: Antagna som påbörjat studier, 2007–2020

Källa: SCB.

²⁷ Exklusive senare inhoppare på omgångar 2020 som förväntas öka skillnaden mot 2019 med ytterligare 2 procentenheter.

Tre av fem påbörjade utbildningar som var två år eller längre

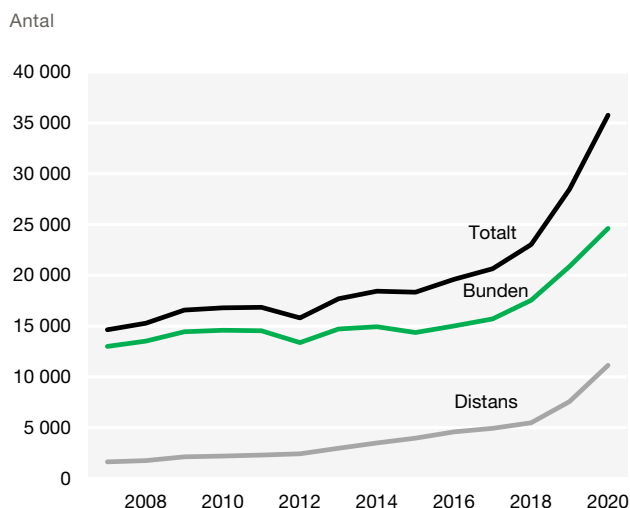
Andelen som påbörjade studier på utbildningar som var två år eller längre (deltid omräknat till heltid) minskade mellan 2007 och 2014, från 63 procent till 55 procent. Därefter har andelen ökat och 2020 var det 62 procent som påbörjade utbildningar som var två år eller längre.

Fler som påbörjat studier både i bunden studieform och på distans

Antalet antagna som påbörjat studier har ökat för både bunden studieform och utbildningar på distans mellan 2007 och 2020. För bundna utbildningar har antalet ökat från 13 000 till 24 600. För distansutbildningar har antalet ökat från 1 600 till 11 100.

I procent har antalet som påbörjat distansutbildningar ökat mer än antalet som påbörjat bundna utbildningar 2007–2020. Det har medfört att andelen av de som påbörjat studier som funnits inom distansutbildningar har ökat från 11 procent till 31 procent. Hälften av ökningen har skett under de fem senaste åren.

Diagram 1.13: Antagna som påbörjat studier efter studieform, 2007–2020

Källa: SCB.

Av de stora och medelstora utbildningsområdena²⁸ hade Kultur, media och design högst andel som påbörjat

²⁸ Se avsnitt 1.13 Om statistiken.

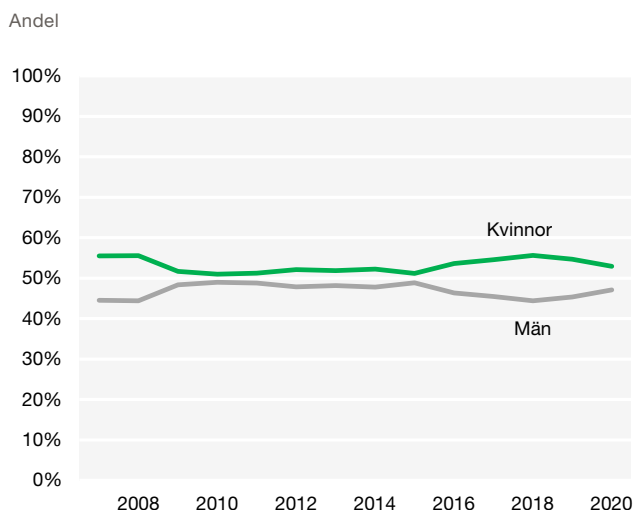
studier på bundna utbildningar 2020 med 98 procent. Därefter följde Data/IT med 89 procent och Transporttjänster med 87 procent. Inom Kultur, media och design har andelen som påbörjat studier på bundna utbildningar varit 98 procent årligen de senaste fem åren.

Högst andel som påbörjat studier på distansutbildningar 2020 av de stora och medelstora utbildningsområdena hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete med 64 procent. Följt av Teknik och tillverkning med 37 procent och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 34 procent. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har andelen som påbörjat studier på distansutbildningar varit minst 47 procent varje år sedan 2010.

Jämn könsfördelning totalt sett

Totalt sett har könsfördelningen för antagna som påbörjat studier varit jämn²⁹ under hela perioden 2007–2020. Andelen kvinnor har varit något större än andelen män och har årligen varierat mellan 51 och 56 procent medan andelen män har varierat mellan 44 och 49 procent. År 2020 var andelen kvinnor 53 procent och andelen män 47 procent.

Diagram 1.14: Antagna som påbörjat studier efter kön, 2007–2020

Källa: SCB.

Ojämn könsfördelning inom de fem stora utbildningsområdena

Totalt sett var könsfördelningen jämn 2020 men inom de fem stora utbildningsområdena var det en ojämn könsfördelning. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning var andelen kvinnor högre än andelen män med 89 procent respektive 73 procent kvinnor. Inom Teknik och tillverkning, Data/IT samt Samhällsbyggnad och byggt teknik var det tvärtom med en högre andel män än kvinnor. Andelen män varierade mellan 68 procent och 78 procent.

Av de fem medelstora områdena hade tre områden en ojämn könsfördelning 2020. Hotell, restaurang och turism hade 75 procent kvinnor och 25 procent män. Både Pedagogik och undervisning och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske hade 68 procent kvinnor och 32 procent män. Kultur, media och design och Transporttjänster hade däremot en jämn könsfördelning.

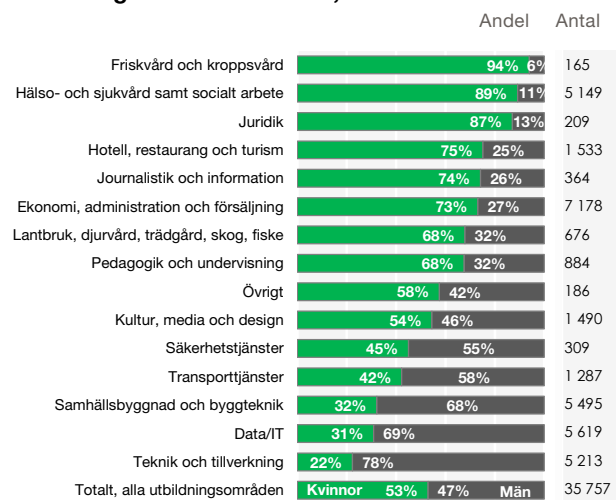
Bland de små områdena så hade Säkerhetstjänster och Övrigt en jämn könsfördelning 2020. Resterande små områden hade en ojämn könsfördelning med en högre andel kvinnor än män.

Inom de fem stora områdena har könsfördelningen varit ojämn under hela perioden 2007–2020. Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik har gått mot en mindre skev könsfördelning. Inom Data/IT har andelen kvinnor stegvis ökat från 16 till 31 procent varav 4 procentenheter det senaste året. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik har andelen kvinnor ökat från 24 till 32 procent, varav 6 procentenheter de senaste tre åren. Inom de tre resterande stora områdena har utvecklingen varit den motsatta 2007–2020 och gått mot en mer skev könsfördelning även om det varit små förändringar. Andelen män har minskat från 13 till 11 procent inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och från 29 till 27 procent inom Ekonomi, administration och försäljning. Andelen kvinnor har minskat från 25 till 22 procent inom Teknik och tillverkning.

Inom de flesta utbildningsområden har könsfördelningen varit ojämn under hela eller merparten av perioden 2007–2020. Kultur, media och design är det enda området som haft en jämn könsfördelning varje år under perioden.

²⁹ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och andelen män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Diagram 1.15: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, 2020

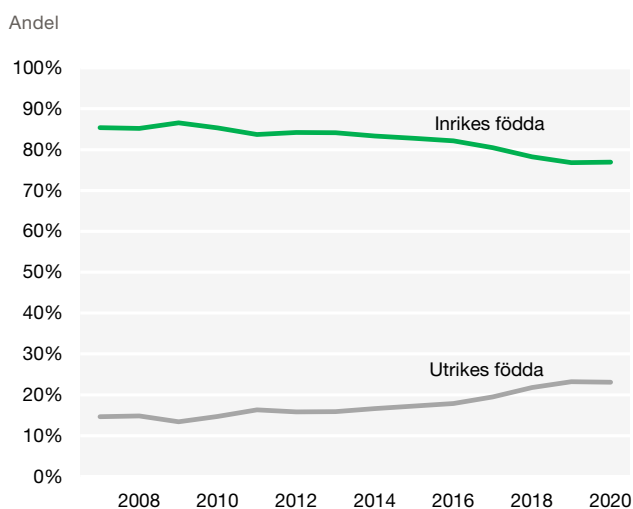

Källa: SCB.

Andelen utrikes födda har ökat

Andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier har ökat från 15 procent till 23 procent mellan 2007 och 2020. Tre fjärdedelar av ökningen har skett under de sex senaste åren. Andelen utrikes födda 2020 var högre bland män än bland kvinnor, 25 procent jämfört med 21 procent. Inom högskolan har det varit en liknande utveckling av andelen högskolenybjörjare med utländsk bakgrund som ökat från 18 procent läsåret 2013/2014 till 24 procent läsåret 2019/2020.³⁰

Diagram 1.16: Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2007–2020

Källa: SCB.

³⁰ Källa: UKÄ

Andelen utrikes födda varierar mellan utbildningsområdena

Andelen utrikes födda bland de som påbörjat studier varierar mellan utbildningsområdena. Av de stora och medelstora områdena hade Pedagogik och undervisning högst andel utrikes födda 2020 med 41 procent trots att andelen utrikes födda minskat med 14 procentenheter det senaste året. Data/IT hade näst högst andel utrikes födda med 28 procent. Lägst andel hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 7 procent. Detta område har under ett enskilt år 2007–2020 som mest haft 8 procent utrikes födda.

Totalt sett har tre fjärdedelar av ökningen av andelen utrikes födda skett under de sex senaste åren. Inom alla fem stora utbildningsområden har andelen utrikes födda ökat sedan 2014. Inom både Samhällsbyggnad och byggteknik respektive Teknik och Tillverkning var ökningen 10 procentenheter. Inom de övriga tre stora områdena var ökningen mellan 2 och 5 procentenheter.

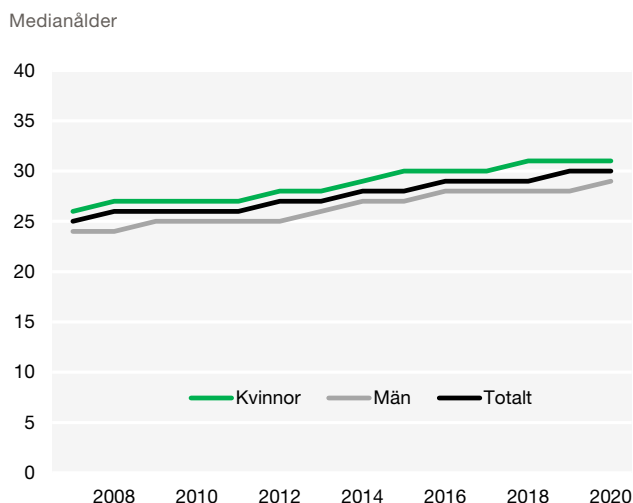
Den största ökningen av andelen utrikes födda sedan 2014 har skett inom Pedagogik och undervisning, från 23 procent till 41 procent. Det är ett område som har växt de senaste fem åren och delvis fått ett nytt utbildningsinnehåll. Skillnaden i andelen utrikes födda mellan 2020 och 2014 är till stor del ett resultat av att nya utbildningar till Lärarassistent med språkkrav har tillkommit de senaste åren. Dessutom har andelen utrikes födda ökat inom trafikläroutbildningarna.³¹

Ökad medianålder

Medianåldern bland antagna som påbörjat studier har ökat från 25 år till 30 år mellan 2007 och 2020. Bland kvinnor har medianåldern ökat från 26 år till 31 år och bland män från 24 år till 29 år. Ökningen har framförallt skett sedan 2011.

³¹ Jämförelserna är exklusive det minsta utbildningsområdet Övrigt.

Diagram 1.17: Antagna som påbörjat studier efter medianålder, 2007–2020

Källa: SCB.

Inom alla stora och medelstora utbildningsområden har medianåldern ökat mellan 2007 och 2020. Inom de fem stora områdena har medianåldern ökat med mellan 3 och 5 år för varje område. Mellan de stora områdena har det funnits skillnader i medianålder på upp till 12 år för enskilda år under perioden.

Av de stora och medelstora områdena så hade Pedagogik och undervisning högst medianålder 2020 med 36 år. Andelen utrikes födda har ökat inom området och utrikes födda har över tid haft en högre medianålder än inrikes födda.³² Hälso- och sjukvård samt socialt arbete hade näst högst medianålder 2020 med 35 år. Lägst medianålder hade Kultur, media och design med 25 år.

Kvinnor hade 2 år högre medianålder än män 2020. En del av skillnaden i medianålder mellan könen är ett resultat av den skeva könsfördelningen inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som hade 89 procent kvinnor bland antagna som påbörjade studier 2020. Detta är ett stort område med högre medianålder än övriga stora områden och det får därför en stor påverkan på medianåldern för kvinnor. Inom området var medianåldern 36 år för kvinnor och 34 år för män 2020.

³² Se även föregående avsnitt om utrikes födda.

För utrikes födda var medianåldern 33 år totalt sett 2020 jämfört med 29 år för inrikes födda. Medianåldern har varit högre för utrikes födda än för inrikes födda över tid. Skillnaden i medianålder har varit mellan 4 och 6 år för varje enskilt år 2007–2020.

Utbildningsnivån har ökat bland antagna som påbörjat studier

Detta avsnitt visar vilken högsta utbildningsnivå de antagna hade innan de påbörjade studier inom yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning. De senaste tillgängliga uppgifterna om utbildningsnivå avser 2019.

Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier inom yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning har ökat över tid. Mellan 2007 och 2019 ökade andelen som innan hade en eftergymnasial utbildning³³ från 24 procent till 39 procent. Likaså har andelen som hade en eftergymnasial utbildning innan de påbörjade en yrkeshögskoleutbildning ökat över tid både för de som hade en eftergymnasial utbildning på minst 3 år samt för dem som hade en kortare eftergymnasial utbildning. År 2019 var andelen som hade en eftergymnasial utbildning på minst 3 år eller mer 13 procent. Motsvarande andel för de med en kortare eftergymnasial utbildning var 20 procent.

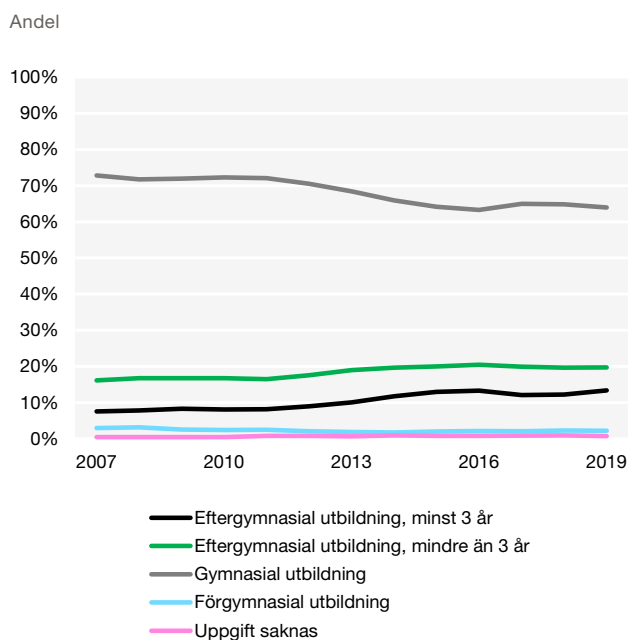
I stort sett har hela ökningen i utbildningsnivå skett under åren 2012–2019 och 2019 års nivå är den högsta nivån.

Förskjutningen uppåt i utbildningsnivå mellan 2007–2019 beror till stora delar på minskningen av andelen med gymnasial utbildning, en minskning från 73 procent till 64 procent. Vad gäller den lägsta utbildningsnivån (förgymnasial utbildning) så har andelen varit 2 procent årligen sedan 2010.

Över tid har kvinnor generellt sett haft en högre utbildningsnivå än män före påbörjad yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning. Av de kvinnor som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2019 hade 35 procent en eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel för män var 30 procent. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år före YH-utbildningen var högre hos kvinnor än hos män, 15 procent jämfört med 11 procent.

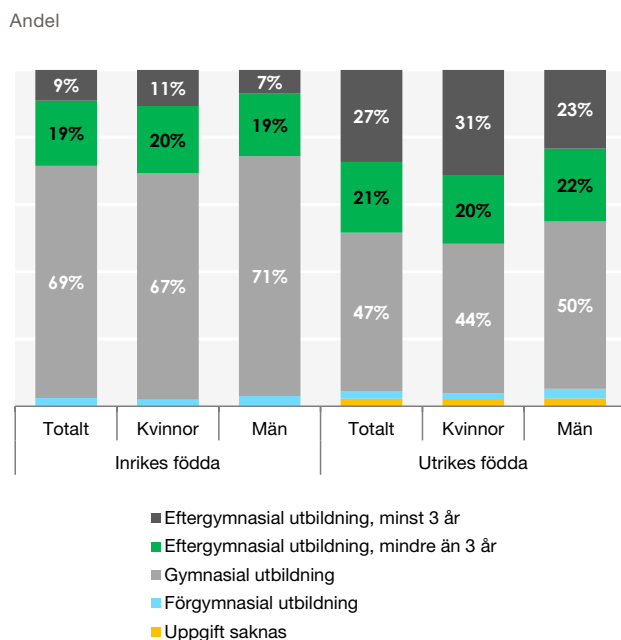
³³ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.13 Om statistiken.

Diagram 1.18: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsnivå, 2007–2019

Notera att det saknas uppgift om utbildningsnivå för 2 procent av de utrikes födda, vilket gäller både kvinnor och män. Andelarna för utrikes födda kan därför vara något underskattade i jämförelserna. Källa: SCB.

Diagram 1.19: Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda och utbildningsnivå, 2019

Källa: SCB.

Utbildningsnivån var högre för utrikes födda än för inrikes födda

Även 2019 skiljde sig utbildningsnivån åt mellan utrikes födda och inrikes födda på samma sätt som tidigare år. De utrikes födda hade i högre grad en eftergymnasial utbildning³⁴ innan de påbörjade yrkeshögskoleutbildningen jämfört med inrikes födda. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning innan var 48 procent för utrikes födda jämfört med 28 procent för inrikes födda.

Utrikes födda hade även i högre grad än inrikes födda en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen, 27 procent jämfört med 9 procent. Även det mönstret är i likhet med tidigare år.

Precis som tidigare år fanns det skillnader i utbildningsnivå mellan kvinnor och män, både bland utrikes födda och inrikes födda. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning före påbörjad yrkeshögskoleutbildning 2019 var högre för utrikes födda kvinnor än för utrikes födda män, 51 procent jämfört med 45 procent. För inrikes födda var motsvarande andelar 31 procent för kvinnor och 26 procent för män.

En högre andel av utrikes födda kvinnor hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen jämfört med utrikes födda män, 31 procent jämfört med 23 procent. Av inrikes födda kvinnor hade 11 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år före påbörjad yrkeshögskoleutbildning. Motsvarande andel för inrikes födda män var 7 procent.

Ungefär hälften hade genomgått ett yrkesförberedande gymnasieprogram

För nio av tio antagna som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2019 fanns det uppgift om typ av avslutad gymnasieutbildning. Av dessa hade 52 procent genomgått ett yrkesförberedande program och 44 procent ett studieförberedande program. Resterande 4 procent fanns inom övriga program.

³⁴ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.13 Om statistiken.

Ungefär tre fjärdedelar av de antagna som påbörjat studier 2019 var 25 år eller äldre vilket är likt föregående år. Det innebär att för merparten av de som påbörjat studier har det gått många år sedan de avslutade sin gymnasieutbildning. Detta medför att en stor andel har haft möjlighet att skaffa sig ytterligare utbildning efter gymnasiet.

Utbildningsnivån bland föräldrar till antagna som påbörjat studier vid yrkeshögskolan

I en rapport från Statistiska centralbyrån (SCB) redovisades uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå för antagna som påbörjat yrkeshögskoleutbildning 2018.³⁵ De framtagna uppgifterna innehåller även jämförelser mot hela befolkningen 2018 och högskolenybjörjare 2017/18.

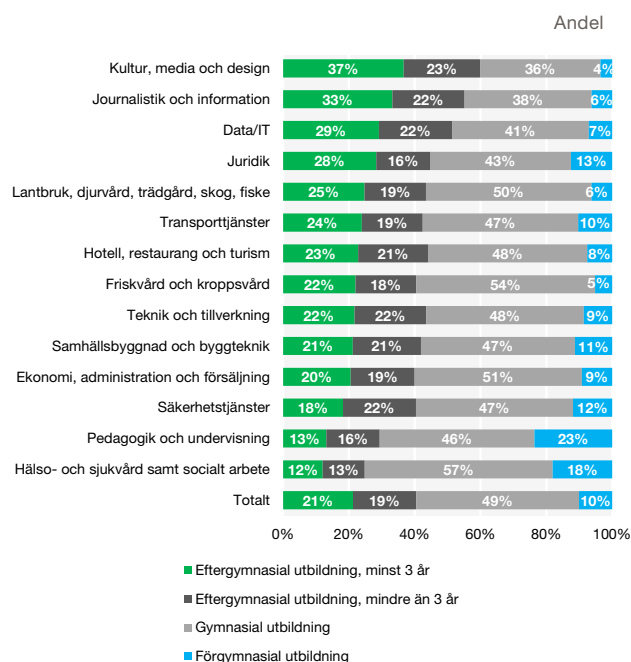
Det var 21 procent av de som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2018 som hade föräldrar med minst 3 års eftergymnasial utbildning. Detta var i likhet med hela befolkningen men lägre än för högskolenybjörjare där motsvarande andel var 39 procent 2018.

För de som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning var föräldrarnas utbildningsnivå överlag högre bland män än bland kvinnor. SCB visade även att föräldrarnas utbildningsnivå överlag var högre bland de som var yngre vid start av utbildningen jämfört med de som var äldre.

Uppdelat på svensk- och utländsk bakgrund³⁶ så var föräldrarnas utbildningsnivå överlag högre bland de med svensk bakgrund än de med utländsk bakgrund. De största skillnaderna var i andelen med förgymnasial utbildningsnivå. Andelen med svensk bakgrund vars föräldrar som högst hade en förgymnasial utbildning, var 7 procent. Motsvarande andel för de med utländsk bakgrund var 23 procent.³⁷

Föräldrarnas utbildningsnivå varierade mellan utbildningsområdena. Andelen vars föräldrar hade minst 3 års eftergymnasial utbildning var störst inom Kultur, media och design samt Journalistik och information (37 respektive 33 procent). Andelen var minst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Pedagogik och undervisning (12 respektive 13 procent).

Diagram 1.20: Antagna som påbörjat yrkeshögskoleutbildning efter utbildningsområde och föräldrarnas utbildningsnivå, 2018

Källa: SCB.

Föregående avsnitt (1.4) beskriver de som påbörjat studier på utbildningsomgångar som startat under ett år. Detta avsnitt beskriver de som varit aktiva studerande³⁸ på omgångar som pågått under ett år. Det görs inte någon skillnad på hur stor del av året som en individ ska ha varit i studier för att räknas som en studerande. Aktiva studerande räknas på utbildningsomgångar som

³⁵ SCB, "Social snedrekrytering till yrkeshögskolan mindre än till högskolan", 2020, www.scb.se/UF0701

³⁶ Svensk bakgrund: Personer som är födda i Sverige med minst en förälder också född i Sverige. Utländsk bakgrund: Personer som är födda i Sverige, men vars föräldrar båda är födda utomlands samt personer som är födda utomlands.

³⁷ Uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå saknades för drygt hälften av de utrikes födda antagna som påbörjat studier.

³⁸ För definition av aktiva studerande, se avsnitt 1.13 Om statistiken.

startat under året, pågått under hela året eller avslutats under året.

Antalet studerande har mer än fördubblats sedan 2007

Med undantag för 2012 har antalet studerande ökat kontinuerligt under perioden 2007–2020. Antalet studerande har ökat med 44 200 mellan 2007 och 2020, från 33 700 till 77 900. Det motsvarar en ökning med 131 procent. Den tillfälliga nedgången 2012 berodde på att anslags-tilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompensera-de för utfasningen av kvalificerad yrkesutbildning.

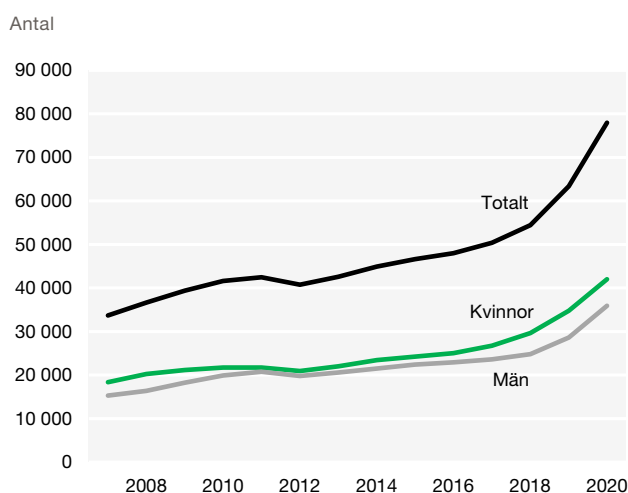
En expansion av antalet beslutade platser påbörjades 2018 och slog igenom ännu mer 2019 och 2020. Det tillkom också extra beviljade utbildningsomgångar under 2020 med platser på redan befintliga utbildningar med anledning av coronapandemin.

Antalet studerande ökade med 14 500 mellan 2019 och 2020, vilket innebär en ökning med 23 procent. Det är hittills den största ökningen av antalet studerande under ett år. Mellan 2018 och 2019 ökade antalet studerande med 8 900 och sammanlagt har antalet studerande ökat med 43 procent de två senaste åren.

Både antalet kvinnor och män har ökat mellan 2007 och 2020. Antalet studerande kvinnor ökade från 18 400 till 42 000 mellan 2007 och 2020, vilket motsvarar en ökning med 129 procent. Antalet studerande män ökade under samma period från 15 300 till 35 900, vilket innebär en ökning med 135 procent.

Könsfördelningen har totalt sett varit jämn³⁹ under varje år 2007–2020. Den har varierat några procentenheter mellan åren med 51–55 procent kvinnor och 45–49 procent män. Det var totalt sett en jämn könsfördelning 2020 men det fanns skillnader mellan utbildningsområdena.

Diagram 1.21: Studerande, 2007–2020

Källa: SCB.

Myndigheten har de nio senaste åren sett en ökad efterfrågan på arbetsmarknaden inom Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik. De har medfört att dessa områden har prioriterats i beviljandet av utbildningsplatser och att deras andelar av de studerande har ökat. Det gäller även för området Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. För Data/IT ökade andelen av alla studerande från 7 procent till 14 procent mellan 2011 och 2020. Motsvarande andel för Samhällsbyggnad och byggt teknik var 9 procent 2011 respektive 15 procent 2020. För Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har det varit en ökning i andel från 11 procent till 14 procent. Det har inneburit att andra områdens andel av alla studerande har minskat. Ekonomi, administration och försäljning har haft en ökning med 5 400 studerande mellan 2011 och 2020 men en minskad andel av alla studerande från 29 procent 2011 till 23 procent 2020.

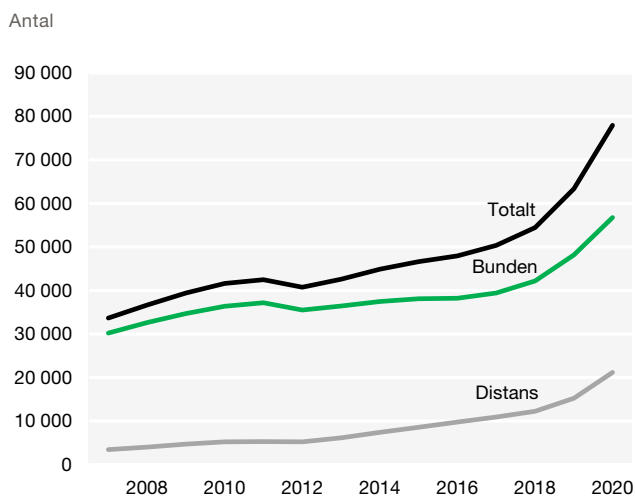
Fler studerade på utbildningar i bunden form jämfört med på distansutbildningar

Det har över tid varit fler studerande på utbildningar i bunden form än på distansutbildningar. Antalet studerande har ökat inom båda studieformerna mellan 2007–2020, från 30 200 till 56 800 inom bundna utbildningar och från 3 500 till 21 200 inom distansutbildningar.

³⁹ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och andelen män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu.

Ökningen av antalet studerande mellan 2007 och 2020 var större för bundna utbildningar än distansutbildningar men den procentuella ökningen var större för distansutbildningar. Antalet studerande inom distansutbildningar var mer än sex gånger fler 2020 än 2007.

Diagram 1.22: Studerande efter studieform, 2007–2020

Källa: SCB.

1.6

EXAMINERADE

Ökat antal examinerade

Antalet examinerade 2019 var 14 500, vilket var 1 000 fler jämfört med 2018⁴⁰. Detta innebar en ökning med 7 procent mellan de två åren. Motsvarande förändring mellan 2017 och 2018 var 2 procent.

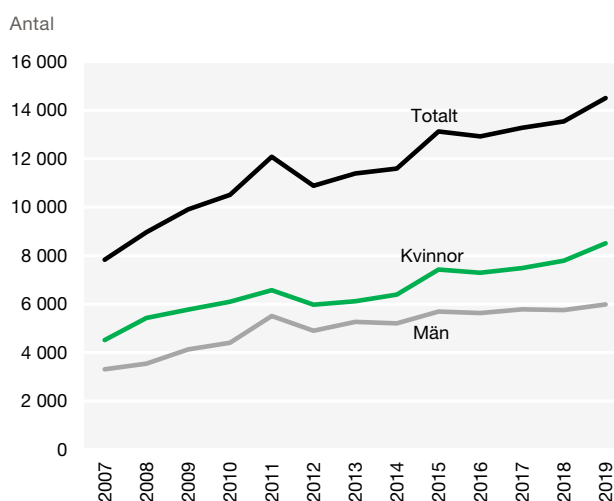
Av de examinerade 2019 var 8 500 kvinnor och 6 000 män. Mellan 2018 och 2019 ökade både antalet examinerade kvinnor och män.

⁴⁰ Antal examinerade vid avstämning hösten 2020.

Ökningen av antalet examinerade var en fortsättning på den ökade trend som pågått sedan 2007. Ökningen av antalet examinerade har berott både på att fler bedrivit studier i kombination med att examensgraden har ökat över tid, se avsnitt 1.4 och avsnitt 1.7.

Den pågående expansionen av antalet platser inom yrkeshögskoleutbildningar som påbörjades under 2018 kan ha haft en viss påverkan på antal examinerade 2019. Under kommande år, när fler av de nya utbildningsomgångarna avslutats, väntas expansionen ha en större påverkan på antalet examinerade.

Diagram 1.23: Examinerade, 2007–2019

Källa: SCB.

Det finns en viss eftersläpning i statistiken då det tillkommer examinerade på grund av sena kompletteringar. På grund av eftersläpningen är 2019 det senaste året som redovisas i rapporten. Antalet examinerade förväntas att öka något efter att kompletteringarna inkommit. Preliminärt förväntas det slutgiltiga antalet examinerade 2019 och 2020 bli 14 600 respektive 17 100.

En tydlig ökning av antalet examinerade skedde 2011. Den tillfälliga uppgången berodde nästan enbart på två extrasatsningar som gjordes åren före där ytterligare utbildningar, utöver den ordinarie ansökningsomgången beviljades.⁴¹

Antalet examinerade påverkas dels av volymförändringar, (det vill säga hur många som studerat på de utbildningar som avslutas under ett visst år), dels av hur stor andel som slutför sin utbildning och tar examen. Med andra ord kan antalet examinerade öka på grund av bättre prestationer även om antalet som bedrivit studier är oförändrat.

Eftersom antalet som studerat inom yrkeshögskolan har ökat under perioden 2007–2019 samtidigt som examensgraden har ökat över tid hade antalet examinerade ökat även om examensgraden varit oförändrad. Ökningen av antalet examinerade hade däremot inte varit lika stor om examensgraden varit oförändrad. Efter 2016 har examensgraden varit minskande (se avsnitt 1.7). Därmed har ökningen av antalet examinerade under perioden 2017–2019 berott på en ökning av antal studerade och inte ökad examensgrad.

Det är främst de fem stora områdena som påverkar utvecklingen av antalet examinerade

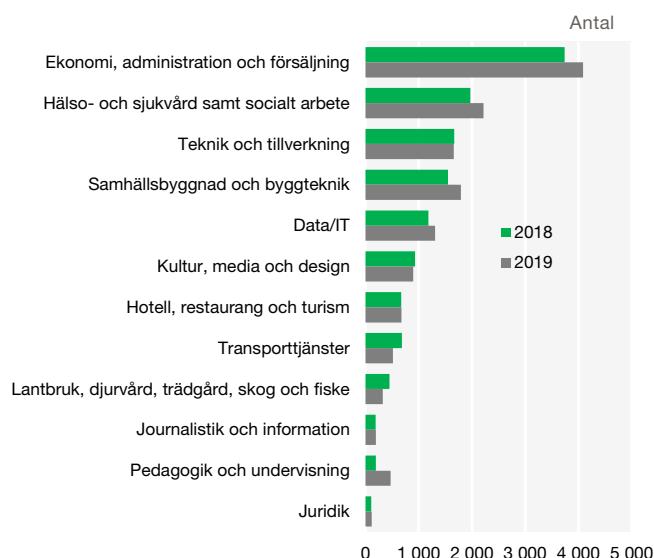
Drygt tre av fyra examinerade 2019 hade gått en utbildning inom något av de fem största utbildningsområdena. Tillsammans stod de fem stora områdena för 86 procent av den totala ökningen av antalet examinerade 2007–2019.

Totalt sett var det 1 000 fler examinerade 2019 än 2018. Ökningen skedde inom samtliga stora utbildningsområden förutom inom Teknik och tillverkning där antalet examinerade minskade något. Den största ökningen av antalet examinerade var inom Ekonomi, administration och försäljning.

För övriga utbildningsområden var de största skillnaderna mellan 2018 och 2019 inom, Transporttjänster, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Pedagogik och undervisning. Inom Transporttjänster och Lantbruk,

djurvård, trädgård, skog och fiske minskade antalet examinerade mellan 2018 och 2019. Inom Pedagogik och undervisning skedde istället en betydande ökning mellan de två åren. Ökningen av antalet examinerade inom Pedagogik och undervisning var till stor del en följd av att betydligt fler studerande avslutade utbildningar inom området under 2019 jämfört med 2018.

Diagram 1.24: Examinerade efter utbildningsområde, 2018–2019

Notera: Inom utbildningsområdena Friskvård och kroppsvård, Säkerhetstjänster samt "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2019. Därför särredovisas inte dessa tre områden i diagrammet. Källa: SCB.

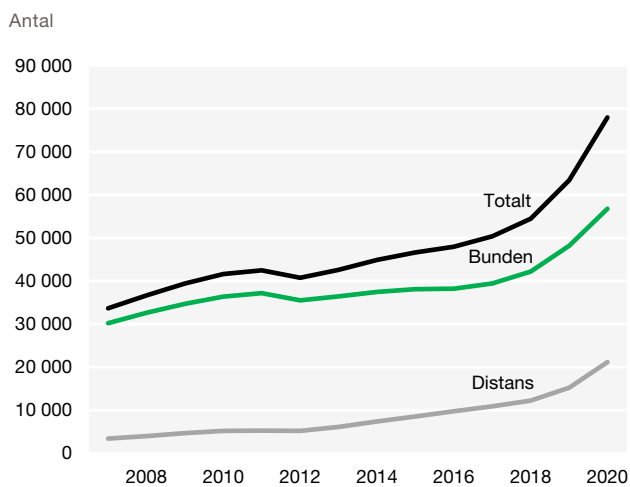
Andelen av de examinerade som kommer från distansutbildningar har ökat

Under 2019 var 80 procent av de examinerade från utbildningar som bedrivits i bunden form och 20 procent från utbildningar som bedrivits på distans. Motsvarande andelar 2018 var 81 procent respektive 19 procent.

Under hela perioden 2007–2019 har antalet examinerade från utbildningar som bedrivits i bunden form varit högre jämfört med antalet examinerade från utbildningar som bedrivits på distans. Andelen av de examinerade som bedrivit studier på distansutbildningar har dock ökat, från 8 procent 2007 till 20 procent 2019.

⁴¹ I den första extrasatsningen 2009 beviljades 55 utbildningar med en utbildningsomgång vardera och merparten av dessa omgångar avslutades 2011. Den andra extrasatsningen gjordes 2010 och var riktad mot Västra Götalands län för att möta strukturomvandlingen inom länet. Det beviljades 30 utbildningar med en omgång vardera varav de flesta avslutades under 2011.

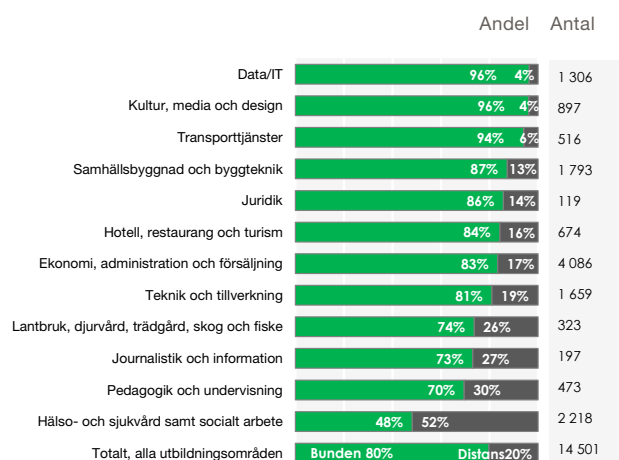
Diagram 1.25: Examinerade efter studieform, 2007–2019

Källa: SCB.

Fördelningen av antalet examinerade inom de två studieformerna (bunden och distans) har varierat mellan utbildningsområdena. Bland de fem stora utbildningsområdena hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel examinerade från distansutbildningar 2019 (52 procent). Motsvarande andel inom de övriga fyra stora områdena varierade mellan 4 och 19 procent. Bland de stora utbildningsområdena hade Data/IT lägst andel examinerade från distansutbildningar 2019 (4 procent), vilket innebar en minskning jämfört med de två föregående åren då motsvarande andelar var betydligt högre (13 procent 2017 respektive 14 procent 2018).

Diagram 1.26: Fördelning av examinerade efter studieform och utbildningsområden, 2019

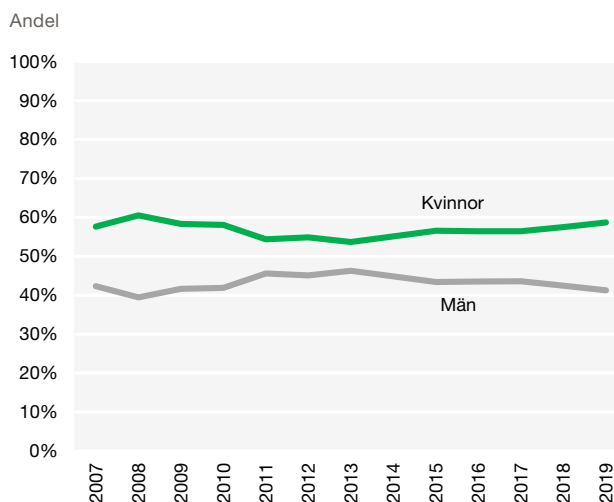

Notera: Inom utbildningsområdena Friskvård och kroppsvård, Säkerhetstjänster samt "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2019. Därför särredovisas inte dessa tre områden i diagrammet. Källa: SCB.

Fler kvinnor än män bland de examinerade

Under perioden 2007–2019 har det årligen varit fler kvinnor än män som examineras från yrkeshögskoleutbildningar. Andelen kvinnor har varierat mellan 54 procent och 61 procent under åren och 2019 uppgick andelen till 59 procent.

Diagram 1.27: Examinerade efter kön, 2007–2019

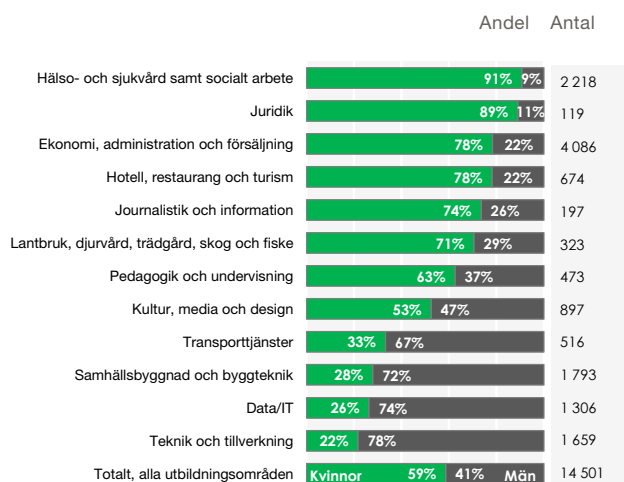
Källa: SCB.

Könsfördelningen bland examinerade varierar mellan utbildningsområdena. I likhet med tidigare år hade alla de fem stora utbildningsområdena en skev könsfördelning bland de examinerade 2019. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och inom Ekonomi, administration och försäljning var 91 respektive 78 procent av de examinerade kvinnor. Inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning var det istället en högre andel män. Där varierade andelen män mellan 72 och 78 procent.

Könsfördelningen bland de examinerade var även skev inom merparten av de medelstora områdena 2019. Högst andel kvinnor fanns inom Hotell, restaurang och turism med 78 procent medan lägst andel kvinnor fanns inom Transporttjänster med 33 procent.

Inom de små områdena, med minst 100 examinerade 2019, var könsfördelningen bland de examinerade mest skev inom området Juridik, där kvinnor utgjorde 89 procent av de examinerade 2019.

Diagram 1.28: Examinerade efter utbildningsområde och kön, 2019

Notera: Inom utbildningsområdena Friskvård och kroppsvård, Säkerhetstjänster samt "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2019. Därför särredovisas inte dessa tre områden i diagrammet. Källa: SCB.

Examensgraden har ökat över tid men varit minskande de senaste åren

Examensgraden 2019 var 71 procent, vilket var lägre än examensgraden 2018 som var 72 procent⁴². Examensgraden har ökat över tid, både totalt sett och för könen var för sig utan några större ökningar eller minskningar mellan enskilda år.

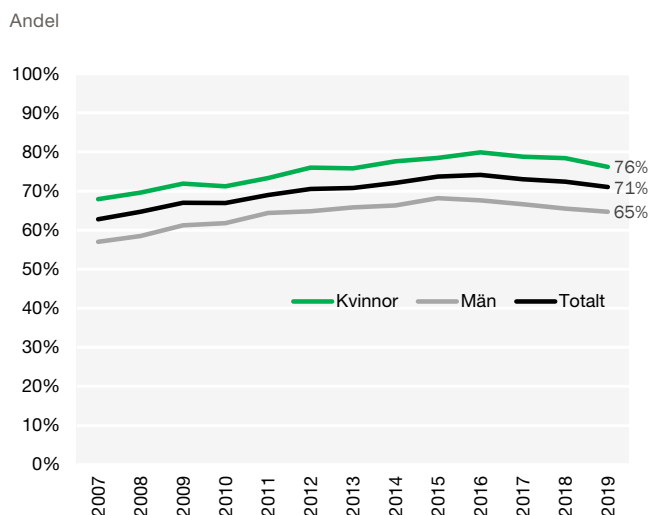
Under perioden fram till 2016 har de årsvisa förändringarna av den totala examensgraden varit antingen oförändrad eller ökande i jämförelse med det föregående

⁴² Examensgrad vid avstämning under hösten 2020.

året. Efter 2016 har den totala examensgraden däremot varit minskande, från 74 procent 2016 till 71 procent 2019.

Examensgraden förväntas öka med några tiondelar 2019 och även för 2018 kan den komma att öka något. Det beror på att det tillkommer examinerade i efterhand på grund av sena kompletteringar. När alla kompletteringar kommit in beräknas examensgraden, avrundat till heltal, bli 73 procent 2018 och 71 procent 2019. På grund av eftersläpningen är 2019 det senaste året som redovisas. Preliminärt förväntas examensgraden för 2020 att bli 72 procent.

Diagram 1.29: Examensgrad, 2007–2019

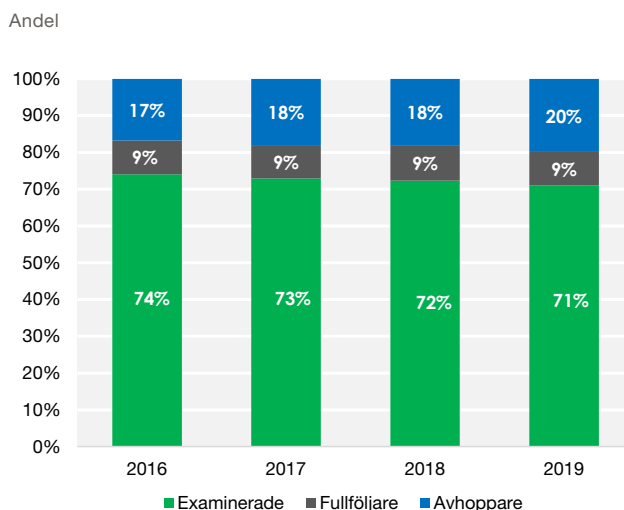

Källa: SCB.

De som inte examinerats kan delas in i två grupper: fullföljare eller avhoppare. Fullföljare avser studerande som inte examinerades men som var med till utbildningens slut. Avhoppare avser dem som avslutade utbildningen innan utbildningens slut⁴³. Av de 29 procent som inte tog examen 2019 var 9 procentenheter fullföljare och 20 procentenheter avhoppare. Detta motsvarade 1 900 fullföljare och 4 100 avhoppare. Under perioden 2016–2019 har andelen avhoppare varit högre än andelen fullföljare.

⁴³ För fullständiga definitioner av examinerade, fullföljare och avhoppare, se avsnitt 1.13 Om statistiken.

Diagram 1.30: Examensgrad, andel fullföljare och andel avhoppare, 2016–2019

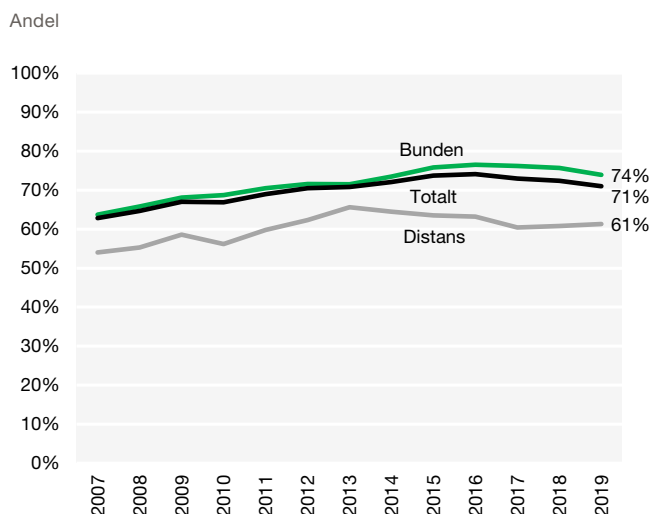
Källa: SCB.

Högre examensgrad för utbildningar i bunden form än för distansutbildningar

Både för utbildningar i bunden form och för utbildningar på distans har examensgraden ökat mellan 2007 och 2019. Under hela perioden har examensgraden varit högre för utbildningar som bedrivits i bunden form.

Sedan 2013 har examensgraden minskat för utbildningar på distans, från 66 procent 2013 till 61 procent 2019. Under samma period ökade examensgraden för utbildningar i bunden form från 72 till 74 procent. Sedan 2016, då den totala examensgraden var som högst (74 procent), har examensgraden varit minskande för båda studieformerna.

Diagram 1.31: Examensgrad efter studieform, 2007–2019

Källa: SCB.

I de stora utbildningsområdena var det inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning som det var störst skillnad mellan examensgraden på utbildningar som bedrevs i bunden form respektive utbildningar som bedrevs på distans. Inom de tre områdena var examensgraden för utbildningar i bunden form 20 till 27 procentenheter högre än för distansutbildningar. Inom de två stora utbildningsområdena med högst examensgrad (Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete) var motsvarande skillnader lägre (14 respektive 9 procentenheter).

Variation i examensgrad mellan utbildningsområdena

Examensgraden varierar mellan utbildningsområdena och har gjort så över tid. Bland de stora och medelstora områdena hade Kultur, media och design samt Pedagogik och undervisning högst examensgrad 2019, med 82 respektive 80 procent. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var examensgraden 78 respektive 76 procent 2019.

Under perioden 2007–2019 har examensgraden bland de stora utbildningsområdena varit högst för Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Under samma period har examensgraden varit lägst för Data/IT.

Även om den totala examensgraden minskade mellan 2016 och 2019 så har examensgraden, i ett längre tidsperspektiv (2007 till 2019), ökat inom merparten av de stora och medelstora områdena. De största ökningarna har varit för Data/IT samt Kultur, media och design, där ökningarna varit 18 respektive 15 procentenheter.

Diagram 1.32: Examensgrad för stora utbildningsområden, 2007–2019

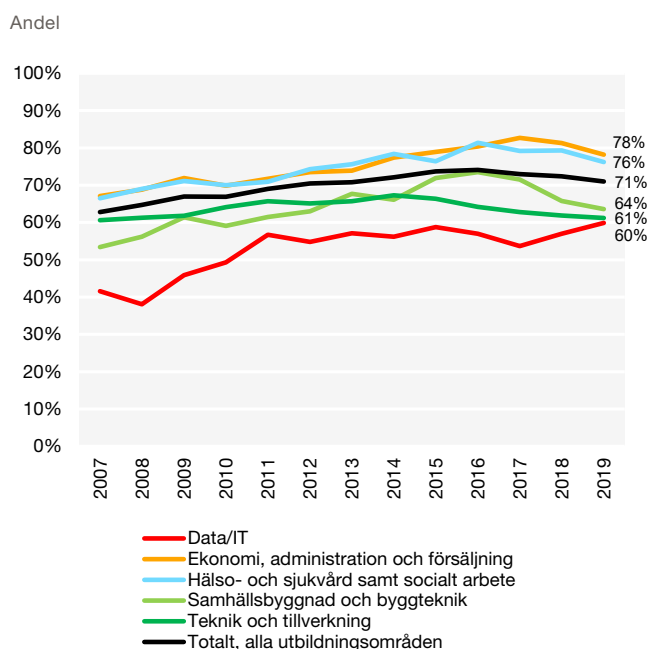
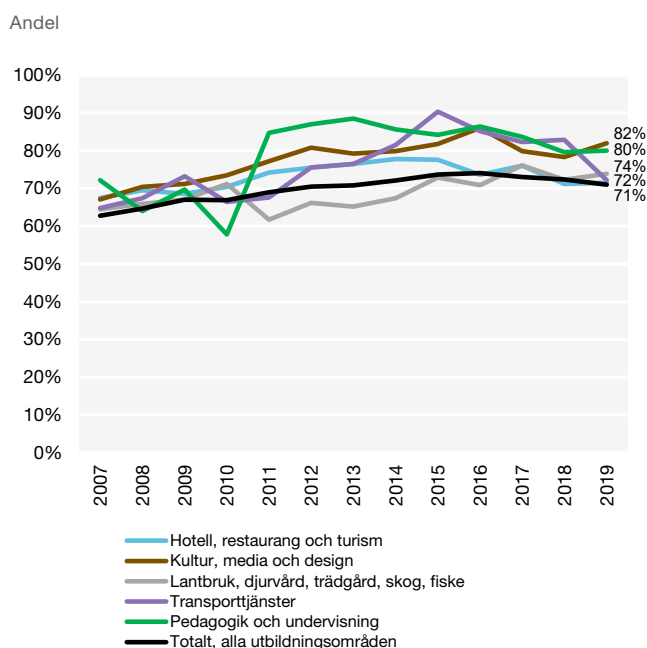

Diagram 1.33: Examensgrad för medelstora utbildningsområden, 2007–2019

Även om examensgraden har ökat över tid inom merparten av de stora och medelstora områdena, så har den både ökat och minskat mellan enskilda år. Det är därför viktigt att inte dra för stora slutsatser av förändringar mellan två enskilda år utan istället se på utvecklingen över tid.

Bland de fem stora utbildningsområdena utmärker sig ändå Data/IT då det var det enda stora utbildningsområde där examensgraden ökade mellan 2018 och 2019 (från 57 till 60 procent), vilket innebar en fortsättning av ökningen av examensgraden inom området från 2017 till 2018. Inom resterande fyra stora områden minskade däremot examensgraden mellan 1–3 procentenheter. De största minskningarna var inom de två områdena med högst examensgrad: Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (3 procentenheters minskning inom båda områden).

Eftersom drygt tre av fyra examinerade hade gått en utbildning inom något av de fem stora områdena har dessa områden en stor påverkan på den totala examensgraden.

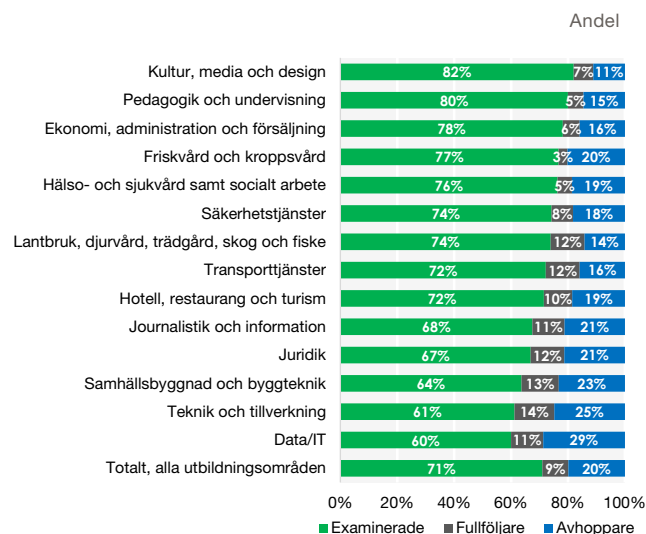
Den största förändringen mellan 2018 och 2019 var inom det medelstora utbildningsområdet Transporttjänster. Inom Transporttjänster minskade examensgraden från 83 till 72 procent, vilket innebar en minskning med 11 procentenheter.⁴⁴ Inom Kultur, media och design samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske ökade examensgraden medan examensgraden var oförändrad inom övriga två medelstora utbildningsområden (Hotell, restaurang och turism samt Pedagogik och undervisning). Notera att examensgraden för de medelstora områdena kan variera mer mellan enskilda år än för de stora områdena eftersom varje enskild studerandes påverkan på examensgraden blir större ju mindre området är. Det ska även noteras att de fem medelstora områdena har en mindre påverkan på den totala examensgraden än de stora utbildningsområdena då dessa områden utgör en mindre andel av det totala antalet studerande.

Andelen avhoppare var högre än andelen fullföljare inom samtliga utbildningsområden

Inom samtliga utbildningsområden var andelen avhoppare högre än andelen fullföljare 2019. Andelen avhoppare varierade mellan 16 och 29 procent inom de fem stora områdena. Data/IT hade den högsta andelen avhoppare (29 procent), vilket också var det område som hade lägst examensgrad (60 procent).

Andelen fullföljare i de stora områdena varierade mellan 5 och 14 procent 2019. Högst andel fullföljare hade Teknik och tillverkning, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Data/IT, där andelarna var mellan 11 och 14 procent. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var andelen fullföljare 6 respektive 5 procent.

Diagram 1.34: Andel examinerade, fullföljare och avhoppare efter utbildningsområde, 2019

Notera: Endast områden med minst 100 antagna som bedrivit studier särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Examensgraden högre bland kvinnor än bland män

Examensgraden för kvinnor var 76 procent 2019, vilket var högre än examensgraden för män som var 65 procent 2019. Kvinnor har haft en högre examensgrad än män under hela perioden 2007–2019. Skillnaden mellan könen var 12 procentenheter 2019, vilken var i nivå med tidigare år under perioden då skillnaden varit 9–12 procentenheter.

För både kvinnor och män har examensgraden ökat över tid. Efter 2016 har examensgraden däremot varit minskande för båda könen. Under 2016 var examensgraden 80 procent för kvinnor och 68 procent för män.

Under perioden 2017-2019 har examensgraden minskat för två av de tre stora mansdominerade utbildningsområdena (Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning). Inom Data/IT (det tredje stora mansdomine-

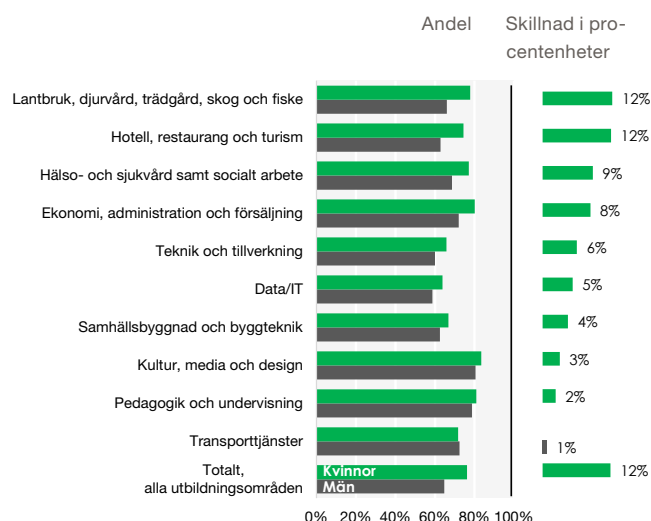
⁴⁴ Området Transporttjänster utgörs till största del av två utbildningsinriktningar: Utbildningar inom logistik, spedition och transport samt Utbildningar till lokförare. Över tid har examensgraden inom Utbildningar inom logistik, spedition och transport varit lägre än examensgraden för Utbildningar till lokförare. Under 2019 utgjordes Utbildningar till lokförare en lägre andel av Transporttjänster än 2018. Detta, i kombination med en minskad examensgrad inom inriktningen Utbildningar inom logistik, spedition och transport beräknas ha haft en minskande effekt på examensgraden inom området.

rade utbildningsområdet) har däremot examensgraden ökat under perioden 2017–2019. Under samma period har examensgraden varit minskande för de två kvinnodominerade stora utbildningsområdena (Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete).

Kvinnor hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena 2019. De största skillnaderna bland de stora och medelstora områdena var inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Hotell, restaurang och turism där kvinnor hade 12 procentenheter högre examensgrad än män. De näst största skillnaderna var inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning där kvinnor hade 9 respektive 8 procentenheter högre examensgrad än män. Bland de stora och medelstora områdena var det endast inom Transporttjänster som män hade en högre examensgrad 2019. Inom området hade män 1 procentenhet högre examensgrad än kvinnor.

Den stora skillnaden mellan könen, vad gäller den totala examensgraden, var framförallt en följd av att kvinnor, i likhet med tidigare år, hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena. Skillnaden kan också vara en följd av att andelen kvinnor var mindre inom de stora områdena som har lägst examensgrad. Ett exempel är Data/IT där examensgraden var 64 procent för kvinnor och 59 procent för män 2019. En större andel av männen än av kvinnorna hade emellertid bedrivit studier på en utbildning inom Data/IT. Detta innebar att området hade en högre betydelse för den totala examensgraden för män än den totala examensgraden för kvinnor. År 2019 var 18 procent av männen på utbildningar inom Data/IT. För kvinnor var motsvarande andel 5 procent.

Diagram 1.35: Examensgrad efter utbildningsområde och kön, 2019

Notera: Endast de stora och medelstora områdena (tio områden) särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Högre examensgrad bland inrikes födda än utrikes födda

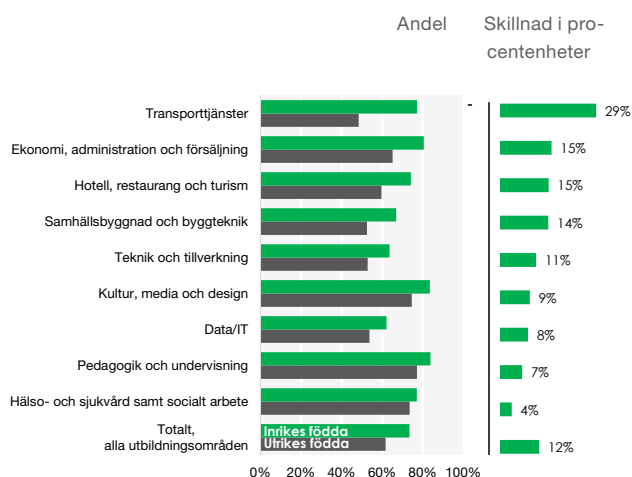
Examensgraden för inrikes födda var 73 procent 2019, vilket var högre än för utrikes födda där examensgraden var 62 procent 2019. Detta var i likhet med tidigare år under perioden 2012–2018 där skillnaden i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda har varit 11–14 procentenheter varje år. Inom utbildningsområdena har skillnaden varierat mer.

Inom samtliga utbildningsområden med minst 100 utrikes födda var examensgraden 2019 högre för inrikes födda jämfört med utrikes födda. Skillnaderna i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda varierade mellan 4 och 29 procentenheter inom områdena. Den största skillnaden fanns inom Transporttjänster där skillnaden i examensgrad mellan inrikes födda och utrikes födda var 29 procentenheter. De näst största skillnaderna fanns inom Ekonomi, administration och försäljning, Hotell,

restaurang och turism samt Samhällsbyggnad och byggt teknik. Inom dessa områden var skillnaderna mellan 14 och 15 procentenheter. Inom de övriga områdena var skillnaderna mellan inrikes- och utrikes födda 4 till 11 procentenheter.

Inom samtliga stora och medelstora utbildningsområden har examensgraden under perioden 2012–2019 varit högre för inrikes födda än för utrikes födda. Undantagen är Hotell, restaurang och turism 2016 samt Pedagogik och undervisning 2015–2016 samt 2018, då examensgraden var högre för utrikes födda.

Diagram 1.36: Examensgrad efter utbildningsområde och inrikes/utrikes födda, 2019

Notera: Endast stora och medelstora områden med minst 100 utrikesfödda antagna som bedrivit studier särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Uppdelat på inrikes/utrikes född och kön har examensgraden under perioden 2012–2019 varit högst bland inrikes födda kvinnor, där examensgraden har varierat mellan 78 och 81 procent. Under samma period har examensgraden varit lägst bland utrikes födda män där examensgraden varierat mellan 53 och 58 procent. Examensgraden för inrikes födda män har varit på ungefär samma nivå som examensgraden för utrikes födda kvinnor. Examensgraden för inrikes födda män och utrikes födda kvinnor var 67 respektive 68 procent 2019.

Vad samvarierar med examensgradens utveckling

Flera faktorer har samvarierat med den totala examensgradens utveckling. Här beskrivs följande tre faktorer:

- studerandes prestationer
- utbildningsutbudet och förändringar i detta
- konkurrens om platserna

Studerandes prestationer har varit den viktigaste faktorn för utvecklingen av den totala examensgraden men förändringar i utbildningsutbudet har också påverkat utvecklingen. Fler beviljade platser till stora områden och inriktningar med stabilt hög examensgrad har haft positiv inverkan på den totala examensgraden och tvärtom. Två av de fem stora utbildningsområdena, Data/IT och Teknik och tillverkning har haft en betydligt lägre examensgrad än de övriga stora områdena. De två områdena beräknas, i likhet med tidigare år, ha haft en ganska stor negativ påverkan på den totala examensgraden 2019.

Samhällsbyggnad och byggt teknik har haft en ökad examensgrad över tid. Området beräknas dock ha haft en ganska stor negativ påverkan på den totala examensgraden 2019.

De övriga två stora områdena har över tid haft en positiv påverkan på den totala examensgraden. Ekonomi, administration och försäljning var det största utbildningsområdet 2019 och beräknas ha haft en betydande positiv betydelse för den totala examensgraden 2019. Hälsö- och sjukvård samt socialt arbete beräknas också ha haft en positiv, men något mindre, betydelse för den totala examensgraden 2019.

Då merparten (76 procent) av dem som bedrev studier med avslut 2019 var på utbildningar inom de fem stora utbildningsområdena så hade de små- och medelstora utbildningsområdena en mindre påverkan på den totala examensgraden 2019.

En tredje faktor som samvarierar med den totala examensgraden är konkurrensen om platserna till utbildningarna. Tidigare årsrapporter har påvisat ett visst positivt linjärt samband (korrelation) mellan ansökningar per plats och examensgraden. Det innebär att en högre konkurrens om platserna på utbildningarna samvarierar med en högre examensgrad.

En mer utförlig beskrivning av faktorer som har samvarierat med den totala examensgraden finns i Statistisk årsrapport 2017.

1.8

SYSSELSÄTTNING ÅRET EFTER EXAMEN

De utbildningar som myndigheten beviljar ska svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft. Det är därför viktigt att följa upp hur det går för de examinerade efter avslutad utbildning.

Examinerades sysselsättning året efter deras examen följs årligen upp via en enkät till de examinerade. Det huvudsakliga syftet med uppföljningen är att belysa hur stor andel som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på olika sätt. Enkätundersökningar riktade till de examinerade är ett sätt och här redovisas övergripande resultat från 2020 års undersökning av studerandes sysselsättning året efter examen. Mer utförlig information och resultat finns i rapporten Studerandes sysselsättning 2020⁴⁵. De examinerade som följs upp i 2020 års undersökning examinerades 2019, det vill säga innan coronapandemin. Undersökningen genomfördes däremot under coronapandemin i augusti–oktober 2020, vilket kan ses i vissa av resultaten.

Fakta om undersökningen

Undersökningen genomförs årligen i form av en enkät som skickas till alla som året före examinerades från en yrkeshögskoleutbildning. Undersökningen 2020 avsåg examinerade 2019 och hade en svarsfrekvens på 52,5 procent.

De resultat som redovisas från undersökningen är uppräknade till att motsvara alla examinerade och inte enbart de svarande. Eftersom det finns ett bortfall är det en viss osäkerhet i statistiken (felmarginal). De redovisade procenttalen är därför skattningar som redovisas med ett 95-procentigt konfidensintervall. Detta intervall framgår av diagrammen där, till exempel 90 ± 2 betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet, ligger mellan 88 och 92 procent. Konfidensintervallen framgår även av de tabeller som finns publicerade på myh.se.

Majoriteten har arbete efter examen men andelen har minskat

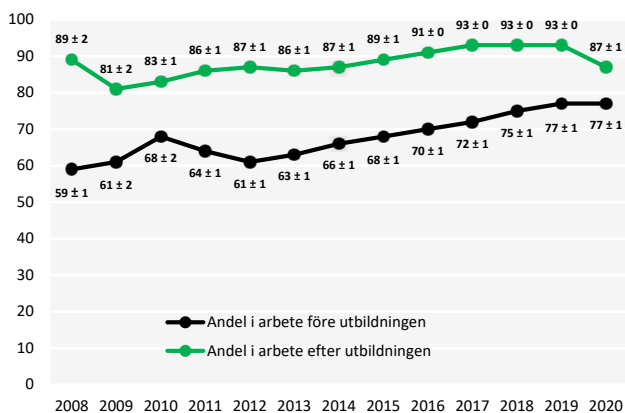
Av de examinerade 2019 var 87 procent i arbete 2020 (året efter examen). Det var en minskning med 6 procentenheter jämfört med föregående års undersökning. Andelen i arbete efter examen ökade mellan 2009 och 2017 från 81 procent till 93 procent. Därefter var andelen oförändrad på 93 procent innan minskningen 2020. Trots minskningen var andelen i arbete 2020 fortfarande i nivå med eller högre än åren 2008–2015. Minskningen har skett inom flertalet utbildningsområden och coronapandemin har sannolikt haft en avgörande effekt. Nedgången syns också tydligt inom utbildningsområden som har haft en direkt koppling till försämrad arbetsmarknad i pandemics spår såsom Hotell, restaurang och turism.

Andelen examinerade som hade ett arbete innan utbildningen var på samma nivå 2020 som 2019 (77 procent). Andelen har ökat från 61 procent till 77 procent mellan 2012 och 2020. Det kan finnas flera anledningar till att personer väljer att påbörja en utbildning trots att man redan har arbete, till exempel att man vill byta arbete eller vidareutveckla sig inom sitt område.

⁴⁵ <https://www.myh.se/Statistik/Yrkeshogskoleutbildningar/Sysselsattningefter-examen/>

Diagram 1.37: Examinerade i arbete före och efter utbildningen, 2008–2020

Andel

Källa: MYH och SCB

Andelen arbetssökande var 8 procent både före och efter utbildningen. Detta skiljer sig mot perioden 2012–2019 då andelen arbetssökande var lägre efter utbildningen jämfört med före. Även om den totala andelen arbetssökande var lika stor före som efter utbildningen var det större skillnader på individnivå. Av dem som var arbetssökande före utbildningen var 24 procent det även efter utbildningen. Detta var en högre andel än 2019 då 15 procent av dem som var arbetssökande före utbildningen var det även efter utbildningen.

Hälften av utbildningsområdena har en minskad andel i arbete

Vad gäller andelen i arbete efter examen var det en större spridning mellan utbildningsområdena i 2020 års undersökning jämfört med 2019. Fyra områden hade en högre andel i arbete efter examen än yrkeshögskoleutbildningarna totalt. Det var Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske. Inom dessa områden varierade andelen i arbete mellan 90 och 93 procent. Samtidigt var det områden som hade lägre andel än yrkeshögskoleutbildningarna totalt. För Hotell, restaurang

och turism, Pedagogik och undervisning samt Kultur, media och design varierade andelen i arbete mellan 74 och 79 procent.

Hotell, restaurang och turism samt Pedagogik och undervisning var också de områden där andelen i arbete minskade mest 2020. Andelen i arbete minskade för dessa områden med 17 respektive 16 procentenheter jämfört med 2019. Hotell, restaurang och turism hade till och med en lägre andel i arbete efter utbildningen än före. Sannolikt beror den kraftiga nedgången på coronapandemin och dess konsekvenser på arbetsmarknaden, något som har drabbat branschen hårt. För Pedagogik och undervisning kan den minskade andelen i arbete delvis förklaras av förändringar i utbildningsutbudet.⁴⁶ Hälften av utbildningsområdena hade en statistiskt säkerställd minskning av andelen i arbete jämfört med 2019. Bland de fem stora utbildningsområdena var det endast Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som inte hade en minskning.

Minskad andel i arbete för både kvinnor och män, samtliga åldersgrupper och både inrikes- och utrikes födda

Andelen i arbete efter utbildningen minskade 2020 för både kvinnor och män, samtliga åldersgrupper och för både inrikes och utrikes födda. Minskningen var större för utrikes födda jämfört med inrikes födda och även något större för den yngsta åldersgruppen (24 år eller yngre) jämfört med övriga åldersgrupper. Trots detta var skillnaden mellan andelen i arbete före och efter utbildningen större för den yngsta åldersgruppen (28 procentenheter) jämfört med övriga åldersgrupper (7–8 procentenheter).

Färre i arbete ett år efter examen jämfört med inom ett halvår

Utöver att andelen i arbete året efter examen var lägre 2020 än föregående år, fanns det skillnader i hur andelen i arbete förändrades med tiden från examen. Inom en månad efter examen hade 77 procent ett arbete (jämfört med 80 procent 2019). Inom ett halvår hade ytterligare

⁴⁶ Utbildningarna till trafiklärare utgjorde en mindre andel av de examinerade inom utbildningsområdet i 2020 års undersökning än 2019. Samtidigt utgjorde handledare på modersmål en större andel och inriktningen lärarassistenter tillkom också som ny inriktning bland de examinerade. Andelen i arbete efter examen skiljer sig stort mellan dessa inriktningar där andelen i arbete har varit högst för utbildningar till trafiklärare. Förändringen i utbildningsutbudet kan därför, i alla fall delvis, förklara utbildningsområdets minskning av andelen i arbete mellan 2019 och 2020.

13 procent ett arbete, vilket innebar att 90 procent hade ett arbete inom ett halvår efter examen (jämfört med 92 procent 2019). I 2020 års undersökning sjönk sedan andelen i arbete fram till undersökningens måttillfälle (cirka ett år efter examen) då 87 procent hade ett arbete. Förra året fortsatte andelen att öka från 92 till 93 procent mellan dessa tidpunkter. Minskningen i årets undersökning var sannolikt en effekt av coronapandemin. För majoriteten av de examinerade hade nämligen konsekvenserna av pandemin inte hunnit bli märkbara ett halvår efter deras examen. Vid måttillfället i augusti–oktober 2020 (cirka ett år efter examen) hade däremot konsekvenserna av coronapandemin hunnit bli tydliga.

Förändringen var störst för den yngsta åldersgruppen (24 år och yngre) där andelen i arbete minskade från 88 procent inom ett halvår efter examen till 82 procent vid undersökningens måttillfälle (cirka ett år efter examen). Bland utbildningsområdena var minskningen störst för Hotell, restaurang och turism där andelen i arbete var 13 procentenheter lägre vid undersökningens måttillfälle jämfört med andelen som hade arbete inom ett halvår efter examen.

Över hälften har jobb där de gjort LIA och fler har återgått till tidigare arbetsgivare

Lärande i arbete (LIA) är en del av arbetslivets medverkan inom yrkeshögskoleutbildningarna. Under LIA-perioderna ska den studerande, under handledning på en arbetsplats, tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsmiljö.

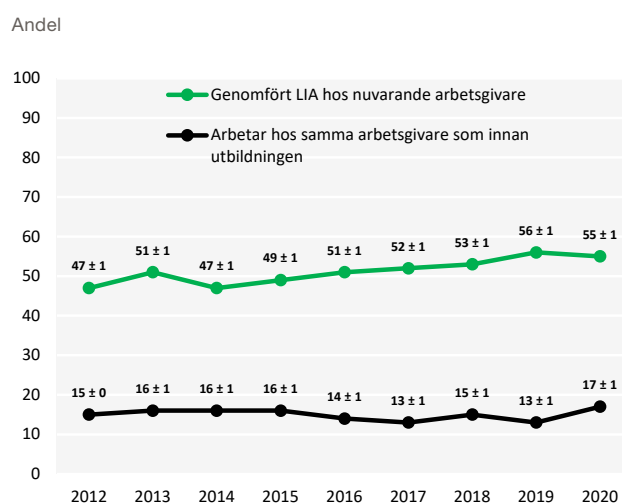
Det är många av de examinerade som får arbete hos en arbetsgivare där de genomfört LIA. Av de examinerade som hade arbete året efter examen var det 55 procent som arbetade hos en arbetsgivare där de genomfört LIA. Andelen ökade mellan 2014 och 2019 för att 2020 vara i nivå med 2019.

I samband med coronapandemin har det på vissa utbildningar varit svårare för de studerande att genomföra sin LIA-period på en arbetsplats. De undersökningar som myndigheten har genomfört visar att det skiljer sig mycket mellan branschområden och regioner⁴⁷. LIA-perioderna har i många fall fått genomföras i projektform utanför arbetsplatsen, anpassats på annat sätt eller

skjutits upp. De som ingick i 2020 års undersökning examinerades under 2019 – alltså före coronapandemin, och har därför inte påverkats av detta.

Totalt gick 17 procent av de examinerade tillbaka till den arbetsgivare de hade före utbildningen. Det är en högre andel än 2019 då motsvarande andel var 13 procent och även högre eller i nivå med tidigare år under perioden 2012–2019.

Diagram 1.38: Examinerade som genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare respektive arbetar hos samma arbetsgivare som före utbildningen, 2012–2020

Källa: MYH och SCB

Lägre andel i jobb som överensstämmer med utbildningen

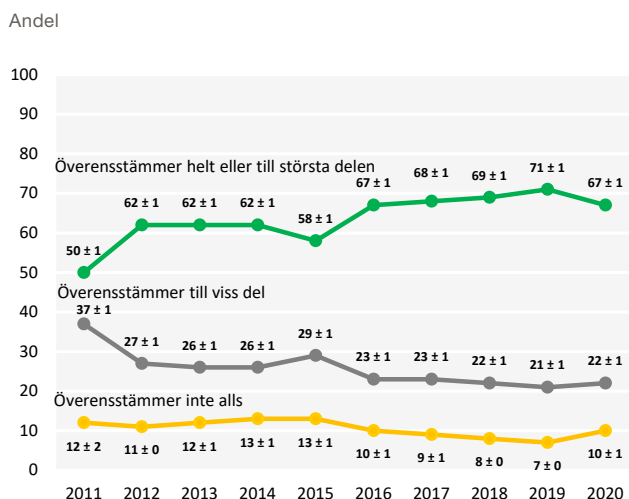
Av de som hade ett arbete året efter examen var det 67 procent som i 2020 års undersökning uppgav att de hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. Det var en minskning jämfört med 2019 då andelen var 71 procent. Därtill uppgav 22 procent att de hade ett arbete som överensstämde till viss del med utbildningen. Andelen som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen minskade 2015–2019 från 13 till 7 procent men ökade till 10 procent 2020.

Även om överensstämmelsen mellan arbete och utbildning minskade 2020, så skedde minskningen från en,

⁴⁷ Dnr MYH 2021/747

över tid sett, ovanligt hög nivå. Trots minskningen var andelen som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen högre än åren 2011–2015. Jämfört med perioden 2016–2018 fanns det inga statistiskt säkerställda skillnader.

Diagram 1.39: Arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2011–2020

Notera: Överensstämmelsen redovisas i andel av de som hade ett arbete. Källa: MYH och SCB.

Det fanns en spridning mellan utbildningsområdena vad gäller andelen vars arbete helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. Inom Ekonomi, administration och försäljning, Data/IT samt Transporttjänster var överensstämmelsen högre än för yrkeshögskoleutbildningarna totalt. För dessa tre områden varierade andelen mellan 73 och 75 procent. Andra områden hade istället en lägre överensstämmelse än yrkeshögskoleutbildningarna totalt, till exempel Hotell, restaurang och turism där andelen vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen var 37 procent. Därtill hade flera av de minsta utbildningsområdena, en lägre överensstämmelse än yrkeshögskoleutbildningarna totalt.

Inom fem utbildningsområden minskade överensstämmelsen jämfört med 2019. Det var inom Ekonomi, administration och försäljning, Transporttjänster, Hotell, restaurang och turism, Pedagogik och undervisning samt Säkerhetstjänster.

Det fanns ingen skillnad mellan könen vad gäller överensstämmelsen mellan arbete och utbildning 2020.

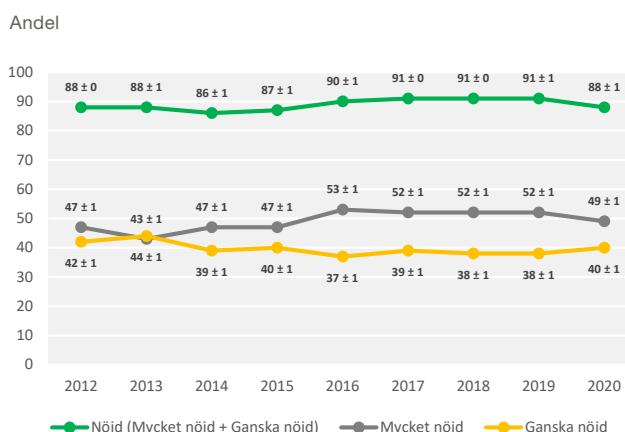
Inrikes födda hade däremot generellt en högre överensstämmelse jämfört med utrikes födda, 68 procent jämfört med 63 procent.

Bland dem som uppgav att arbetet inte alls överensstämde med utbildningen var den främsta orsaken att det var svårt att överhuvudtaget få ett jobb. Detta har även tidigare år varit en av de huvudsakliga orsakerna. År 2020 var det däremot en högre andel som uppgav detta svarsalternativ, 41 procent jämfört med 29 procent 2019.

Majoriteten har positiva upplevelser av utbildningen

Närmare nio av tio examinerade (88 procent) var nöjda med sin utbildning som helhet. Andelen nöjda minskade jämfört med perioden 2017–2019 då 91 procent var nöjda med sin utbildning men andelen var fortfarande i nivå eller något högre än under perioden 2012–2015.

Diagram 1.40: Andel nöjda med utbildningen som helhet, 2012–2020

Källa: MYH och SCB.

Inom områdena Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske var nöjdheten högre än för yrkeshögskoleutbildningarna totalt. Andelen nöjda var inom dessa områden 92–93 procent. Inom Hotell, restaurang och turism, Pedagogik och undervisning samt Säkerhetstjänster var nöjdheten däremot lägre än yrkeshögskoleutbildningarna totalt. Inom dessa tre om-

råden varierade andelen nöjda mellan 71 procent och 83 procent.

Den största förändringen i examinerades nöjdhet mellan 2019 och 2020 fanns inom Pedagogik och undervisning och Säkerhetstjänster. För dessa två områden minskade nöjdheten med 18 procentenheter vardera. Främst Säkerhetstjänster, men även Pedagogik och undervisning, är relativt små utbildningsområden där resultaten kan variera mellan åren. Båda dessa områden hade också en relativt hög andel nöjda 2019. För de fem stora utbildningsområdena var det enbart Samhällsbyggnad och byggt teknik som hade en förändring i nöjdheten mellan 2019 och 2020 och där minskade andelen nöjda med 5 procentenheter.

Registerstudie visar sysselsättningen i ett längre perspektiv

Enkätundersökningar riktade till examinerade är ett sätt att mäta de examinerades inträde på arbetsmarknaden. Ett annat sätt är att använda registeruppgifter. Som ett komplement till ovan nämnda sysselsättningsundersökning har Statistiska centralbyrån (SCB) genomfört en registerstudie av de examinerade från yrkeshögskolan.⁴⁸ Studien belyser examinerade under perioden 2007–2017 och deras sysselsättning, inkomster och yrkesställning efter examen. Till skillnad mot sysselsättningsundersökningen är det inte bara situationen året efter examen som undersöks utan även utvecklingen längre tid från examen.

I SCB:s registerstudie konstaterades att andelen examinerade från yrkeshögskolan som arbetar året efter examen har legat stabil under lång tid, även om den påverkats något av den konjunkturella utvecklingen. (De senaste uppgifterna som ingår i registerstudien avser 2018.) Liksom sysselsättningsundersökningen visade även registerstudien att det var små skillnader mellan kvinnor och män vad gäller andelen i arbete efter examen. Bland kvinnor var andelen som arbetade stabil oavsett hur lång tid som gått sedan examen medan den hos män ökade ju längre tid som gått efter examen.

⁴⁸ SCB, "Sysselsättning efter avslutad utbildning från yrkeshögskolan. Sysselsättning, inkomster och yrkesställning", 2020, <https://www.scb.se/publikation/42197>

1.9

VERKNINGSGRAD

I studien Studerandes sysselsättning mäts resultatet utifrån dem som examinerats från yrkeshögskoleutbildningar. Det kan också vara intressant att se hur resultatet blir om man istället utgår från alla som bedrivit studier. Det vill säga hur stor andel som tar examen och sedan året efter examen har ett arbete som överensstämmer med utbildningen.

I det fallet kan man kombinera alla tre måtten: examensgrad, andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen (matchningsgrad). Myndigheten har valt att kalla detta mått för verkningsgrad. Verkningsgraden beräknas enligt nedan.

Verkningsgrad =

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad

Myndigheten har här beräknat två varianter av verkningsgrad beroende på vilket mått för matchningsgrad som har använts:

- Verkningsgrad A: Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen).
- Verkningsgrad B: Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer åtminstone till viss del⁴⁹ med utbildningen).

Verkningsgraden redovisas för det år som uppföljningen av sysselsättningen gjordes, vilket är året efter examen. Verkningsgrad A var 42 procent 2020. Det innebär att av alla som bedrev studier på de utbildningar som avsluta-

⁴⁹ Begreppet "åtminstone till viss del" är en hopslagning av de två svarsalternativen "helt eller till största delen" och "till viss del".

des 2019 var det 42 procent som tog examen och som sedan 2020 hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen.

Figur 2: Verkningsgrad A

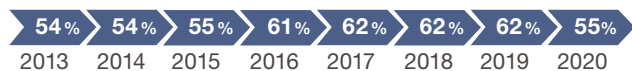
Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen.

Om man istället för att arbetet ska överensstämma helt eller till största delen med utbildningen, utgår från att arbetet ska överensstämma åtminstone till viss del med utbildningen används verkningsgrad B. Verkningsgraden var då 55 procent 2020. Det innebär att av alla som bedrev studier på de utbildningar som avslutades 2019 var det 55 procent som tog examen och sedan 2020 hade ett arbete som åtminstone till viss del överensstämde med utbildningen.

Figur 3: Verkningsgrad B

Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som åtminstone överensstämde till viss del med utbildningen.

Verkningsgraden för antagna som bedrivit studier ökade över tid fram till och med 2019 oavsett vilken av de två alternativa beräkningarna som används. År 2020 bröts den positiva trenden och verkningsgraden sjönk med flera procentenheter. Verkningsgrad A sjönk med fem procentenheter och verkningsgrad B med sju procentenheter.

Sannolikt är den sjunkande verkningsgraden en effekt av coronapandemin. Verkningsgraden har främst sjunkit för kvinnor, inrikes födda och bland dem som studerar i bunden form. Bland utbildningsområdena har verkningsgraden sjunkit mest inom friskvård och kroppsvård och inom hotell, restaurang och turism när vi ser till båda beräkningssätten. Ser vi enbart till verkningsgrad A där andelen examinerade som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen

året efter examen, så är det, utöver de två nämnda, även inom säkerhetstjänster som verkningsgraden sjunkit mest. Ser vi enbart till verkningsgrad B är det, utöver de två förstnämnda, istället pedagogik och undervisning samt inom transporttjänster som verkningsgraden sjunkit mest.

Alla tre måtten (examensgrad, andel i arbete och matchningsgrad) påverkar var för sig verkningsgraden. Om till exempel ett av måtten ökar, medan de två andra måtten förblir oförändrade ökar verkningsgraden. För att uppnå en hög verkningsgrad måste alla tre måtten vara höga. Sett över tid är det till stor del matchningsgraden som har påverkat hur verkningsgraden utvecklats mellan åren. Matchningsgraden är nämligen det mått som varierat mest mellan enskilda år medan måtten examensgrad och andel i arbete har varit mer trögrörliga över tid.

I år så är det främst andelen i arbete och matchningsgraden som är anledningen till minskningen i verkningsgraden eftersom det inte är så stora procentuella förändringar i examensgraden generellt sett. Två undantag finns dock, det är inom Säkerhetstjänster och Transporttjänster. Där har examensgraden minskat med 10 procentenheter vardera. Inom Transporttjänster har det skett en minskning i alla delar; examensgrad, andel i arbete och matchningsgrad medan det inom Säkerhetstjänster bara skett en minskning inom examensgrad och matchningsgrad. Inom Hotell, restaurang och turism är examensgraden i stort sett densamma som föregående år medan andelen i arbete minskat med 17 procentenheter (från 91 procent till 74 procent) samtidigt som matchningsgraden sjunkit rejält. Detsamma gäller för Pedagogik och undervisning.

Det är viktigt att notera att verkningsgraden är ett mått som enbart räknar dem som avslutat utbildningen med examen och därefter fått ett arbete där arbetet också måste överensstämma med utbildningen. Verkningsgraden kan därför underskatta yrkeshögskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen. Även de examinerade som hade arbete, men som inte alls överensstämde med utbildningen, kan också ha bidragit till arbetsmarknadens kompetensförsörjning men inom ett annat område än det som utbildningen var avsedd för. Det kan också vara möjligt att en del av de som inte avslutat utbildningen med examen ändå kunnat bidra till att minska kompetensbristen inom relevanta områden då de tillgodogjort sig delar av utbildningen.

1.10

UTBILDNINGAR INOM SMALA YRKESOMRÅDEN

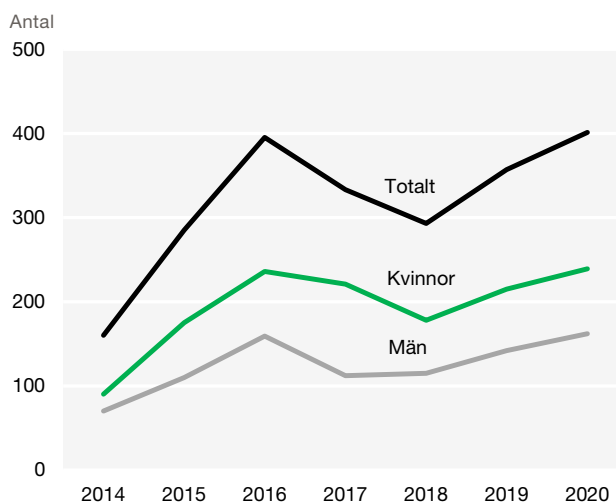
En utbildning inom ett smalt yrkesområde leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov.⁵⁰

Utbildningar inom smala yrkesområden är en liten andel av yrkeshögskoleutbildning

Under 2020 startade 32 utbildningsomgångar inom smala yrkesområden, vilket motsvarade 2 procent av alla startade omgångar inom yrkeshögskoleutbildning. Sett till antal antagna som påbörjade studier var andelen mindre (1 procent) eftersom det i genomsnitt var betydligt färre beslutade platser på omgångar inom smala yrkesområden än inom yrkeshögskoleutbildning som helhet.

Under 2020 var det 401 antagna som påbörjade studier på utbildningar inom smala yrkesområden, varav 239 kvinnor (60 procent) och 162 män (40 procent). Antalet har totalt sett varierat mellan 285 och 401 per år sedan 2015. Det största utbildningsområdet inom smala yrkesområden var Teknik och tillverkning med 147 antagna som påbörjade studier.

Diagram 1.41: Antagna som påbörjat studier inom smala yrkesområden, 2014–2020

Källa: SCB.

Lägre examensgrad inom smala yrkesområden än för yrkeshögskoleutbildning totalt

Under 2019 var det 175 examinerade inom smala yrkesområden, vilket motsvarar 1 procent av alla examinerade inom yrkeshögskolan. Examensgraden inom utbildningar mot smala yrkesområden var 62 procent 2019. Det var en lägre andel än inom yrkeshögskoleutbildning totalt där examensgraden var 71 procent.

⁵⁰ För definition av smalt yrkesområde, se avsnitt 1.13 Om statistiken.

1.11

UPPDRAGSUTBILDNINGAR, BEHÖRIGHETSGIVANDE FÖRUTBILD- NINGAR OCH KURS PÅ TOM PLATS

Uppdragsutbildningar, Behörighetsgivande förutbildningar (BFU) och Kurs på tom plats⁵¹ är inte medräknade i den övriga statistiken som presenteras för yrkeshögskoleutbildning utan de beskrivs enbart i detta avsnitt.⁵²

Uppdragsutbildningar

Utöver de ordinarie yrkeshögskoleutbildningarna finns sedan tidigare även uppdragsutbildning. Det är en form av utbildning som både offentliga organisationer och privata företag kan köpa. Den vanligaste anledningen till att köpa uppdragsutbildning inom yrkeshögskolan är att höja kompetensen hos den befintliga personalen. Uppdragsutbildningar kan omfatta en eller flera kurser eller en hel utbildning.

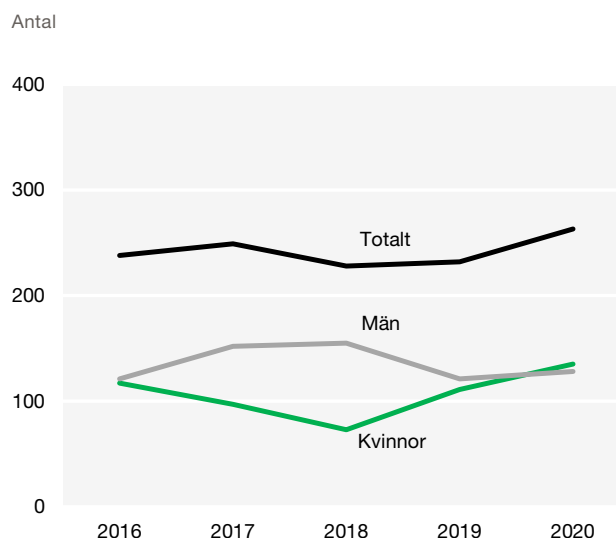
Antalet deltagare har varierat mellan 228 och 263 under åren 2016–2020. Merparten av utbildningarna har under hela perioden funnits inom utbildningsområdet Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Under 2020 påbörjades 12 hela uppdragsutbildningar och 4 delkurser, majoriteten inom utbildningsområdet Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Det är något fler än föregående år då det påbörjades 8 hela uppdragsutbildningar och 3 delkurser.

Totalt var det 263 deltagare som påbörjade en uppdragsutbildning 2020 varav 207 deltagare på en hel utbildning och 56 deltagare på en delkurs. Även antalet deltagare var fler 2020 jämfört med 2019 då 232 påbörjade en uppdragsutbildning (179 deltagare på en hel utbildning, 53 deltagare på en delkurs).

Under hela perioden 2016–2019 har det varit fler män än kvinnor bland dem som påbörjat en uppdragsutbildning, men 2020 var det fler kvinnor. Andelen män bland dem som påbörjat en uppdragsutbildning har varierat mellan 49 och 68 procent under perioden 2016–2020 och andelen kvinnor mellan 32 och 51 procent. Av dem som påbörjade en uppdragsutbildning 2020 var 49 procent män och 51 procent kvinnor.

Diagram 1.42: Deltagare som påbörjat uppdragsutbildningar, 2016-2020

Källa: MYH.

Kurs på tom plats

Om det finns lediga platser på en yrkeshögskoleutbildning, finns det sedan 2017 möjlighet för utbildningsanordnaren att anta studerande till en eller flera av kurserna inom utbildningen. Detta kallas kurs på tom plats. Under 2020 var det cirka 350 personer (210 kvinnor och 140 män) som påbörjade studier på 148 kurser på tom plats. Det var 23 procent som läste flera kurser medan resterande läste en kurs. Antalet personer som påbörjade kurser på tom plats 2019 var cirka 150 personer och 2018 var det cirka 140 personer. Antalet personer inom kurs på tom plats har därmed mer än fördubblats mellan 2019 och 2020.

⁵¹ Tidigare benämning: Enstaka kurs på fyllnadsplats

⁵² Se tabeller på <https://www.myh.se/Statistik/>

Kurser på tom plats fanns inom de flesta utbildningsområden 2020. Inom de stora utbildningsområdena startade 115 kurser på tom plats under 2020, för 2018 och 2019 var motsvarande antal 83 respektive 63 kurser på tom plats.

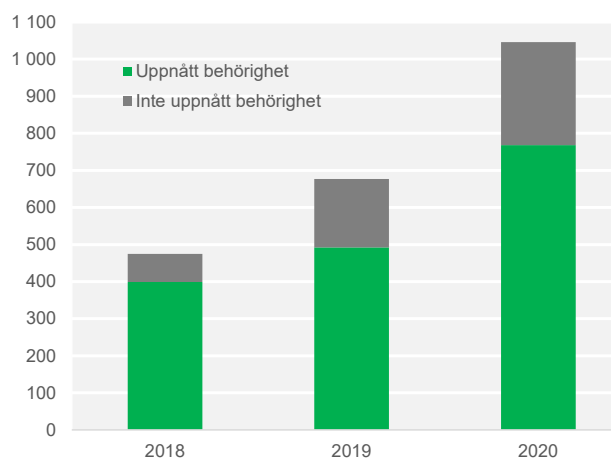
Behörighetsgivande förutbildningar

Inom yrkeshögskolan finns det möjlighet att gå behörighetsgivande förutbildningar för att bli behörig till och få en garanterad plats på en viss utbildning. För att en person ska få platsgaranti krävs det att bli godkänd på den behörighetsgivande förutbildningen. Syftet med behörighetsgivande förutbildning är att bredda rekryteringen genom att ge möjlighet för fler att få behörighet till en specifik yrkeshögskoleutbildning. Behörighetsgivande förutbildning gavs inom åtta utbildningsområden 2020, vilket i stort sett var i likhet med både 2018 och 2019 då det gavs inom sju områden. Merparten av de behörighetsgivande förutbildningarna gavs inom Teknik och tillverkning samt Data/IT under såväl 2020 som de två föregående åren.

Vad gäller utbildningsinriktningar inom områdena så fanns flest antagna som bedrev studier på behörighetsgivande förutbildningar 2020 inom inriktningarna systemhantering och programmering, webbutvecklare samt inom övriga utbildningar inom systemutveckling och programmering. Under 2019 var det högst antal inom utbildningar till webbutvecklare samt till automationstekniker.

Det var totalt 1 046 antagna som bedrev studier på behörighetsgivande förutbildningar 2020 (429 kvinnor och 617 män) vilket var betydligt fler än tidigare år. Under 2019 bedrev 677 antagna studier på behörighetsgivande förutbildningar och under 2018 var det 475. Under 2017 var det första året och då var antalet endast 66. Totalt uppnådde 73 procent behörighet 2020 vilket var lika stor andel som 2019 men lägre än 2018 då 84 procent uppnådde behörighet.

Diagram 1.43: Antagna som bedrivit studier på behörighetsgivande förutbildningar, 2018–2020

Källa: MYH.

Av de 1 046 antagna som bedrev studier på behörighetsgivande förutbildningar 2020 var det 581 som därefter påbörjade yrkeshögskoleutbildning med platsgaranti (214 kvinnor och 367 män), vilket motsvarar 56 procent. Det kan jämföras med 2019 då andelen var 59 procent. Under 2018 var andelen 73 procent och under 2017 var andelen 89 procent.

Notera att antalet som bedrivit studier på behörighetsgivande förutbildningar har ökat mycket, vilket gör att jämförelser över tid behöver göras med försiktighet. Vid små volymer betyder varje enskild utbildning och individ mer (det kan lättare bli extremvärden för andelen som påbörjat yrkeshögskoleutbildning) och 2017 var volymen bara 6 procent av volymen 2020.

1.12

KORTA YRKESHÖGSKOLE- UTBILDNINGAR (KURSER OCH KURSPAKET)

Korta yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket ska tillgodose kompetensbehov för omställning på arbetsmarknaden, men också svara mot behov av kunskap inom nya områden. Utbildningarna leder inte till någon examen, som de längre yrkeshögskoleutbildningarna gör, utan består av enstaka kurser eller sammanhållna kurspaket med en sammanlagd omfattning mindre än 100 YH-poäng.

Utbildningarna är flexibla när det gäller studieform och studietakt, eftersom det ska vara möjligt för redan yrkesverksamma att ta del av kurser och kurspaketet inom yrkeshögskolan. I utbildningarna förekommer också andra förkunskapskrav för de studerande än i de längre yrkeshögskoleutbildningarna. Bland annat är det möjligt att ställa krav på särskilda förkunskaper i form av yrkeserfarenhet eller andra kunskaper än de som ges inom ramen för gymnasieskolans nationella program.

Korta yrkeshögskoleutbildningar infördes genom ett uppdrag från regeringen.⁵³ Syftet med att inrätta korta yrkeshögskoleutbildningar i form av kurser och kurspaket är att ytterligare utveckla yrkeshögskolans flexibilitet och utbildningsformens möjlighet att svara mot behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet.

Under 2020 genomförde Myndigheten för yrkeshögskolan två ansökningsförfaranden om att få bedriva utbildningarna. Det första ansökningstillfället ägde rum före coronapandemin och myndigheten valde då att prioritera utbildningar inom automatisering, digitalisering, energieffektivisering, klimatomställning och hållbarhet. Det andra ansökningstillfället skedde med anledning av

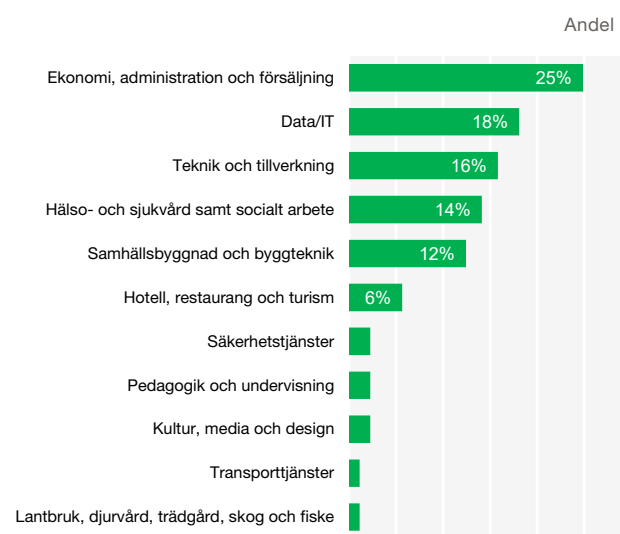
den ökade medelstillelningen myndigheten fick i vårändringsbudgeten (prop. 2019/20:99) för att kunna hantera fler kurser och kurspaket inom yrkeshögskolan. Mot bakgrund av myndighetens uppdrag om att överväga särskild hänsyn till branscher som påverkats till följd av coronapandemin, beviljade myndigheten bland annat utbildningar inriktade mot digitala event, e-handelslösningar, dataanalys och vårdhygien.

1.12.1

Utbildningar och utbildningsomgångar

Under 2020 startade 177 utbildningar i form av kurser och kurspaket.⁵⁴ I likhet med de längre yrkeshögskoleutbildningarna var merparten av de startade utbildningarna inom någon av de fem stora utbildningsområdena. Inom Ekonomi, administration och försäljning startade 25 procent av samtliga utbildningar, vilket var den högsta andelen för ett enskilt utbildningsområde.

Diagram 1.44: Startade utbildningar efter utbildningsområde, 2020

Källa: MYH.

1.12.2

Sökande till kurser och kurspaket

I likhet med för de längre yrkeshögskoleutbildningarna har SCB samlat in uppgifter om sökande till utbildningar i form av kurser och kurspaket.

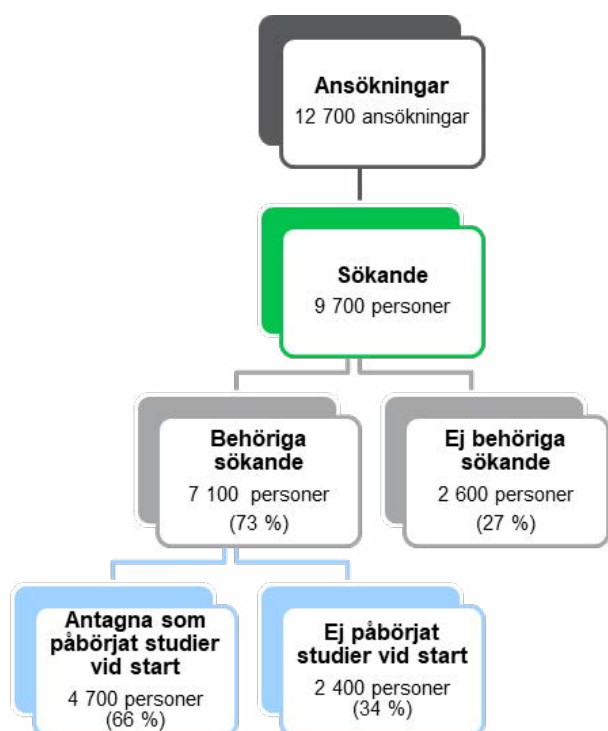
⁵³ Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan, U2019/04228/GV, 2019-12-11.

⁵⁴ Varje utbildning har en eller flera utbildningsomgångar. Starttidpunkter kan variera mellan utbildningsomgångarna.

I det här avsnittet beskrivs ansökningar, sökande, behöriga sökande samt antagna som påbörjat studier vid start. Ansökningar avser antalet ansökningar om att bedriva studier inom kurser och kurspaket. Samma individ kan göra flera ansökningar. Sökande och behöriga sökande avser däremot antal unika individer som har sökt, respektive sökt och varit behörig till, minst en utbildning inom kurser och kurspaket.

Totalt inkom 12 700 ansökningar om att bedriva studier inom kurser och kurspaket med start 2020. Ansökningarna kom från 9 700 sökande (unika individer). Av dessa sökande var 7 100 behöriga sökande. Då antalet ansökningar var högre än antalet sökande innebär det att en andel av de sökande sökte till flera utbildningar med start 2020.

Figur 4: Ansökningar, sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2020

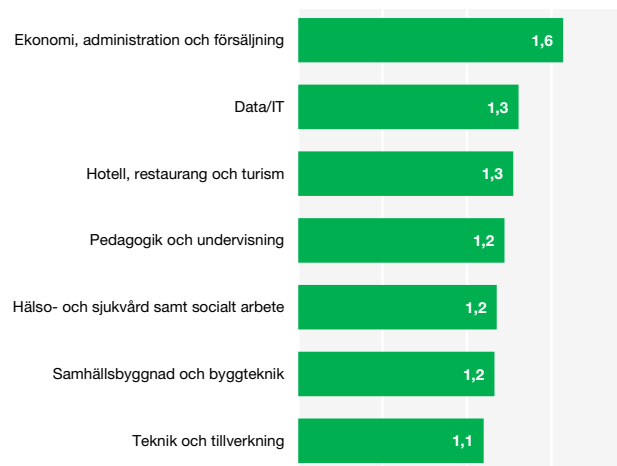
Notera: Alla uppgifter avser unika individer förutom ansökningar. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Antal ansökningar, sökande och behöriga sökande i förhållande till antal platser

Det var 2,2 ansökningar per plats inom kurser och kurspaket 2020. Motsvarande antal för sökande och behöriga sökande var 1,7 respektive 1,2.⁵⁵

Antalet behöriga sökande per plats var högst inom Ekonomi, administration och försäljning (1,6). Inom övriga utbildningsområden (med minst 100 platser 2020) varierade antalet behöriga sökande per plats mellan 1,1 och 1,3.

Diagram 1.45: Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde, 2020

Notera: Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad vilket innebär att om en sökande är behörig till flera utbildningsomgångar i samma utbildningsområde så räknas personen en gång i detta utbildningsområde. Utbildningsområden med färre än 100 platser redovisas inte i diagrammet. Källa: SCB och MYH.

Fler kvinnor än män bland de sökande

Kvinnor utgjorde merparten (62 procent) av dem som sökte till kurser och kurspaket med start under 2020. Kvinnor utgjorde även merparten av de behöriga sökande (63 procent).

Kvinnor sökte i större utsträckning utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälsö- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större ut-

⁵⁵ Uppgifter om antal ansökningar, sökande och behöriga sökande inhämtades från SCB. Uppgifter om antal platser inhämtades från MYH:s verksamhetsuppgifter.

sträckning sökte utbildningar inom Data/IT, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggteknik.

Av de sökande var 73 procent inrikes födda och 27 procent utrikes födda. Andelen inrikes födda var högre bland kvinnor (77 procent) än bland män (67 procent).

1.12.3

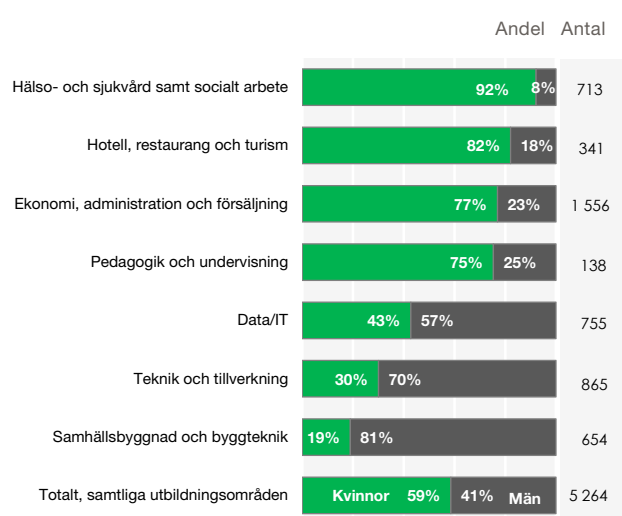
Studerande

Under 2020 var det 5 300 studerande som påbörjade studier inom kurser och kurspaket. Av dessa var 3 100 kvinnor och 2 200 män, vilket motsvarade 59 respektive 41 procent.

Merparten (86 procent) av studerande under 2020 gjorde det i något av de fem stora utbildningsområdena.⁵⁶ Ungefär en tredjedel (30 procent) påbörjade studier inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, vilket var det område med flest studerande under 2020.

Könsfördelningen var ojämn i merparten av utbildningsområdena. Bland de fem stora utbildningsområdena var andelen kvinnor högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (92 procent) och Ekonomi, administration och försäljning (77 procent). På motsvarande vis var andelen män högre inom Samhällsbyggnad och byggteknik (81 procent), Teknik och tillverkning (70 procent) och Data/IT (57 procent).

Diagram 1.46: Studerande efter utbildningsområde och kön, 2020

Notera: Utbildningsområden med färre än 100 studerande särredovisas inte i diagrammet. Källa: SCB.

⁵⁶ Fem stora utbildningsområden: Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

En av tio påbörjade studier inom fler än en utbildning

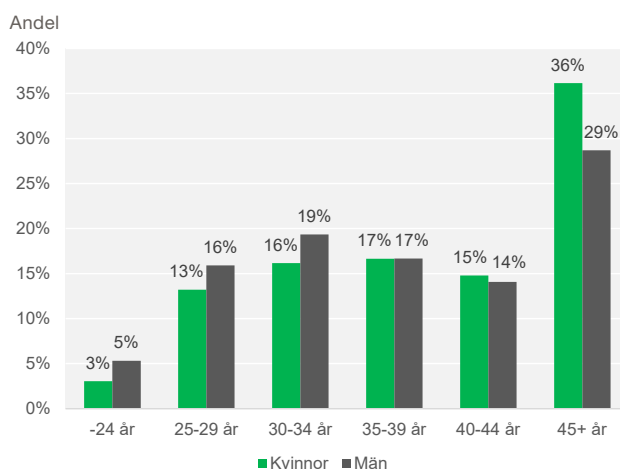
Cirka 10 procent av de individer som påbörjade studier inom kurser och kurspaket påbörjade fler än en utbildning med start 2020. Resterade andel (cirka 90 procent) påbörjade därmed en utbildning med start 2020.⁵⁷

Merparten var minst 35 år vid start av utbildningen

Merparten (64 procent) av de studerande inom kurser och kurspaket var 35 år eller äldre. För både kvinnor och män var det vanligast att tillhöra den äldsta åldersgruppen (45 år eller äldre). Av samtliga kvinnor var 36 procent 45 år eller äldre vid start av studierna. Motsvarande andel för män var 29 procent.

De som påbörjade studier inom kurser och kurspaket var överlag äldre än dem som påbörjade studier inom de längre YH-utbildningarna. Detta är möjligtvis ett resultat av att utbildningar i form av kurser och kurspaket avser vidareutbildning för redan yrkesverksamma.

Diagram 1.47: Åldersfördelning för studerande efter kön, 2020

Källa: SCB.

Tre av fyra studerande var inrikes födda

Av dem som påbörjade studier under 2020 var 75 procent inrikes födda och 25 procent utrikes födda.

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen utrikes födda mellan 19 och 34 procent, lägst

⁵⁷ Baserades på verksamhetsuppgifter från MYH, avstämt 2021-03-25

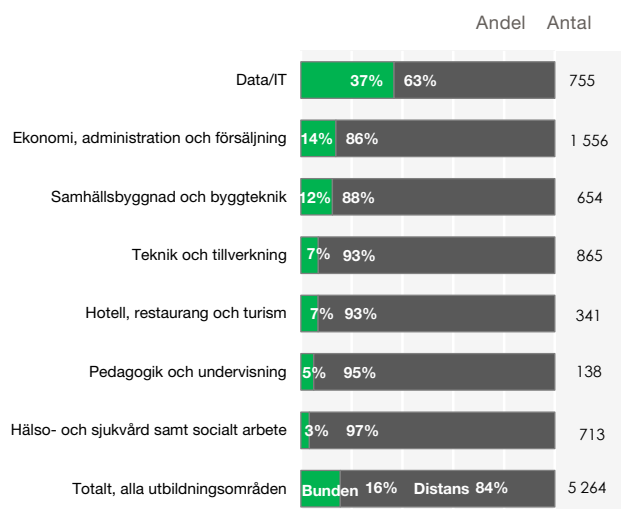
inom Ekonomi, administration och försäljning och högst inom Data/IT.

Merparten bedrev studier på distans

Av de studerande som påbörjade studier 2020 gjorde merparten (84 procent) det inom distansutbildningar, och 16 procent inom bundna utbildningar. Motsvarande andelar för de längre YH-utbildningarna var 31 respektive 69 procent. Det var därmed vanligare med distansutbildningar inom kurser och kurspaket jämfört med de längre YH-utbildningarna.

Inom samtliga utbildningsområden (med minst 100 studerande) var andelen studerande på distansutbildningar högre än på utbildningar i bunden form. Bland de fem stora utbildningsområdena hade Data/IT högst andel studerande på bundna utbildningar (37 procent). Bland de fyra övriga stora utbildningsområdena varierade motsvarande andel mellan 3 och 14 procent.

Diagram 1.48: Studerande efter utbildningsområde och studieform, 2020

Notera: Utbildningsområden med färre än 100 studerande särredovisas inte i diagrammet. Källa: SCB.

Merparten bedrev studier på deltid

Av de studerande under 2020 bedrev 64 procent studier på deltid medan 36 procent bedrev studier på heltid (heltid avser studietakt på 75 procent eller mer).

⁵⁸ Resultaten i det här avsnittet baserades på MYH:s verksamhetsuppgifter, avstämt 2021-03-25. Vid beräkningen kategoriserades betyget "Godkänt" och "Väl godkänt" som "Godkänt". Betygen "Icke godkänt" och avsaknad av betyg kategoriserades som "Ej godkänt".

Andelen som bedrev studier på deltid varierade mellan de fem stora utbildningsområdena, lägst inom Samhällsbyggnad och byggt teknik (26 procent) och högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (90 procent). Inom Data/IT var andelen som bedrev utbildning på deltid 54 procent. Motsvarande andelar för Ekonomi, administration och försäljning samt Teknik och tillverkning var 78 respektive 41 procent.

Sex av tio hade godkänt på samtliga kurser

Utbildningar i form av kurser och kurspaket ger inte examen. De studerande får emellertid betyg i de enskilda kurserna som ingår i utbildningen. I det här avsnittet beskrivs hur stor andel av de antagna som bedrivit studier som hade avslutat utbildningen med godkänt resultat i samtliga kurser som ingick i utbildningen.⁵⁸

Samtliga uppgifter avser avslutade utbildningsomgångar som avslutades under 2020.⁵⁹

Av de antagna som avslutade en utbildning i form av kurser och kurspaket hade sex av tio (62 procent) godkänt inom samtliga kurser. Andelen var högre för kvinnor än män, 68 respektive 55 procent.

Det ska dock noteras att vi inte känner till orsakerna till att fyra av tio av de studerade avslutade utbildningen utan godkänt resultat inom samtliga kurser. Det är möjligt att en andel av dessa studerande gjorde ett aktivt val att avsluta utbildningen utan godkänt resultat inom samtliga kurser.

Andelen med godkänt på samtliga kurser var högre för distansutbildningar jämfört med utbildningar i bunden form, 64 respektive 56 procent.

Bland de fem stora utbildningsområdena varierade andelen med godkänt på samtliga kurser mellan 52 och 73 procent, lägst inom Teknik och tillverkning och högst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete.

Uppdelat på utbildningens omfattning var andelen med godkänt på samtliga kurser högst (68 procent) på utbildningarna med lägst omfattning (1 till 29 YH-poäng).

⁵⁹ Det ska noteras att utbildningsanordnarna har möjlighet att ge betyg under utbildningens hela beslutsgiltighetsperioden. Detta kan resultera i en viss eftersläpning av uppgifterna om de studerandes betyg, vilket i sin tur kan leda till en underskattning av andelen som avslutar utbildningen med godkänt i samtliga kurser. I nuläget kan vi inte bedöma i vilken grad eftersläpningen påverkar resultaten.

Motsvarande andel för utbildningar med omfattningen 30-49 YH-poäng respektive mer än 49 YH-poäng var 64 respektive 55 procent.

Tabell 1.2: Andel antagna som bedrivit studier med godkänt på samtliga kurser, utbildningsomgångar som avslutades under 2020

	Andel med godkänt på samtliga kurser	Antal antagna som bedrivit studier
Kön		
Män	55 %	1 700
Kvinnor	68 %	2 300
Studieform		
Bunden	56 %	600
Distans	64 %	3 400
Utbildningsområde (fem stora)		
Data/IT	54 %	700
Ekonomi, administration och försäljning	61 %	1 000
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	73 %	500
Samhällsbyggnad och byggteknik	65 %	500
Teknik och tillverkning	52 %	700
Omfattning		
1. 1 till 29 poäng	68 %	1 200
2. 30 till 49 poäng	64 %	1 600
3. Mer än 49 poäng	55 %	1 200
Totalt	62 %	4 000

Notera: Verksamhetsuppgifter från MYH, avstämt 2021-03-25. Vid beräkningen kategoriserades betyget "Godkänt" och "Väl godkänt" som "Godkänt". Betygen "Icke godkänt" och avsaknad av betyg kategoriserades som "Ej godkänt". Källa: MYH.

1.13

OM STATISTIKEN

Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den individbaserade statistiken som redovisas om sökande, antagna som påbörjat studier, studerande och examinerade inom yrkeshögskoleutbildning (YH) och kvalificerad yrkesutbildning (KY) kommer från SCB. Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Merparten av övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

De flesta uppgifter som ligger till grund för statistiken har rapporterats in av utbildningsanordnarna, antingen direkt till Myndigheten för yrkeshögskolan eller till SCB. Uppgifter om examinerades sysselsättning året efter examen från en yrkeshögskoleutbildning kommer från de examinerade via en enkätundersökning.

1.13.1

Definitioner och förklaringar

Antagna som påbörjat/bedrivit studier

Avser alla som är eller har varit studerande, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång (inhoppare) och de som har hoppat av utbildningen (avhoppare). Detta inkluderar alla som varit med på minst en förteckning över studerande (till rekvisition) för en utbildningsomgång. Även de som tillgodoräknats eller validerats till examen utan att ha varit med på minst en förteckning över studerande (till rekvisition) för en utbildningsomgång räknas som antagna som påbörjat/bedrivit studier.

Första förteckningen över studerande ska anordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter att utbildnings-

omgången startat, i samband med första rekvisitionen av statliga medel. Därefter ska anordnaren skicka in en uppdaterad förteckning varje halvår i samband med en ny rekvisitionsperiod. Även för utbildningar utan statliga medel ska anordnaren skicka in förteckningar över studerande varje halvår. Andelen inhoppare är marginell (avser de som tillkommit efter första rekvisitionen).

Antagna som påbörjat studier efter startår används som benämning när statistiken avser omgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier efter avslutsår används som benämning när statistiken avser omgångar som avslutats under ett år. Används vid beräkning av examensgrad.

Avhoppare

Avser antagna som bedrivit studier men som inte är examinerade eller fullföljare, se även definition för fullföljare.

Behörighetsgivande förutbildning

En behörighetsgivande förutbildning (BFU) inom yrkeshögskolan syftar till att ge de kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen. BFU är endast till för sökande som saknar fullständig behörighet till utbildningen men de sökande till BFU måste ha grundläggande behörighet. BFU är riktad mot en enskild utbildningsomgång.

Enstaka kurs/ Kurs på tom plats

I januari 2020 ändrades benämningen från Enstaka kurs till Kurs på tom plats. Upplägget är dock detsamma.

Kurs på tom plats kan anordnas om det finns outnyttjade platser på en utbildning. Om en utbildningsanordnare har outnyttjade platser på en utbildningsomgång så finns det möjlighet att anta ytterligare personer till en eller flera av kurserna inom utbildningen. Det ska då anmälas till myndigheten. Antagningen till kurs på tom plats ska gå till på samma sätt som antagningen till hela utbildningen. Eventuella särskilda förkunskapskrav och urval ska vara desamma. Anordnaren ska redovisa betyg till myndigheten.

Examensgrad

Avser andel examinerade i procent av antagna som bedrivit studier. Utbildningar som inte ger examen ingår inte i måttet. Antagna som bedrivit studier på utbildningar som inte ger examen är en liten andel av samtliga antagna som bedrivit studier inom yrkeshögskoleutbildningar på minst 100 YH-poäng. Exklusive antagna som bedrivit studier inom kurser och kurspaket.

Examinerade

Avser antagna som har bedrivit studier och uppfyllt alla villkor för examen. Anordnarna rapporterar in examinerade även efter avslutstidpunkten, vilket framförallt beror på att en del som bedrivit studier gör sena kompletteringar. Dessa ingår också i statistiken, vilket orsakar en viss eftersläpning. Även de som tillgodoräknats eller validerats till examen utan att ha varit med på minst en förteckning (till rekvisition) över studerande för en utbildningsomgång ingår.

Fullföljare

Avser antagna som bedrivit studier men som inte är examinerade eller avhoppare, se även definition för avhoppare. De är inte examinerade men finns med på sista studerandelistan med rekvisition och har inte något avbrottsdatum. De får heller inte ha en uppehållsperiod som sträcker sig längre än dagen innan utbildningsomgångens slutdatum. En del fullföljare kompletterar senare och kan då flyttas till examinerade, förutsatt att utbildningen ger examen.

Inrikes/utrikes födda

Uppgifterna är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och avser om de antagna är födda i Sverige (inrikes födda) eller i annat land (utrikes födda). För en liten andel av de antagna har det inte varit möjligt att erhålla födelseland från SCB.

Gymnasiebakgrund

Avser personens senaste avslutade gymnasieutbildning sista juni det år mätningen avser. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Platser och outnyttjade platser vid start

Platser avser beslutade utbildningsplatser med eller utan statliga medel (statsbidrag eller särskilda medel) från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Outnyttjade platser vid start avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.

Första förteckningen över studerande med rekvisition ska anordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter start. Detta gäller även för utbildningar utan statliga medel (statsbidrag och särskilda medel). Outnyttjade platser vid start beräknas från första rekvisitionen. För inställda omgångar räknas alla platser som outnyttjade vid start.

Nästan alla omgångar bedrivs med statliga medel från MYH. Omgångarna som bedrivs med statliga medel får ta in fler studerande än det finns platser (överintag). Anordnarna får inga statliga medel för överintagen och därför räknas de heller inte som nyttjade platser.

För utbildningar i form av kurser och kurspaket beslutas platser på utbildningsnivå, inte på utbildningsomgångsnivå.

Smala yrkesområden

En utbildning inom ett smalt yrkesområde leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov. En utbildning inom ett smalt yrkesområde ska utveckla eller bevara ett yrkeskunnande som individen helt eller delvis kan försörja sig på.

Studerande – aktiva

Avser aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under en avsedd period (startade, avslutade samt under hela perioden pågående omgångar). Som aktiva studerande räknas endast studerande som funnits med på minst en förteckning över studerande under en avsedd period.

Start- och slutdatum för aktiva studerande

Myndigheten har inga exakta uppgifter om när varje studerande påbörjade respektive avslutade sin utbildning.

Vid beräkningen av antal aktiva studerande tillämpas därför följande regler:

- För aktiva studerande som är med på första förteckningen över studerande räknas startdatum för omgången även som startdatum för den studerande. Omgången startar tre veckor innan den första förteckningen över studerande med rekvisition av statliga medel skickas in till myndigheten.
- För aktiva studerande som är med på sista förteckningen över studerande räknas slutdatum för omgången även som slutdatum för den studerande.
- Utbetalningar av statliga medel kan pågå flera månader efter omgångens slutdatum.
- För övriga aktiva studerande (de som tillkommit efter första rekvisitionsperioden och de som hoppat av innan sista rekvisitionsperioden) räknas rekvisitionsperiodernas startdatum respektive slutdatum.

Antal studerande är inte lika med antal personer. Personer som varit aktiva studerande på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje utbildningsomgång. Antal personer är något färre än antal studerande.

Studieform

Bunden

Den studerande ska genomföra merparten av utbildningen i utbildningsanordnarens lokaler.

Distans

Den studerande kan genomföra merparten av utbildningen på annan plats än i utbildningsanordnarens lokaler.

En utbildning kan innehålla både bundna inslag och inslag på distans. Distans är ett brett begrepp inom yrkeshögskoleutbildning och utbildningarnas upplägg och antal fysiska träffar varierar mycket.

Sysselsättning

Andel i arbete

Avser andelen examinerade som uppgett att de hade arbete året efter examen.

Andel som har ett arbete som överensstämmer med utbildningen

Beräknas av andelen som uppgett att de hade arbete året efter examen. Det finns fyra olika grader av över-

ensstämmelse; överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen, överensstämmer till viss del med utbildningen, överensstämmer åtminstone till viss del med utbildningen (är ett hopslaget mått av de två tidigare nämnda måtten) samt överensstämmer inte alls.

Sökande

Ansökningar

Avser samtliga ansökningar till de utbildningsomgångar som startat under ett år. Varje ansökan räknas en gång. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal sökande personer eftersom en person kan ha sökt till flera utbildningsomgångar, se nedanstående definition av Sökande.

Sökande

Avser antal unika personer som sökt till de utbildningsomgångar som startat under ett kalenderår. Med sökande avses både behöriga och obehöriga sökande.

För att räknas som sökande ska följande uppfyllas:

- Den sökande har lämnat in en ansökan där det minst finns uppgift om den sökandes namn och personnummer (eller namn och födelsedatum).
- Den sökande har lämnat in sin ansökan inom ansökningstiden (inom ordinarie eller förlängd ansökningsperiod).

Statistiken över sökande är individbaserad. SCB samlar in personuppgifter om de sökande från anordnarna.

Förutom personuppgifter samlas även uppgifter in om den sökandes behörighet till utbildningen. Observera att antal sökande personer inte är detsamma som antal ansökningar, se ovanstående definition av Ansökningar.

Behöriga sökande

Avser antal unika sökande personer som varit behöriga till minst en av de utbildningar som personen sökt till under ett kalenderår. Att vara behörig till en utbildning innebär att den sökande uppfyller behörighetskraven i 3 kapitlet 1–4 §§ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF), inklusive de eventuella särskilda förkunskapskrav som gäller för utbildningen.

Uppdragsutbildning

Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan kan erbjuda hela eller delar av en utbildning som uppdragsutbildning för en organisation som då blir uppdragsgivare. En upp-

dragsutbildning ska alltid baseras på en befintlig yrkes-
högskoleutbildning men det ställs inga formella behörig-
hetskrav. Uppdragsgivaren bestämmer vilka som ska få
gå utbildningen.

Antal personer som ska påbörja studier ska anges i an-
mälan från anordnaren. Om ytterligare personer tillkom-
mer ska anordnaren skicka in en ny anmälan om upp-
dragsutbildning till myndigheten. Anordnaren behöver
däremot inte rapportera in avhoppare. En uppdragsut-
bildning ger yrkeshögskolepoäng för de kurser som in-
går och kan leda till examen men det är inte möjligt att
tillgodoräkna en hel utbildning inom ramen för uppdrags-
utbildning. Anordnaren ska redovisa betyg och eventuell
examen till myndigheten för varje person som bedrivit
studier på utbildningen.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras med ett unikt utbildnings-
nummer. Många utbildningar har förnyade beslut från
flera beslutsår i ansökningsomgångarna om få bedriva
yrkeshögskoleutbildning. Varje utbildning har en eller
flera utbildningsomgångar med olika starttidpunkter.
En utbildningsomgång kan liknas vid en "start" eller en
"klass" med studerande.

Pågående utbildningsomgångar avser omgångar som
pågått under hela eller delar av en viss period (startade,
avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser omgångar som
startat under en viss period.

Utbildningsanordnare

En juridiskt ansvarig utbildningsanordnare är en juridisk
eller fysisk person som ansvarar för en eller flera utbild-
ningar inom YH. En juridiskt ansvarig anordnare mot-
svaras av ett organisationsnummer. Ungefär en tiondel
av anordnarna har flera administrativa enheter under
samma organisationsnummer.

Det finns fyra typer av huvudmän vad gäller anordnare:
statliga, kommuner (inklusive kommunförbund), lands-
ting samt privata (enskilda juridiska eller fysiska perso-
ner).

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning sista juni det år mät-
ningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk
utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna
är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB.
Om personen saknar uppgift ifrån SUN-registret det år
som utbildningen startade sätts den högsta utbildnings-
nivån till "Uppgift saknas".

Utbildningsområden och SUN inriktningar

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN2020) är en klassi-
ficering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är
en standard för klassificering av enskilda utbildningar
samtidigt som den utgör ett system för aggregering av
utbildningar till större grupper. Varje utbildning gruppe-
ras efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är
SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4
(tre siffror och en bokstav).

Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen aggre-
gering av SUN inriktningar på 15 utbildningsområden.
Aggregeringen görs framförallt på två positioner men
även på tre positioner. För information om indelning och
redovisningsgrupper, se tabell 1.3.

Verkningsgrad

Verkningsgrad är ett mått som anger hur stor andel
av alla antagna som bedrivit studier som tagit examen
OCH som året efter examen har ett arbete som överens-
stämmer med utbildningen. Verkningsgraden redovisas
efter det år sysselsättningen har mätts, det vill säga ett
år efter examen.

Verkningsgraden tas fram i två olika varianter beroende
på vilken matchningsgrad som används i beräkningen.

Verkningsgrad A

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbet-
et överensstämmer helt eller till största delen med ut-
bildningen).

Verkningsgrad B

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad
(arbetet överensstämmer åtminstone till viss del med
utbildningen).

Åtminstone till viss del är ett hopslaget mått av de två
svarsalternativen "överensstämmer helt eller till största
delen med utbildningen" och "överensstämmer till viss
del med utbildningen".

YH-poäng

Ett års heltidsstudier motsvarar 200 YH-poäng.

Ålder

Avser den ålder som personen hade sista december det år mätningen avser.

Tabell 1.3: Utbildningsområden grupperade efter storlek

Gruppering efter medelvärde de tre senaste åren av antal antagna som påbörjat studier

Stora utbildningsområden – Minst 1 500 i medelvärde de tre senaste åren

Medelstora utbildningsområden – Mellan 500 och 1 499 i medelvärde de tre senaste åren

Små utbildningsområden – Mindre än 500 i medelvärde de tre senaste åren

Redovisningsgrupp	Utbildningsområden inom YH och KY	SUN-inriktning
Stora utbildningsområden	Data/IT	48 Data
	Ekonomi, administration och försäljning	34 Företagsekonomi, handel och administration
	Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72 Hälso- och sjukvård 76 Socialt arbete och omsorg
	Samhällsbyggnad och byggteknik	58 Samhällsbyggnad och byggnadsteknik
	Teknik och tillverkning	52 Teknik och teknisk industri 54 Material och tillverkning
Medelstora utbildningsområden	Hotell, restaurang och turism	811 Hotell, restaurang och storhushåll 812 Turism, resor och fritid
	Kultur, media och design	21 Konst och media
	Pedagogik och undervisning	14 Pedagogik och lärarutbildning
	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	62 Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske 64 Djursjukvård
	Transporttjänster	84 Transporttjänster
Små utbildningsområden	Friskvård och kroppsvård	813 Idrott och friskvård 815 Hår- och skönhetsvård
	Journalistik och information	32 Journalistik och information
	Juridik	38 Juridik och rättsvetenskap
	Säkerhetstjänster	86 Säkerhetstjänster
	Övrigt	222 Främmande språk och språkvetenskap 819 Personliga tjänster, övrig/ ospec utbildning 999 Okänd

Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn

Sammanfattning

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015 men hade tidigare bedrivits som så kallade kompletterande utbildningar. Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller studie-stödsplatser.⁶⁰ Översiktlig information om konst- och kulturutbildningar finns i den färgade högerspalten på nästa sida. Utöver konst- och kulturutbildningar ryms under samma regelverk även utbildningar som endast står under statlig tillsyn. Dessa har myndigheten valt att benämna utbildningar med endast tillsyn. För information om utbildningar med endast tillsyn, se avsnitt 2.2.

Statistiken visar att 2020 var det både färre som påbörjade och färre som slutförde en konst- och kulturutbildning än det var 2019. De minskningar som skedde 2019 fortsatte därmed även under 2020. Det var på de korta utbildningarna som minskningen 2020 skedde. Minskningen var i alla fall delvis en följd av coronapandemin. Slutförandegraden var något lägre än tidigare år men skillnaden var liten och kan förklaras av minskningen av antalet studerande på korta utbildningar. Inom utbildningar med endast tillsyn, som är en mindre utbildningsform, är det större variationer mellan åren. Även för utbildningar med endast tillsyn minskade både antalet som påbörjade och antalet som slutförde utbildning 2020.

Några av de viktigaste resultaten:

Konst- och kulturutbildningar

- Totalt hade 125 utbildningar beslut om stöd 2020, vilket var lika många som året innan.
- Utbudet av konst- och kulturutbildningar har varit relativt konstant över tid. Av utbildningarna med beslut om stöd 2020 var två nya och hade inte haft beslut om stöd tidigare år.
- Totalt pågick 114 utbildningar under 2020 medan 10 utbildningar hade ställt in alla sina utbildningsomgångar.
- Under 2020 var coronapandemin den vanligaste orsaken som anordnarna uppgav till att omgångar ställdes in.
- Av utbildningarna som pågick 2020 var 8 korta utbildningar medan 106 var längre utbildningar med en omfattning på minst 20 veckor.
- Majoriteten av utbildningarna som pågick 2020 var högskoleförberedande, vilket var i likhet med tidigare år.
- Liksom tidigare fanns mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län 2020. Andelen har ökat över tid men var oförändrad jämfört med 2019.
- Det var 3 204 beslutade årsplatser för konst- och kulturutbildning 2020. Av dessa nyttjades 80 procent.
- Totalt påbörjade 2 500 antagna studier 2020, vilket var färre än de tre föregående åren då motsvarande antal varierade mellan 2 900 och 3 100.

⁶⁰ Förordning (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar

- Det var på de korta utbildningarna som antalet som påbörjade studier minskade 2020. Minskningen berodde främst på att två utbildningar, som brukar ha många studerande, i ena fallet ställdes in helt på grund av coronapandemin och i andra fallet genomfördes, men med färre studerande än tidigare år.
- Liksom tidigare år var tre av fyra som påbörjade utbildning under 2020 kvinnor.
- I likhet med tidigare år var det också stora skillnader i medianålder mellan de som påbörjade en kort utbildning och de som påbörjade en längre utbildning (55 år jämfört med 23 år).
- Av de som påbörjade en utbildning 2019 var 16 procent utrikes födda.
- En tredjedel av de som påbörjade en längre utbildning 2019 hade eftergymnasial utbildning på minst en termin innan konst- och kulturutbildningen.
- Det var 2 000 studerande som slutförde en konst- och kulturutbildning 2020, vilket var färre än 2019. Det var på de korta utbildningarna som minskningen skedde.
- Slutförandegraden 2020 var 80 procent, vilket var lägre än tidigare år. Skillnaden mot åren 2017–2019 var emellertid liten då slutförandegraden under dessa år varierade mellan 81 och 82 procent.

Utbildningar med endast tillsyn

- Det var 39 utbildningar med endast tillsyn som hade beslut om stöd 2020. Av dessa var det 1 ny som inte hade haft beslut om stöd tidigare år.
- Totalt pågick 27 utbildningar under 2020 medan 11 hade ställt in alla sina utbildningsomgångar.
- Flest pågående utbildningar 2020 fanns inom inriktningarna Luftfart, Massage och Djursjukvård.
- Totalt påbörjade 325 antagna studier 2020. Närmare tre av fyra var kvinnor, vilket var en högre andel än 2019.
- Närmare 230 studerande slutförde en utbildning med endast tillsyn 2020, vilket var en minskning jämfört med 2019. Minskningen berodde främst på att färre bedrivit studier.
- Slutförandegraden 2020 var 73 procent, att jämföra med 74 procent 2019.

Inom konst- och kulturutbildningar finns det flera olika inriktningar som bildkonst, musik, teater, dans, mode, skrivande, arkitektur, silversmide och keramik för att nämna några.

Utbildningarna är indelade i tre kategorier med olika syften och ska:

- förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina,
- medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området, eller
- ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningarna drivs av privata utbildningsanordnare. Utbildningarna kan få statligt stöd genom statsbidrag och/eller genom att de studerande får rätt till studiemedel från CSN. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna.

2.1

KONST- OCH KULTURUTBILDNINGAR

Konst- och kulturutbildningarna är indelade i tre olika kategorier efter syftet med utbildningen:

- högskoleförberedande utbildningar (inom det konstnärliga området)
- yrkesinriktade utbildningar (inom det konstnärliga eller kulturella området)
- utbildningar inom kulturarvsområdet

En konst- och kulturutbildning kan uppfylla flera syften men kategoriseras efter dess huvudsakliga syfte. En stor del av statistiken om konst- och kulturutbildningarna i den här rapporten redovisas uppdelat efter dessa tre syften.

Statistiken i rapporten redovisas även efter om det är en kort eller längre konst- och kulturutbildning. De flesta utbildningar är längre och omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. De utbildningar som räknas som korta kan omfatta allt från någon dag, upp till 30 veckors heltidsstudier.⁶¹ Dessa utbildningar finns endast inom kulturarvsområdet och är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område. De korta utbildningarna utgör en mindre del av konst- och kulturutbildningarna men får stor påverkan på statistiken då de oftast startar flera omgångar under ett år och därför även kan ha många studerande. År 2020 stod de korta utbildningarna för två procent av de beslutade årsplatserna och mindre än en tiondel av de pågående utbildningarna, men för en fjärdedel av de som påbörjade studier.

Den statistik om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser som redovisas om konst- och kulturutbildningar har framställts av Myndigheten för yrkeshögskolan. Den individbaserade statistiken om studerande och studerande som slutfört

utbildning har däremot hämtats från Statistiska centralbyråns (SCB) officiella statistik om konst- och kulturutbildningar. Vid rapportens framtagande hade SCB ännu inte publicerat statistik om 2020. I den här rapporten har statistiken från SCB för 2015–2019 kompletterats med verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för 2020. Det kan därför förekomma vissa skillnader mellan den individbaserade statistiken som presenteras här och den officiella statistiken från SCB.⁶²

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015. Statistiken för 2015 avser därmed endast ett halvt kalenderår.

2.1.1

Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Konst- och kulturutbildningarna bedrevs av 41 utbildningsanordnare 2020. Av dessa var 16 aktiebolag och lika många stiftelser eller fonder. Resterande var ideella- eller ekonomiska föreningar. Fördelningen mellan företagsformerna har varit liknande även övriga år.

Liksom tidigare år bedrev omkring hälften av anordnarna enbart en utbildning och hälften bedrev flera utbildningar. En femtedel av anordnarna bedrev fyra eller fler utbildningar vardera. Antalet studerande varierar mellan anordnarna. Majoriteten (61 procent) av anordnarna hade under 2020 färre än totalt 100 studerande i sina konst- och kulturutbildningar.

Utbildningsutbudet relativt konstant över tid

Under 2020 hade 125 konst- och kulturutbildningar beslut om stöd, det vill säga de var beviljade statligt stöd i form av statsbidrag och/eller att de studerande berättigades studiestöd. Det var lika många utbildningar som 2019, men två av utbildningarna var nya för 2020. Besluten om stöd för konst- och kulturutbildningar sträcker sig flera år framåt i tiden. Har utbildningen ett gällande beslut kan också anordnaren ansöka om förnyat stöd för

⁶¹ Korta utbildningar definieras enligt 8 § Förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Se avsnitt 2.3 Om statistiken.

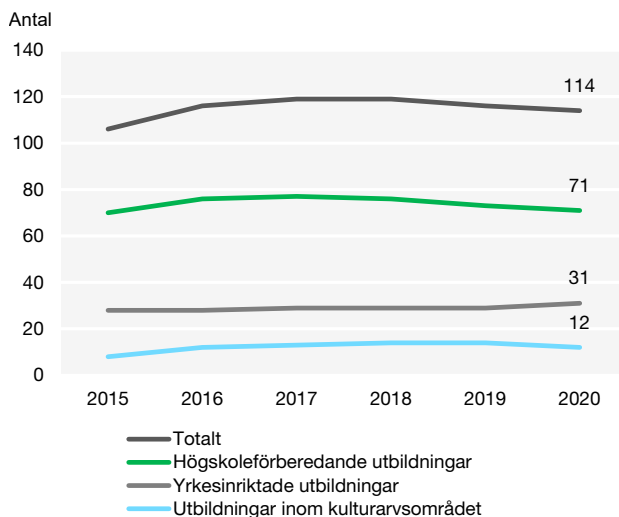
⁶² Underlaget till denna rapport togs fram i mars 2021 och SCB publicerade sedan statistik om konst- och kulturutbildningar i maj 2021. Den statistik som hämtats från SCB avseende 2015–2019 är därför den som SCB publicerade på <http://www.scb.se/uf0702> i maj 2020.

att starta nya omgångar av utbildningen. Till följd av detta har utbildningsutbudet varit relativt konstant över tid.

Av de 125 utbildningarna med beslut om stöd 2020 pågick⁶² 114 under året. Det var 10 utbildningar som hade ställt in alla sina utbildningsomgångar och en utbildning hade ingen planerad utbildningsstart under året. Under 2020 var coronapandemin den vanligaste orsaken som anordnarna uppgav till att omgångar ställdes in. Omgångar ställdes också in på grund av få eller inga sökande. Antalet pågående utbildningar var 2 färre 2020 jämfört med det föregående året.

Av de 114 utbildningar som pågick 2020 var 71 högskoleförberedande, 31 yrkesinriktade och 12 var inom kulturarvsområdet. Eftersom utbudet av utbildningar är relativt stabilt över tid har även fördelningen över syftena varit i princip densamma även tidigare år. Majoriteten av utbildningarna var högskoleförberedande. Det är utbildningar som till exempel kan leda till vidare studier vid konst-, musik- eller teaterhögskolor. Då konkurrensen om platserna på konstnärliga utbildningar inom högskolan är stor behöver de sökande i många fall ha genomgått någon form av förberedande utbildning för att klara antagningsproven som ofta består av arbetsprover eller auditions.

Diagram 2.1: Pågående utbildningar efter utbildningens syfte, 2015–2020

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

De högskoleförberedande utbildningarna som pågick 2020 omfattade upp till två års heltidsstudier. Både de yrkesinriktade utbildningarna och utbildningarna inom kulturarvsområdet omfattade i sin tur upp till tre års heltidsstudier. De flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet är emellertid så kallade korta utbildningar och det är enbart inom kulturarvsområdet som dessa finns. De korta utbildningarna som pågick 2020 omfattade 1–20 veckors heltidsstudier.

Av de 114 utbildningarna som pågick 2020 var totalt 8 korta utbildningar och 106 var längre utbildningar (20 veckor eller längre). De tre föregående åren har det pågått 10 korta utbildningar per år men två av de korta utbildningarna ställde in sina omgångar som skulle ha pågått 2020.

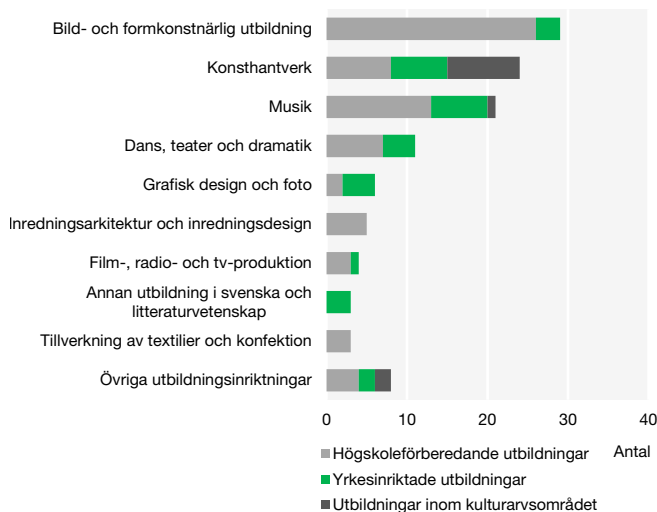
Flest utbildningar inom bild- och formkonst

Under 2020 pågick konst- och kulturutbildningar inom 15 olika utbildningsinriktningar. Indelningen i dessa görs utifrån det huvudsakliga utbildningsinnehållet, men en del utbildningar är grundläggande konstutbildningar och berör flera ämnesinriktningar.

Inriktningarna Bild- och formkonstnärlig utbildning, Konsthantverk och Musik hade flest pågående utbildningar 2020. Eftersom utbildningsutbudet har varit relativt konstant över tid har dessa inriktningar varit störst under hela perioden 2015–2020.

⁶² Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

Diagram 2.2: Pågående utbildningar efter utbildningsinriktning och syfte, 2020

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av sex inriktningar med mindre än tre utbildningar vardera (Trätekniskt arbete, Konst och media-allmän utbildning, Annan utbildning inom bild- och formkonst, Modedesign, Industri- och produktdesign samt inriktningen Okänd). Källa: MYH.

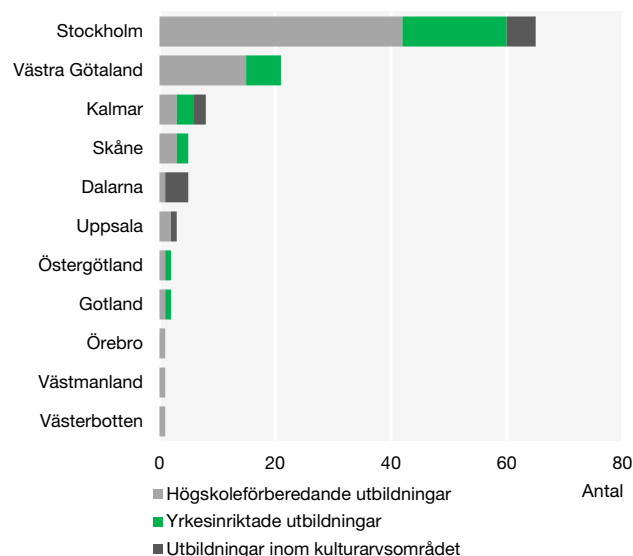
Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller att de studerande berättigas studiestöd. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna. Av utbildningarna som pågick 2020 berättigade 65 procent till både studiestöd och statsbidrag, 28 procent till enbart studiestöd och 7 procent till enbart statsbidrag. Av utbildningarna som enbart hade statsbidrag var de flesta korta utbildningar.

Mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län

Konst- och kulturutbildningar pågick i 11 län 2020, vilket var lika många som de två föregående åren. Liksom tidigare år under perioden 2015–2020 fanns mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län och en femtedel i Västra Götalands län. Andelen av utbildningarna som finns i Stockholms län har ökat mellan 2015 och 2020, från 51 procent till 57 procent. Ökningen kan delvis förklaras av att utbildningar har flyttat från andra län till Stockholm. Möjlighet till fler sökande är det vanligaste skälet till att utbildningar har flyttats. Jämfört med 2019 var andelen utbildningar i Stockholms län oförändrad.

Många av de högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningarna finns i Stockholms län och Västra Götalands län. Det skulle kunna förklaras av närheten till högskolor samt till arbetsgivare och institutioner inom det konstnärliga och kulturella området. Utbildningarna inom kulturarvsområdet pågick 2020 i Dalarnas län, Kalmar län, Stockholms län och Uppsala län.

Diagram 2.3: Pågående utbildningar efter län och utbildningens syfte, 2020

Källa: MYH.

Antal startade utbildningsomgångar har minskat

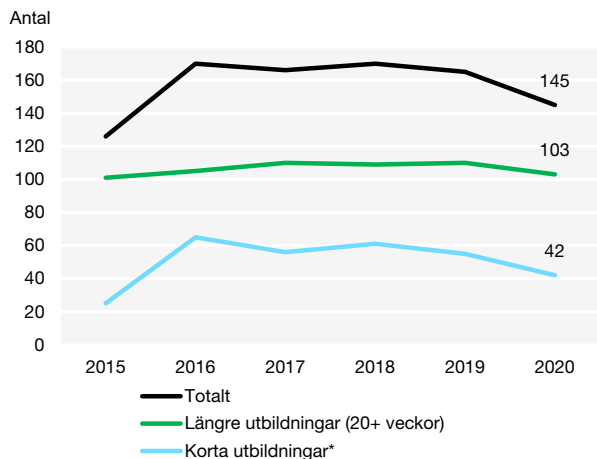
Det var 145 utbildningsomgångar som startade under 2020. Det var en minskning jämfört med perioden 2016–2019 då mellan 165 och 170 omgångar startade per år.

De korta utbildningarna startar i många fall mer än en utbildningsomgång per år. Övriga konst- och kulturutbildningar startar oftast en omgång per år. Av de åtta korta utbildningarna med startade omgångar 2020 var det fem som startade flera omgångar under året. Sammanlagt stod de korta utbildningarna för drygt en fjärdedel av samtliga startade omgångar 2020.

Över tid har antalet startade omgångar varierat mer för de korta än för de längre utbildningarna. Det var främst bland de korta utbildningarna som antalet startade om-

gångar minskade 2020, även om antalet också minskade bland de längre utbildningarna. För de korta utbildningarna var minskningen en följd av fler inställda omgångar. Coronapandemin var den orsak som anordnarna främst uppgav till de inställda omgångarna. För de längre utbildningarna var det snarare färre planerade omgångar som bidrog till minskningen.

Diagram 2.4: Startade utbildningsomgångar efter utbildningslängd, 2015–2020

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser

Antal beslutade årsplatser har ökat

En konst- och kulturutbildning får stöd för ett visst antal årsplatser.⁶³ Mellan 2015 och 2020 har antalet beslutade årsplatser ökat från 2 810 till 3 204 årsplatser genom att nya utbildningar beviljats stöd och att vissa utbildningar

beviljats fler platser. Av de beslutade årsplatserna 2020 avsåg 64 procent högskoleförberedande utbildningar och 30 procent yrkesinriktade utbildningar. De korta utbildningarna inom kulturarvsområdet stod för 2 procent och resterande utbildningar inom kulturarvsområdet för 4 procent. Denna fördelning har varit liknande under hela perioden 2015–2020. De högskoleförberedande utbildningarnas andel av de beslutade årsplatserna har emellertid minskat med 4 procentenheter under perioden medan de yrkesinriktade utbildningarnas andel ökat med motsvarande.

Fördelningen av de beslutade årsplatserna efter län följer i stort sett fördelningen av antalet pågående utbildningar. De tre storstadslänen stod för 88 procent av samtliga beslutade årsplatser 2020, vilket var lika stor andel som de två föregående åren.

Något högre andel nyttjade årsplatser

Av de 3 204 beslutade årsplatserna för konst- och kulturutbildning 2020 nyttjades 2 561 årsplatser i utbildningarna under året.⁶⁴ Det innebär att 80 procent av årsplatserna nyttjades, vilket kan jämföras med 79 procent 2019.

Det finns skillnader i nyttjandet mellan utbildningar med statsbidrag⁶⁵ jämfört med utbildningar utan statsbidrag. För utbildningar med statsbidrag var andelen nyttjade årsplatser 92 procent 2020 medan motsvarande andel för utbildningar utan statsbidrag var 61 procent.

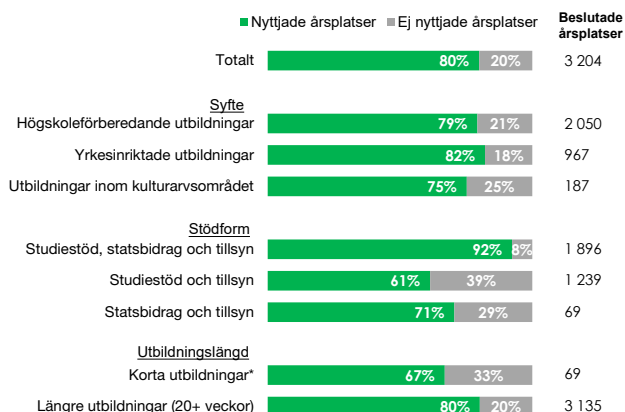
Andelen nyttjade årsplatser varierar något med utbildningarnas syften även om skillnaderna är mindre än mellan stödformerna. Liksom 2019 hade yrkesinriktade utbildningar högst nyttjande 2020 med 82 procent nyttjade årsplatser. För högskoleförberedande utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet nyttjades 79 procent respektive 75 procent av årsplatserna.

⁶³ En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. För mer information se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁶⁴ För definition av Nyttjade årsplatser se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁶⁵ Utbildningar med statsbidrag avser både de utbildningar som har stöd i form av statsbidrag och studiemedelsberättigande och de utbildningar som enbart har statsbidrag.

Diagram 2.5: Beslutade årsplatser och nyttjandet efter utbildningens syfte, stödform och längd, 2020

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

Outnyttjade årsplatser finns både i utbildningar där alla utbildningsomgångar under året ställts in och i utbildningar där utbildningsomgångar genomförts, men med färre studerande än möjligt. Att utbildningarna inte startar och genomförs som planerat kan vara en orsak till att årsplatser inte nyttjas i den utsträckning de beviljats. Andra skäl är om utbildningar är på väg att fasas ut eller när nya utbildningar inte hunnit komma igång med alla studieår.

2.1.3 Antagna som påbörjat studier

Färre har påbörjat korta utbildningar jämfört med tidigare år

Totalt var det 2 500 antagna som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startade 2020. Det var färre än under perioden 2016–2019 då antalet som påbörjade studier varierade mellan 2 900 och 3 100.

Det är på de korta utbildningarna (vanligen kortare än 20 veckor) som minskningen har skett. Det var 660 antagna som påbörjade en kort utbildning 2020, vilket kan jämföras med perioden 2016–2019 då motsvarande antal va-

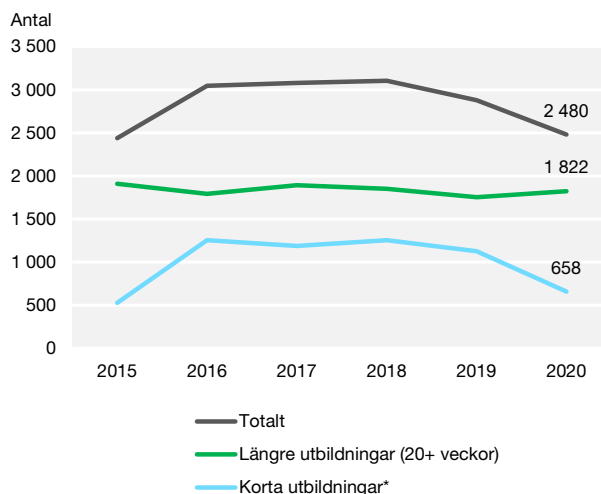
riade mellan 1 100 och 1 300. Antalet som påbörjade en kort utbildning var lägre 2015 men då bedrevs konst- och kulturutbildningarna enbart under det andra halvåret. Detta påverkade främst de korta utbildningarna som, till skillnad från de längre utbildningarna, ofta startar omgångar vid flera olika tillfällen under året.

Jämfört med 2019 minskade antalet som påbörjade en kort utbildning med 42 procent. Den kraftiga minskningen beror främst på att två utbildningar, som i huvudsak bedrivs i form av kortare sommarkurser och som tidigare år omfattat majoriteten av alla studerande i de korta utbildningarna, i ena fallet ställdes in helt på grund av coronapandemin och i andra fallet genomfördes men med färre studerande än tidigare år.

På de längre utbildningarna (från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier) var det 1 800 som påbörjade studier 2020. Detta var i nivå med tidigare år då antalet som påbörjat studier har varierat omkring 1 800–1 900 under perioden 2015–2019.

Av alla som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2020 gick 27 procent en kort utbildning och 73 procent en längre utbildning.

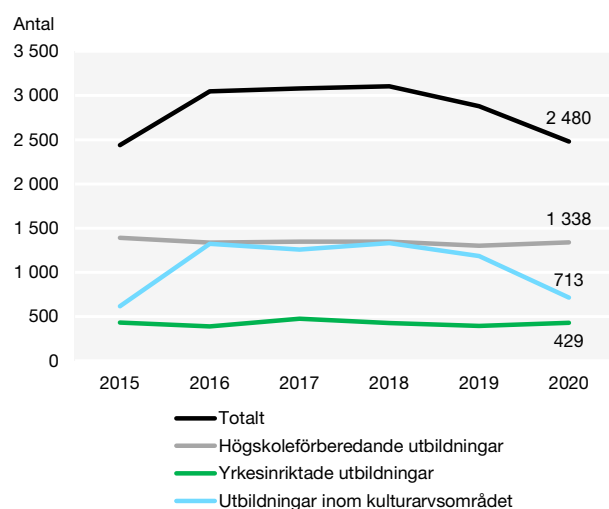
Diagram 2.6: Antagna som påbörjat studier efter utbildningslängd, 2015–2020

*De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: SCB (2015–2019) och MYH (2020).

Liksom tidigare år påbörjade flest studier på högskoleförberedande utbildningar. Det var 1 300 som påbörjade en högskoleförberedande utbildning 2020, vilket var i nivå med tidigare år. Under perioden 2016–2019 var det nästan lika många som påbörjade studier inom kulturarvsområdet som det var som påbörjade högskoleförberedande utbildningar. Eftersom de flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet är korta, och antalet som påbörjat korta utbildningar minskade kraftigt 2020, minskade antalet som påbörjade en utbildning inom kulturarvsområdet till 710 under 2020. De yrkesinriktade utbildningarna var det i sin tur 430 antagna som påbörjade 2020. Detta var i nivå med tidigare år då antalet varierat mellan 390 och 470.

Diagram 2.7: Antagna som påbörjat studier efter utbildningens syfte, 2015–2020

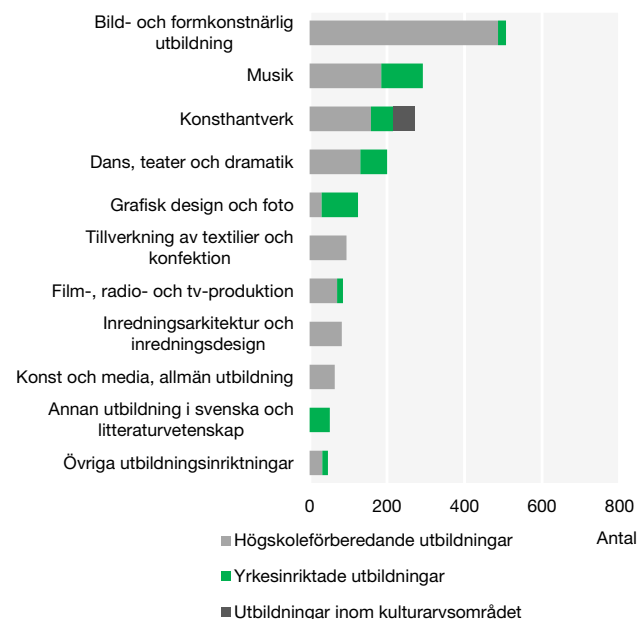

Källa: SCB (2015–2019) och MYH (2020).

Bland längre utbildningar vanligast att påbörja utbildning inom bild- och formkonst

Bland de som påbörjade en längre utbildning var inriktningen Bild- och formkonstnärlig utbildning vanligast. Därefter följde inriktningarna Musik, Konsthantverk samt Dans, teater och dramatik. Drygt två av tre som påbörjade en längre utbildning gick en utbildning inom någon av dessa inriktningar.

Diagram 2.8: Antagna som påbörjat en längre utbildning efter utbildningsinriktning och syfte, 2020

Notera: De längre utbildningarna omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. Källa: MYH.

Bland de korta utbildningarna påbörjade tre av fyra en utbildning med inriktning mot Konsthantverk. Övriga påbörjade främst breda utbildningar med ett innehåll som kan variera mellan olika omgångsstarter, och som inte enbart finns inom en ämnesinriktning.⁶⁶

Av alla som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2020 började 57 procent en utbildning i Stockholms län. När det gäller längre utbildningar var det Västra Götalands län som var det län där näst flest påbörjade utbildning. För korta utbildningar var det förutom Stockholms län många som började en utbildning i Dalarnas län och Kalmar län.

Merparten påbörjade utbildningar i bunden form och på heltid under 2020. Endast en liten del påbörjade distansutbildningar (4 procent) eller hade deltid som studietakt (2 procent).

⁶⁶ Utbildningarna ingår i inriktningen som benämns Okänd.

Flest påbörjar en utbildning med statsbidrag

Liksom tidigare år var det 2020 vanligast att påbörja en utbildning som hade statsbidrag. Det var 51 procent som började en utbildning med både studiestöd och statsbidrag medan 26 procent började en utbildning med enbart statsbidrag och 23 procent en utbildning med enbart studiestöd. Det är nästan bara korta utbildningar som inte är studiestödsberättigande och som enbart har stöd i form av statsbidrag. Eftersom antalet som påbörjade en kort utbildning minskade under 2020 minskade andelen som påbörjade en utbildning med enbart statsbidrag.

Fortsatt ojämn könsfördelning

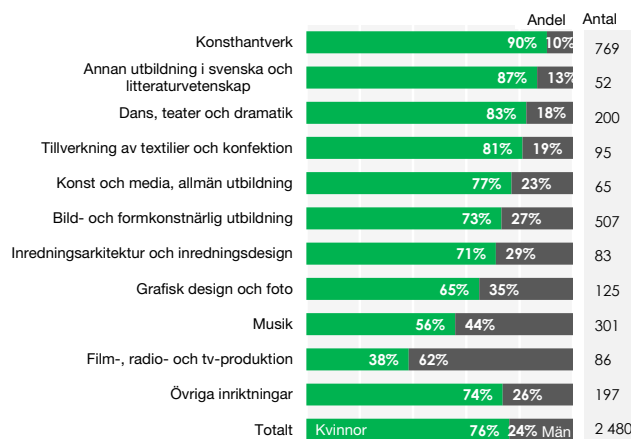
Fördelningen mellan kvinnor och män är ojämn⁶⁷ på konst- och kulturutbildningarna totalt sett. Bland de antagna som påbörjade studier 2020 var 76 procent kvinnor och 24 procent män. Fördelningen var i likhet med tidigare år då andelen kvinnor har varierat mellan 73 procent och 77 procent under perioden 2016–2019.

Det var en högre andel kvinnor på korta utbildningar än på längre utbildningar, vilket även det var i likhet med tidigare år. Av de som påbörjade en kort utbildning var 91 procent kvinnor, att jämföra med 71 procent kvinnor på de längre utbildningarna. För de korta utbildningarna var andelen kvinnor större än under perioden 2016–2019 då andelen kvinnor varierade mellan 78 och 84 procent. Detta kan delvis förklaras av att en av de korta utbildningarna, som tidigare år stått för en relativt stor andel av männen, ställdes in 2020. För de längre utbildningarna var däremot andelen kvinnor i nivå med perioden 2016–2019, då andelen varierade mellan 70 och 73 procent.

Av de tio största utbildningsinriktningarna var det enbart Musik som hade en jämn könsfördelning 2020 med 56 procent kvinnor och 44 procent män. Under perioden 2016–2019 hade inriktningen Musik en jämn könsfördel-

ning alla år utom ett. I likhet med tidigare år var inriktningen Film-, radio- och Tv-produktion den enda av dessa inriktningar som hade fler män än kvinnor. Högst andel kvinnor hade Konsthantverk med 90 procent kvinnor och 10 procent män.

Diagram 2.9: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och kön, 2020

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna och inriktningen Okänd redovisas under kategorin Övriga inriktningar. Källa: MYH.

Åldern varierar med typ av utbildning

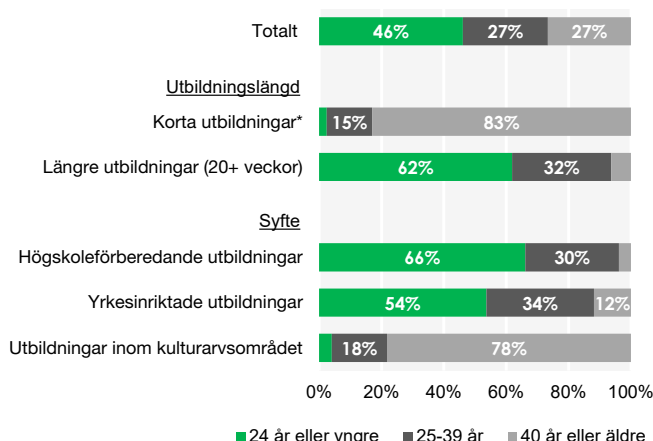
Över tid har det funnits stora skillnader i ålder mellan de som påbörjat en kort utbildning och de som påbörjat en längre utbildning på 20 veckor eller mer. Merparten av de som påbörjat en kort utbildning har varit 40 år eller äldre medan majoriteten av de som påbörjat en längre utbildning varit 24 år eller yngre.

Av de som påbörjade en kort utbildning 2020 var 2 procent 24 år eller yngre, 15 procent 25–39 år och 83 procent 40 år eller äldre. Av de som påbörjade en längre utbildning var 62 procent 24 år eller yngre, 32 procent 25–39 år och 6 procent 40 år eller äldre.

Eftersom de flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet är korta, medan det inte finns några korta högskoleförberedande eller yrkesinriktade utbildningar, varierar åldersfördelningen på samma sätt mellan utbildningarnas syften.

⁶⁷ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Diagram 2.10: Antagna som påbörjat studier efter syfte, utbildningslängd och åldersgrupp, 2020

*De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: MYH.

Den stora skillnaden i åldersfördelning beroende på om det gäller en kort eller längre utbildning gör att medianåldern för de som påbörjade en kort utbildning var mer än dubbelt så hög som för de som påbörjade en längre utbildning. Medianåldern för de korta utbildningarna var 55 år medan medianåldern för de längre utbildningarna var 23 år. Bland de längre utbildningarna var medianåldern 23 år för både kvinnor och män. För de korta utbildningarna var medianåldern för män lägre än för kvinnor (47 år respektive 55 år). Männen utgör emellertid en relativt liten grupp inom de korta utbildningarna varför medianåldern för dessa kan variera mer mellan åren.

Skillnaderna i medianålder utifrån om det gäller en kort eller längre utbildning påverkar medianåldern för de olika syftena. För kulturarvsområdet, där de flesta utbildningarna är korta, var medianåldern 54 år. Inom högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar var medianåldern 22 år respektive 24 år. Medianåldern per syfte har i princip varit densamma sedan 2016 med de största skillnaderna inom kulturarvsområdet där medianåldern varierat mellan 54 år och 57 år.

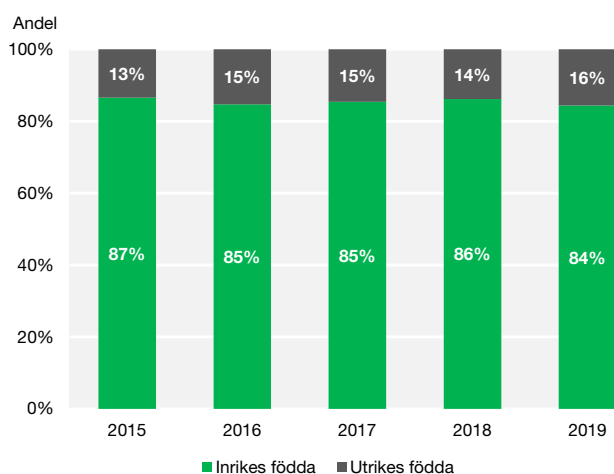
Andelen utrikes födda skiljer sig mellan de olika utbildningstyperna

I det här avsnittet redovisas de som påbörjade en konst- och kulturutbildning uppdelat efter inrikes- och utrikes födda. Vid sammanställningen av rapporten hade SCB

ännu inte publicerat statistik för 2020. Till följd av detta redovisas här uppgifter för 2019.

Av de antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning 2019 var 16 procent utrikes födda. Andelen har under hela perioden 2015–2019 varierat mellan 13 och 16 procent. Andelen utrikes födda har sedan 2016 varit högre bland kvinnorna än bland männen. Av kvinnorna som påbörjade utbildning 2019 var 16 procent utrikes födda att jämföra med 14 procent av männen.

Diagram 2.11: Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2015–2019

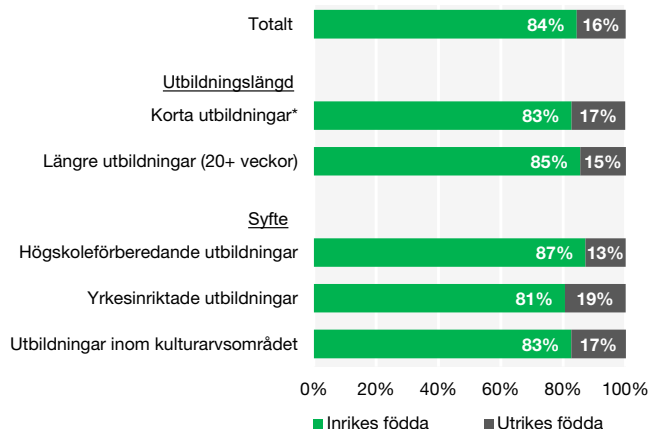

Källa: SCB.

Av de utrikes födda som påbörjade studier 2019 var det 28 procent som saknade uppgift om födelseland. Av de som hade uppgift om födelseland var 33 procent födda i Norden (utom Sverige) och 24 procent i EU utom Norden samt 43 procent i Övriga världen.

Andelen utrikes födda var något högre på de korta utbildningarna jämfört med de längre utbildningarna, 17 procent jämfört med 15 procent. Andelen utrikes födda varierar mellan utbildningarnas syften. Högst andel 2019 hade de yrkesinriktade utbildningarna där 19 procent var utrikes födda. För utbildningar inom kulturarvsområdet och högskoleförberedande utbildningar var andelen 17 procent respektive 13 procent.

Diagram 2.12: Antagna som påbörjat studier efter syfte, utbildningslängd och inrikes/utrikes födda, 2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: SCB.

Högre utbildningsnivå bland de som påbörjat en kort utbildning

Nedan redovisas högsta utbildningsnivå och gymnasiebakgrund för de som påbörjat en konst- och kulturutbildning 2019. Vid sammanställningen av rapporten hade SCB ännu inte publicerat statistik för 2020.

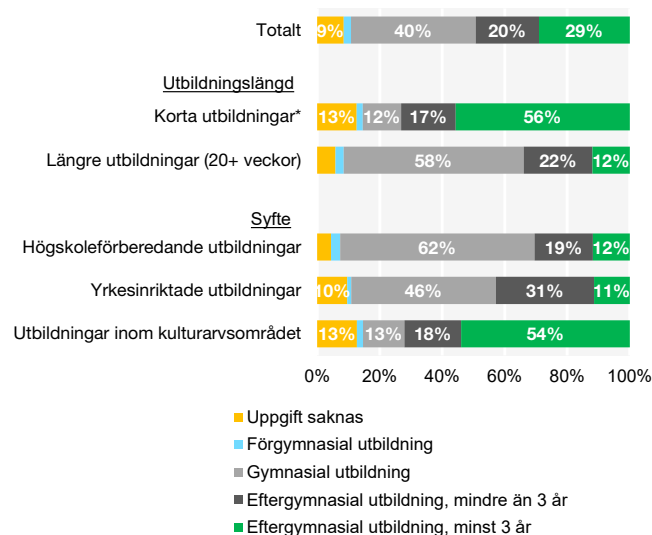
Utbildningsnivån bland de antagna som påbörjat studier inom kulturarvsområdet skilde sig mycket mot utbildningsnivån inom yrkesinriktade utbildningar och högskoleförberedande utbildningar. Trots att uppgift om tidigare utbildningsnivå saknades för totalt 9 procent kan man se en klar skillnad. Inom kulturarvsområdet hade 54 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år före påbörjad konst- och kulturutbildning 2019. Inom högskoleförberedande utbildningar var motsvarande andel 12 procent och inom yrkesinriktade utbildningar 11 procent.

Den höga utbildningsnivån inom kulturarvsområdet beror till stor del på de korta utbildningarna. Av de som 2019 påbörjade studier inom kulturarvsområdet var det 95 procent som påbörjade en kort utbildning. Eftersom de korta utbildningarna ofta är inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och dessutom kan

vara så korta som bara någon dag vänder de sig delvis till en annan målgrupp än de längre utbildningarna. Det påverkar utbildningsnivån bland de som påbörjar korta utbildningar, vilka också generellt sett är betydligt äldre än de som påbörjar längre utbildningar. Av de som påbörjade en kort konst- och kulturutbildning 2019 var andelen med eftergymnasial utbildning på minst tre år 56 procent att jämföra med 12 procent bland de som påbörjade en längre utbildning.

Det saknas uppgift om utbildningsnivå för totalt 9 procent av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2019. Andelarna som redovisas är därför troligtvis underskattade.

Diagram 2.13: Antagna som påbörjat studier efter syfte, utbildningslängd och utbildningsnivå, 2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: SCB.

Vanligast att ha gått ett studieförberedande gymnasieprogram

Av samtliga antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning 2019 saknade en femtedel uppgift om gymnasiebakgrund.⁶⁸ På grund av detta går det inte att göra några säkra jämförelser av gymnasiebakgrund över tid eller mellan olika grupper. Oberoende av ande-

⁶⁸ Gymnasiebakgrund redovisas för antagna som påbörjade studier 2019. Vid sammanställningen av Statistisk årsrapport 2020 hade SCB ännu inte publicerat statistik om gymnasiebakgrund för 2020.

len som saknar uppgift så var det vanligast att ha gått ett studieförberedande gymnasieprogram innan studier på konst- och kulturutbildningen.

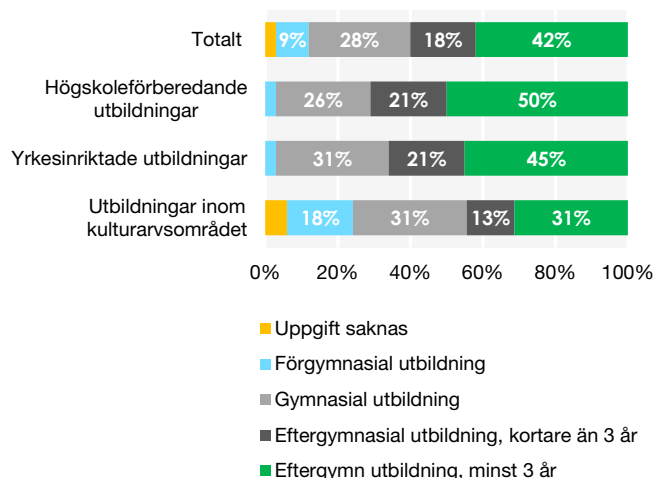
Räknat på enbart de som hade uppgift om gymnasiebakgrund så hade 75 procent genomgått ett studieförberedande gymnasieprogram och 23 procent ett yrkesförberedande gymnasieprogram. Resterande 2 procent hade gått övriga gymnasieprogram där främst det individuella programmet ingår.

Högre andel med högutbildade föräldrar än i befolkningen som helhet

Föräldrars utbildningsnivå brukar användas för att mäta social bakgrund och social snedrekrytering till utbildningar. I en rapport från Statistiska centralbyrån (SCB) redovisas uppgifter om föräldrars utbildningsnivå för antagna som påbörjat konst- och kulturutbildning under perioden 2015–2019.⁶⁹

Under perioden 2015–2019 var andelen med högutbildade föräldrar, av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning, nästintill konstant. Totalt sett hade 42 procent av de som påbörjade studier högutbildade föräldrar (minst en förälder med eftergymnasial utbildning på tre år eller längre). Andelen med högutbildade föräldrar varierade beroende på utbildningens syfte och var som högst bland de som påbörjade en högskoleförberedande utbildning (50 procent) och lägst bland de som påbörjade en utbildning inom kulturarvsområdet (31 procent). Att andelen med högutbildade föräldrar var lägst inom kulturarvsområdet beror enligt SCB troligtvis på att de som påbörjar dessa utbildningar i genomsnitt är äldre än de som påbörjar de övriga utbildningarna.

Diagram 2.14: Antagna som påbörjat studier 2015–2019 efter utbildningens syfte och föräldrarnas utbildningsnivå

Källa: SCB

Andelen med högutbildade föräldrar skiljde sig inte nämnvärt mellan könen inom de tre utbildningssyftena. Det var inga skillnader i andelen med högutbildade föräldrar beroende på svensk- eller utländsk bakgrund. Andelen med högutbildade föräldrar var högst bland den yngsta åldersgruppen (24 år eller yngre) och lägst för den äldsta åldersgruppen (45 år eller äldre) men det fanns i övrigt inget tydligt mönster beroende på ålder.

För att avgöra om det förekommer social snedrekrytering till konst- och kulturutbildningar jämförde SCB även föräldrarnas utbildningsnivå med andra eftergymnasiala utbildningsformer och befolkningen som helhet. Jämförelsen visade att andelen på konst- och kulturutbildningar med högutbildade föräldrar (42 procent) var större jämfört med yrkeshögskolan (21 procent) och på ungefär samma nivå som nybörjare på högskolan (39 procent). Däremot var andelen med högutbildade föräldrar mindre jämfört med nybörjare på konstnärliga högskoleprogram (59 procent), vilket gällde både konst- och kulturutbildningarna totalt och de högskoleförberedande utbildningarna specifikt. Både bland de som påbörjade en konst- och kulturutbildning som helhet och för respektive utbildningssyfte var andelen med högutbildade föräldrar högre än för befolkningen i jämförbar ålder (25 procent).⁷⁰

⁶⁹ SCB, Utbildningsbakgrund och social bakgrund för antagna som påbörjat konst- och kulturutbildningar, 2020, www.scb.se/publikation/41714

⁷⁰ Yrkeshögskolan avser antagna som påbörjat studier 2018 medan högskolan, både totalt och för konstnärliga högskoleprogram, avser nybörjare 2017/2018. Befolkningen i jämförbar ålder avser befolkningen 2019 i åldern 20–39 år.

2.1.4 Studerande

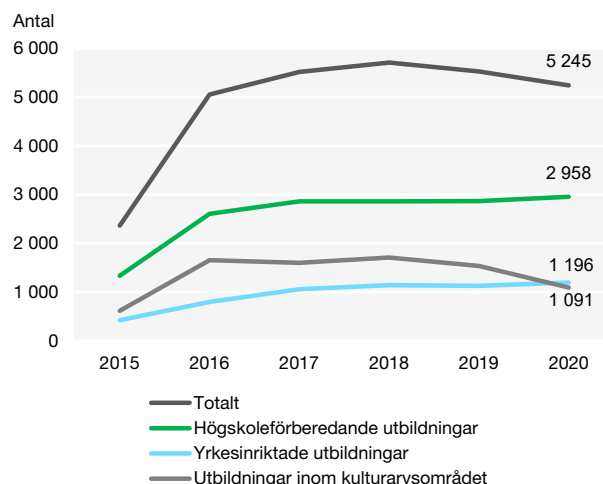
Föregående avsnitt (2.1.3) beskrev de som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startat under året. Det här avsnittet beskriver alla studerande som bedrivit studier under året oavsett om de påbörjat en utbildning eller om de gått en redan pågående utbildning.⁷¹

Totala antalet studerande minskar för andra året i rad

Totalt var det 5 200 studerande på konst- och kulturutbildningarna under 2020. Det var det lägsta antalet sedan 2016. Det totala antalet studerande på konst- och kulturutbildningarna ökade årligen under perioden 2015–2018. Ökningen berodde till stor del på att utbildningsformen startade för första gången 2015 och för varje år som gick hade de längre utbildningarna fler studieår igång samtidigt. Det var först 2018 som de treåriga utbildningarna (som är de längsta konst- och kulturutbildningarna) hade alla studieår igång samtidigt. Sedan 2018 har det totala antalet studerande minskat och liksom för antalet som påbörjat studier är det de korta utbildningarna inom kulturarvsområdet som stått för minskningen. Den kraftiga minskningen 2020 beror främst på att två utbildningar, som tidigare år haft en majoritet av de studerande i de korta utbildningarna, i ena fallet ställdes in helt på grund av coronapandemin och i andra fallet genomfördes men med färre studerande än tidigare år.

Av det totala antalet studerande 2020 var 3 000 på högskoleförberedande utbildningar, 1 200 på yrkesinriktade utbildningar och 1 100 på utbildningar inom kulturarvsområdet.

Diagram 2.15: Studerande efter syfte, 2015–2020

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: SCB (2015–2019) och MYH (2020).

Av alla studerande på konst- och kulturutbildningar 2020 var 75 procent kvinnor och 25 procent män. Könsfördelningen har varit liknande även tidigare år.

2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen

Fortsatt minskning av totala antalet som slutfört utbildningen

Under 2020 slutförde 2 000 studerande en konst- och kulturutbildning, det vill säga nådde kursens mål i utbildningens alla delar.⁷² Antalet som slutförde utbildningen var närmare 300 färre än 2019.

Under perioden 2015–2018 ökade antalet som slutfört en utbildning årligen. Eftersom konst- och kulturutbildningarna startade första gången under andra halvåret 2015 hann bara korta utbildningar avslutas detta år. För varje år därefter avslutades sedan allt fler och längre utbildningar. De första treåriga utbildningarna (som är de längsta utbildningarna) avslutades 2018 då antalet också var som högst med 2 600 studerande som slutförde en utbildning. Sedan 2018 har antalet studerande som slutfört utbildningen minskat.

⁷¹ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

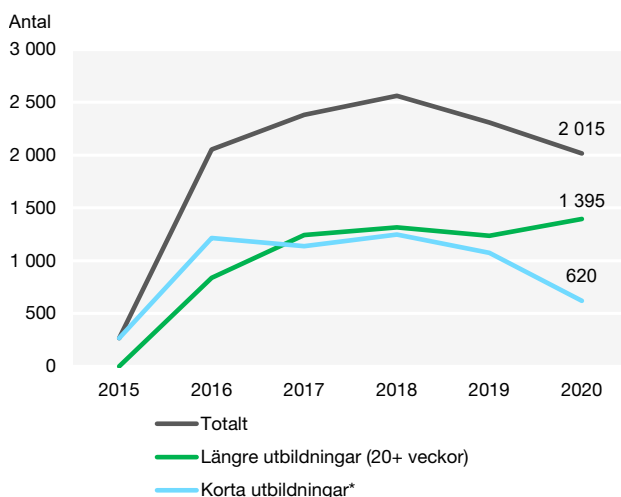
⁷² För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

Fler har slutfört en längre utbildning men färre en kort utbildning

Under 2020 slutförde 1 400 studerande en längre utbildning och 620 studerande en kort utbildning. Jämfört med 2019 var det en ökning med 13 procent för de längre utbildningarna och en minskning med 42 procent för de korta utbildningarna. Det var därmed minskningen av antalet som slutfört en kort utbildning som bidrog till att det totala antalet som slutförde en konst- och kulturutbildning minskade mellan 2019 och 2020.

Hur många som slutför utbildningen ett visst år beror både på hur många som bedrivit studier på de utbildningar som avslutas och på hur stor andel av dessa som slutfört utbildningen. Då slutförandegraden för korta utbildningar har varit snarlik under både 2019 och 2020 är det minskande antalet som slutfört korta utbildningar jämfört med 2019 ett resultat av att färre bedrivit studier på dessa utbildningar. Eftersom de korta utbildningarna oftast är från någon dag till några veckor långa har de flesta start och slut under samma år. Minskningen av antalet som påbörjat de korta utbildningarna har således även påverkat antalet som slutfört utbildningen 2020.

Diagram 2.16: Studerande som slutfört utbildningen efter utbildningslängd, 2015–2020

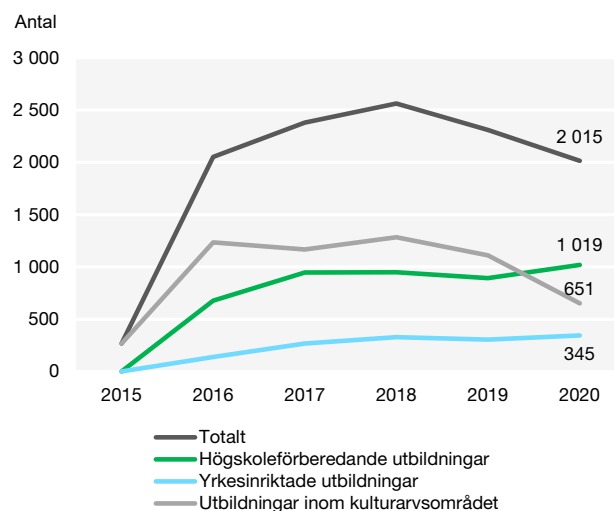
* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor. Se avsnitt 2.3 Om statistiken. Källa: SCB (2015–2019) och MYH (2020).

Av de som slutförde en utbildning 2020 hade 1 000 gått en högskoleförberedande utbildning, 650 en utbildning

inom kulturarvsområdet och 350 en yrkesinriktad utbildning. Drygt hälften hade därmed gått en högskoleförberedande utbildning.

De flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet är korta. Den kraftiga minskningen av antalet som slutfört en kort utbildning syns därför även för kulturarvsområdet. För både högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningar ökade däremot antalet som slutfört en utbildning 2020 och var högre än tidigare år.

Diagram 2.17: Studerande som slutfört utbildningen efter syfte, 2015–2020

Källa: SCB (2015–2019) och MYH (2020).

Av de som slutförde en konst- och kulturutbildning 2020 var 78 procent kvinnor och 22 procent män. Könsfördelningen har varit liknande sedan 2016.

2.1.6 Slutförandegrad

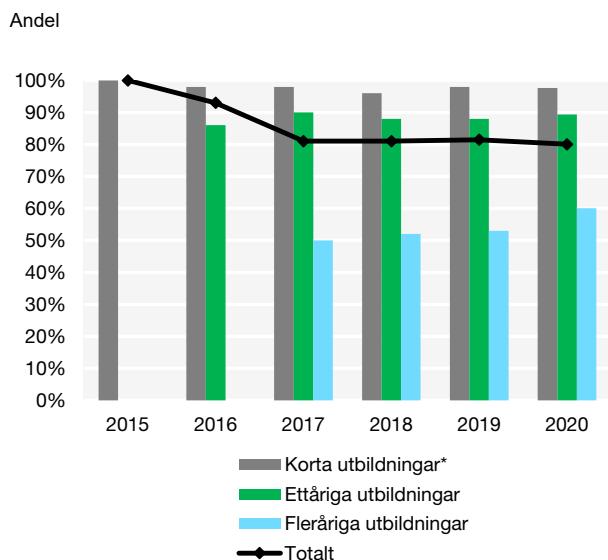
Slutförandegraden något lägre än tidigare

Slutförandegraden är ett mått på hur stor andel av de studerande som slutför utbildningen. För de utbildningsomgångar som avslutades 2020 var slutförandegraden 80 procent. Slutförandegraden är den hittills lägsta även om skillnaderna är små jämfört med perioden 2017–2019 då slutförandegraden varit mellan 81 och 82 procent.

Slutförandegraden minskar generellt med utbildningens längd på så sätt att den är som högst för de korta utbildningarna, något lägre för de ettåriga utbildningarna och som lägst för de fleråriga utbildningarna. Eftersom konst- och kulturutbildningarna startade för första gången 2015, var det endast ett mindre antal korta utbildningar som hann avslutas detta år och på vilka alla studerande slutförde utbildningen. Slutförandegraden minskade därefter både 2016 och 2017 när de första ettåriga respektive tvååriga utbildningarna avslutades. De treåriga utbildningarna avslutades för första gången 2018 men eftersom en relativt liten andel av de studerande går en treårig utbildning påverkades inte slutförandegraden.

Slutförandegraden 2020 var 98 procent på korta utbildningar, 89 procent på ettåriga utbildningar och 60 procent på fleråriga utbildningar. Slutförandegraden på de korta och ettåriga utbildningarna var ungefär lika stor som tidigare år medan slutförandegraden för de fleråriga utbildningarna ökade från att 2017–2019 ha varit mellan 50 och 53 procent. Trots att slutförandegraden per utbildningslängd var oförändrad eller till och med högre minskade den totala slutförandegraden för konst- och kulturutbildningarna något under 2020. Det kan förklaras av att antalet studerande på de korta utbildningarna minskade. Eftersom slutförandegraden över tid varit högst på de korta utbildningarna har detta, allt annat lika, haft en negativ påverkan på den totala slutförandegraden.

Diagram 2.18: Slutförandegrad efter utbildningens längd (omräknad till heltid), 2015–2020

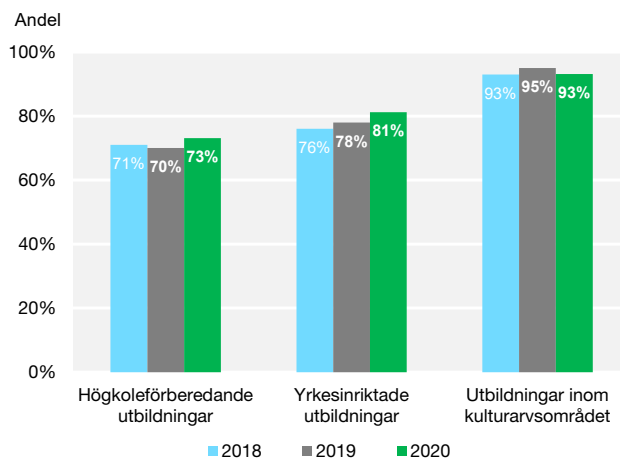
De korta utbildningarna ger hög slutförandegrad inom kulturarvsområdet

Slutförandegraden varierar mellan utbildningarnas syften. Liksom tidigare år var kulturarvsområdet det syfte med högst slutförandegrad 2020. Slutförandegraden för kulturarvsområdet var 93 procent att jämföra med 81 procent för yrkesinriktade utbildningar och 73 procent för högskoleförberedande utbildningar. En bidragande orsak till skillnaderna mellan syftena är att längden på utbildningarna skiljer sig åt. De korta utbildningarna finns enbart inom kulturarvsområdet medan de flesta fleråriga är högskoleförberedande eller yrkesinriktade.

Före 2018 påverkas utvecklingen av slutförandegraden per syfte till stor del av utbildningslängden på de utbildningar som hunnit avslutas. Under perioden 2018–2020 har slutförandegraden per syfte varierat i relativt liten omfattning. För både de högskoleförberedande och de yrkesinriktade utbildningarna var emellertid slutförandegraden 2020 högre än de tidigare två åren.

Slutförandegraden för kulturarvsområdet har varierat mellan 93 och 95 procent under perioden 2018–2020. Den relativt höga slutförandegraden beror till stor del på de korta utbildningarna som finns inom kulturarvsområdet och där slutförandegraden generellt har varit hög.

Diagram 2.19: Slutförandegrad efter syfte, 2018–2020

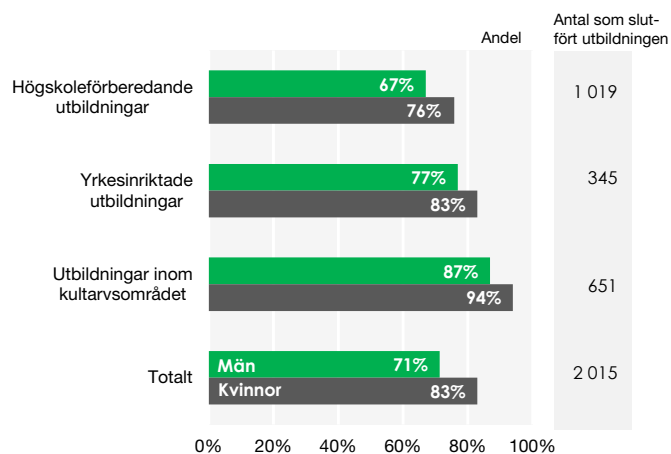
Källa: SCB (2018–2019) och MYH (2020).

Fortsatt högre slutförandegrad bland kvinnor än bland män

Slutförandegraden var 83 procent för kvinnor och 71 procent för män 2020. Även under de två föregående åren har slutförandegraden varit högre för kvinnor än för män. För kvinnor har slutförandegraden sedan 2018 varit stabil på 83–84 procent. För män har slutförandegraden minskat med 4 procentenheter sedan 2018.

Liksom de två föregående åren var slutförandegraden högre för kvinnor än för män inom samtliga tre syften (högskoleförberedande utbildningar, yrkesinriktade utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet). För de högskoleförberedande utbildningarna, där skillnaden i slutförandegrad mellan könen var som störst, hade en större andel av männen gått en flerårig utbildning. Eftersom slutförandegraden är betydligt lägre för fleråriga utbildningar än för utbildningar av kortare längd kan detta förklara en del av skillnaden mellan könen inom de högskoleförberedande utbildningarna. Även inom kulturarvsområdet hade männen i högre grad än kvinnorna gått en flerårig utbildning.

Diagram 2.20: Slutförandegrad efter syfte och kön, 2020

Källa: MYH.

Flera orsaker till att studerande inte slutför utbildningen

Det finns sannolikt flera orsaker till att studerande inte slutför sina studier. Konst- och kulturutbildningar leder inte till en examen och ger därmed inte något incitament

för slutförande i sig. Vad gäller de högskoleförberedande utbildningarna så avser de att förbereda för fortsatta studier vid konstnärlig högskola. Det förekommer att studerande antas till högre konstnärlig utbildning redan innan de slutfört sina studier, till exempel efter första året på en tvåårig utbildning.

Målet för studerande på högskoleförberedande utbildningar kan antas vara att tillgodogöra sig så mycket kunskaper att de är förberedda för konstnärliga högskolestudier. Ett sådant mål kan vara uppnått efter olika lång tid, till exempel beroende på studerandes tidigare erfarenheter. Studerande kan också välja att gå första året på en tvåårig utbildning för att sedan gå vidare till någon annan konst- och kulturutbildning eller till liknande utbildning inom folkhögskolan.

Hur utbildningen lagts upp kan också påverka slutförandegraden. Utbildningarna kan ha ett sådant upplägg där det är tydligt att den studerande själv kan välja om den vill gå ett-, två- eller tre år av en flerårig utbildning. Andra utbildningar kan ha ett upplägg där varje utbildning omfattar ett år men att utbildningarna bygger på varandra, till exempel genom ett grund- och ett påbyggnadsår. Eftersom hela utbildningen ska slutföras för att det ska räknas som att den studerande slutfört utbildningen påverkar detta slutförandegraden.

För de tvååriga utbildningar som avslutades 2018 genomfördes en analys av avhoppen. Av de studerande som inte slutförde sina studier på de tvååriga utbildningar som avslutades 2018 var det fyra femtedelar som hoppade av utbildningen och därmed avbröt studierna i förtid medan en femtedel fullföljde utbildningen men utan att nå kursernas mål i utbildningens alla delar. Av de studerande som hoppade av utbildningen hade två tredjedelar hoppat av i samband med första årets slut.⁷³ En sjättedel hade hoppat av tidigare än första årets slut och en sjättedel hade hoppat av under det andra året på utbildningen.

⁷³ Efter att ha gått 40 av 80 veckor, justerat för sommaruppehåll.

2.2

UTBILDNINGAR MED ENDAST TILLSYN

Förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar ger möjlighet till stöd i form av att fristående eftergymnasiala utbildningar inom olika områden ställs under statlig tillsyn. Utbildningarna berättigar inte till något ekonomiskt stöd i form av statsbidrag och ger inte heller de studerande rätt till studiestöd. Utbildningarna kan bedrivas även inom andra områden än de konstnärliga eller kulturella. Myndigheten har valt att benämna dessa utbildningar som utbildningar med endast tillsyn eftersom stödet endast omfattar att de står under statlig tillsyn. Längden på utbildningarna kan variera men omfattar minst 200 timmar lärar- eller handledarledd tid. Utbildningsanordnarna får ta ut studerandeavgifter för utbildningarna.

Den statistik om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser som redovisas för utbildningar med endast tillsyn har framställts av Myndigheten för yrkeshögskolan. Den individbaserade statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning har däremot hämtats från Statistiska centralbyråns (SCB) officiella statistik om utbildningar med endast tillsyn. Vid rapportens framtagande hade SCB ännu inte publicerat statistik om 2020. I den här rapporten har statistiken från SCB för 2015–2019 kompletterats med verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för 2020. Det kan därför förekomma vissa skillnader mellan den individbaserade statistiken som presenteras här och den officiella statistiken från SCB.⁷⁴

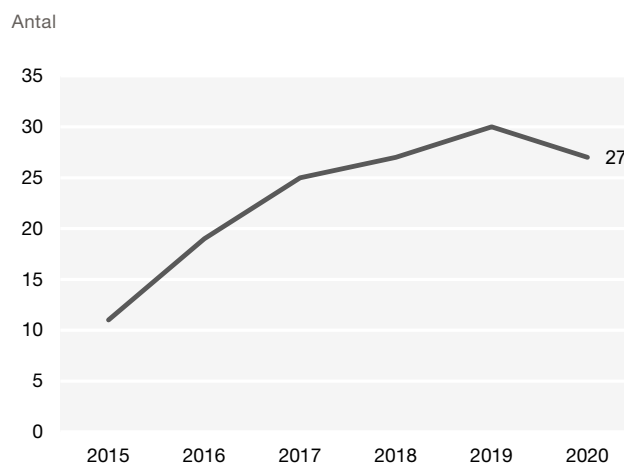
De första utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015. Statistiken för 2015 avser därmed endast ett halvt kalenderår.

2.2.1

Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Under 2020 hade 39 utbildningar beslut om stöd i form av endast tillsyn. Av dessa var det 1 ny utbildning som inte haft beslut om stöd tidigare år. Av samtliga utbildningar som hade beslut om stöd var det 1 som inte hade några planerade omgångar 2020. Av övriga 38 utbildningar var det 27 som pågick⁷⁵ under hela eller del av året medan 11 ställde in alla sina omgångar. Antalet pågående utbildningar med endast tillsyn var något lägre 2020 än under föregående år.

Diagram 2.21: Pågående utbildningar, 2015–2020

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa MYH.

Utbildningarna som pågick under 2020 fanns inom 14 olika inriktningar. Flest utbildningar fanns inom Luftfart, Massage och Djursjukvård. Utbildningarna varierade i omfattning från sex veckor till närmare tre års heltidsstudier. Precis som föregående år bedrevs utbildningarna i 7 län och ungefär hälften av utbildningarna bedrevs i Stockholms län. Även Hallands län, Skåne län och Östergötlands län hade mer än en utbildning som pågick under året.

⁷⁴ Underlaget till denna rapport togs fram mars 2021 och SCB publicerade sedan statistik om utbildningar med endast tillsyn maj 2021. Den statistik som hämtats från SCB avseende 2015–2019 är därför den som SCB publicerade på <http://www.scb.se/uf0702> i maj 2020.

⁷⁵ Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

Sammanlagt startade 30 utbildningsomgångar 2020. Det var en minskning med 11 startade omgångar jämfört med 2019, och var även lägre i jämförelse med 2018. Den största minskningen av antalet startade omgångar jämfört med 2019 var inom inriktningen Luftfart.

Utbildningarna bedrevs av 14 utbildningsanordnare 2020. Hälften av anordnarna bedrev enbart en utbildning.

2.2.2 Platser

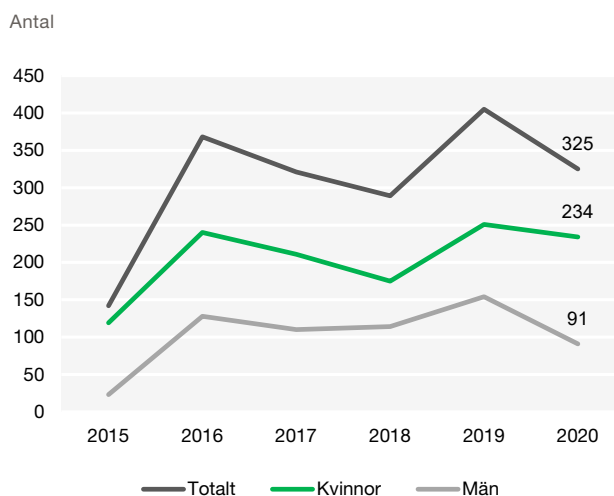
Antalet beslutade årsplatser⁷⁶ för utbildningar med endast tillsyn har ökat årligen under perioden 2015–2020, från 297 till 1 014 beslutade årsplatser. Antalet beslutade årsplatser under 2020 var ungefär lika många som 2019.

2.2.3 Antagna som påbörjat studier

Under 2020 startades färre utbildningsomgångar jämfört med tidigare år, vilket även resulterade i att antalet antagna som påbörjade studier var lägre 2020 än under 2019. Totalt var det 325 antagna som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startade 2020. Det är en minskning med ungefär 20 procent jämfört med 2019.

Av de som påbörjade studier 2020 var 72 procent kvinnor och 28 procent män. Andelen kvinnor har ökat med 10 procentenheter under 2020 jämfört med 2019. Förändringen kan eventuellt förklaras av en stor minskning av antalet som påbörjat studier inom utbildningsinriktningen Luftfart. Inom Luftfart har den största andelen antagna under perioden 2016–2020 varit män. Det finns en stor variation i könsfördelningen mellan de olika utbildningsinriktningarna. Även inom inriktningen Musik har antagna under de senaste åren i stor utsträckning bestått av män medan det motsatta har varit gällande inom Djursjukvård.

Diagram 2.22: Antagna som påbörjat studier efter kön, 2015–2020

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa SCB (2015–2019) och MYH (2020).

Medianåldern för de som påbörjade studier 2020 var 27 år, vilket var i likhet med de två föregående åren.

Drygt tre fjärdedelar av de antagna påbörjade en utbildning i Hallands län eller i Stockholms län. Det var i stort sett lika många som påbörjade en utbildning i Hallands län som i Stockholms län.

2.2.4 Studerande

Föregående avsnitt (2.2.3) beskrev de som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startat under ett år. Detta avsnitt beskriver alla studerande som bedrivit studier under året, både de som påbörjat en omgång och de som bedrivit studier på en redan pågående omgång.⁷⁷

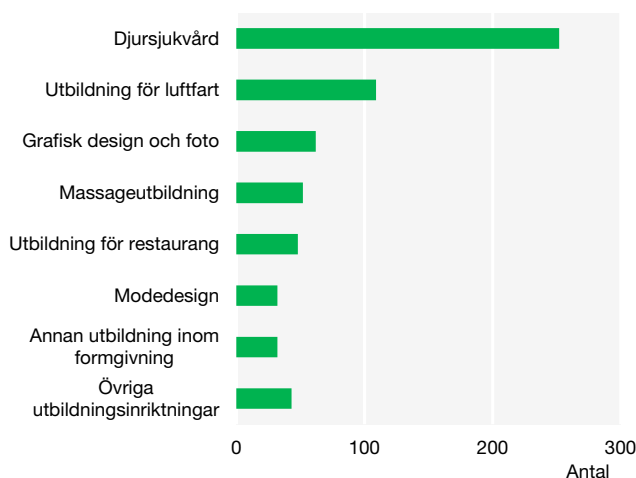
Sammanlagt fanns cirka 630 studerande på de utbildningar som pågick 2020. Flest studerande fanns på inriktningen Djursjukvård följt av Luftfart, vilket var de inriktningar som hade flest studerande även 2019. I jämfö-

⁷⁶ En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. För mer information se avsnitt 2.3 Om statistiken.

⁷⁷ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

relse med 2019 har antalet studerande inom inriktningen Luftfart minskat med 43 procent. Antalet studerande inom inriktningen Djursjukvård har istället ökat med 15 procent sedan 2019 och står för 40 procent av de studerande i alla utbildningar med endast tillsyn. En antalsmässigt stor minskning i förhållande till 2019 har också skett inom inriktningen Musik, vilket kan förklaras av att hälften av de planerade utbildningsomgångarna 2020 ställdes in.

Diagram 2.23: Studerande efter utbildningsinriktning, 2020

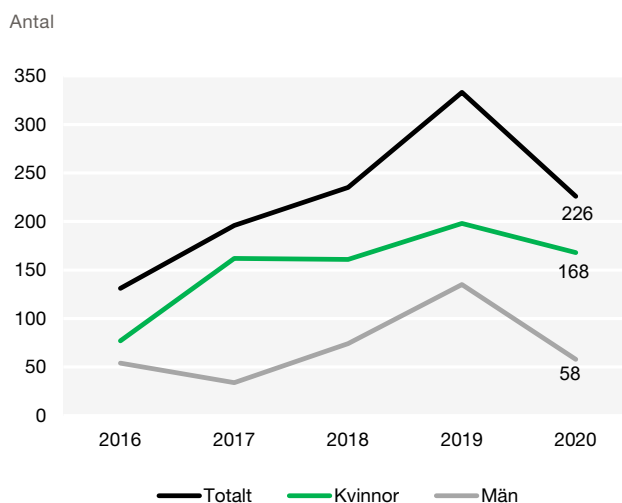

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av sex inriktningar med färre än 30 studerande vardera. Källa MYH.

2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen

Under 2020 slutförde närmare 230 studerande en utbildning med endast tillsyn, vilket var en minskning jämfört med 2019. Att ha slutfört en utbildning innebär att den studerande har nått kursens mål i utbildningens alla delar.⁷⁸ Det minskande antalet studerande som slutfört utbildningen kan förklaras av ett minskat antal som bedriver studier på de utbildningar som avslutades 2020.

Diagram 2.24: Studerande som slutfört utbildningen efter kön, 2016–2020

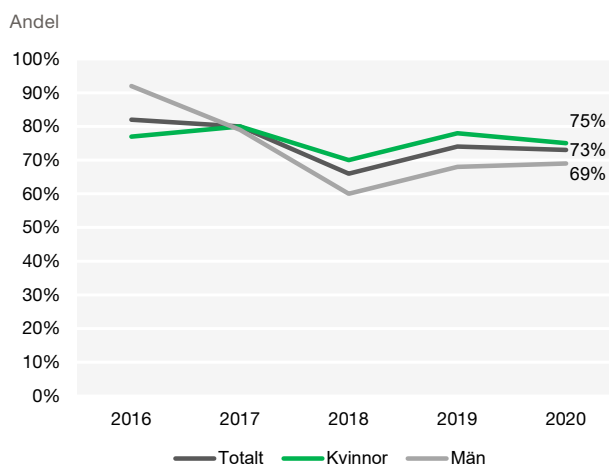

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016. Källa: SCB (2016–2019) och MYH (2020).

Även om det var ett lägre antal som slutförde utbildning jämfört med föregående år var andelen som slutfört utbildning ungefär densamma, 73 procent 2020 jämfört med 74 procent 2019.

Slutförandegraden 2020 var 75 procent för kvinnor och 69 procent för män. Då det är ett relativt litet antal utbildningar med endast tillsyn, och då utbudet av utbildningar förändras över tid, är det svårt att dra några slutsatser av utvecklingen av slutförandegraden.

Diagram 2.25: Slutförandegrad efter kön, 2016–2020

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016. Källa: SCB (2016–2019) och MYH (2020).

⁷⁸ För mer information, se avsnitt 2.3 Om statistiken.

2.3

OM STATISTIKEN

Statistiken om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser är hämtad från myndighetens administrativa system. Denna statistik finns publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistikside, myh.se/statistik.

Statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning 2015–2018 är hämtad från den officiella statistiken om konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn som Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för. Vid denna rapportens framtagande fanns ännu ingen statistik för 2020 publicerad. Den officiella statistiken för 2015–2019 från SCB har därför kompletterats med verksamhetsuppgifter för 2020 från Myndigheten för yrkeshögskolan. Det kan därför förekomma vissa skillnader mellan den individbaserade statistiken som presenteras här och den officiella statistiken från SCB. Skillnaderna mellan dessa verksamhetsuppgifter och den officiella statistiken bedöms vara små.

Myndigheten för yrkeshögskolan har inga verksamhetsuppgifter om de studerandes nationella bakgrund, tidigare utbildningsnivå eller gymnasiebakgrund. Den statistik om detta som redovisas i rapporten avser därför 2019. Den officiella statistiken om studerande och studerande som slutfört konst- och kulturutbildning och utbildningar med endast tillsyn finns på scb.se/uf0702.

2.3.1

Definitioner och förklaringar

Antagna som påbörjat studier

Avser alla som är studerande eller har varit studerande på en utbildningsomgång, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som hoppat av utbildningen. Om personen är eller har varit studerande på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje

utbildningsomgång. Antal antagna är därmed inte lika med antal personer.

Antagna som påbörjat studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som avslutats under ett år.

Födelseland

Uppgifterna om födelseland kommer från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB. Födelseland är grupperat i fem grupper:

- Sverige
- Norden utom Sverige
- EU28 utom Norden
- Övriga världen
- Uppgift saknas

Gymnasiebakgrund

Avser senaste avslutade gymnasieutbildning den sista juni det år mätningen avser. Uppgifterna kommer från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Inrikes/utrikes födda

Uppgifterna om födelseland kommer från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och avser om de studerande är födda i Sverige (inrikes födda) eller i annat land (utrikes födda).

Korta utbildningar

En konst- och kulturutbildning ska vara minst 20 veckor för att berättiga de studerande till studiestöd och minst 30 veckor för att berättiga utbildningen till statsbidrag. Om det finns särskilda skäl kan utbildningar inom kulturarvsområdet som är kortare än så få stöd. Dessa utbildningar är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan omfatta allt från någon dag till 30 veckors heltidsstudier i utbildningslängd även om de flesta är kortare än 20 veckor. Dessa utbildningar definieras som korta utbildningar enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Län

Län avser det län där utbildningen bedrivs.

Studerande (aktiva)

Avser aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under avsedd period. För att räknas som aktiv studerande ska den studerande ha bedrivit studier på utbildningsomgången under den avsedda perioden. Den studerande ska därmed ha börjat på utbildningsomgången innan utgången av avsedd period och inte slutat före avsedd period. Den studerande ska heller inte ha avbrutit studierna innan avsedd period eller haft studieuppehåll hela den avsedda perioden.

Om en person studerar på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande är därmed inte lika med antal personer. Antal aktiva personer på konst- och kulturutbildningar 2020 var drygt 4 800, vilket var cirka 8 procent färre än antalet aktiva studerande.

Studerande som slutfört utbildningen

Studerande som slutfört utbildningen avser studerande som nått kursernas mål i utbildningens alla delar. För de kurser som ger betyg innebär det att den studerande som lägst har betyget Godkänt i alla kurser. För de kurser som inte ger betyg innebär det att den studerande nått kursens mål i utbildningens alla kurser. Studerande som avbrutit studierna innan utbildningsomgångens slut räknas inte som slutförda oavsett om anordnaren har rapporterat in dem som detta.

Om en person har slutfört flera utbildningsomgångar under året räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande som slutfört utbildningar är därmed inte lika med antal personer.

Slutförandegrad

Används för att benämna andelen studerande som slutfört sin utbildning. Avser andel studerande som slutfört utbildningen i procent av alla som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats under ett år. För definition av Studerande som slutfört utbildningen, se ovan.

Stödform

Avser den form av stöd som utbildningen har. Alla utbildningar får stöd genom att de ställs under statlig tillsyn av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Konst- och kulturutbildningar får dessutom stöd genom att de studerande berättigas till studiestöd och utbildningarna till statsbidrag. Dessa utbildningar kan ha stöd i form av att de berättigar till enbart studiestöd, enbart statsbidrag eller både studiestöd och statsbidrag. Utbildningar med endast tillsyn har enbart stöd i form av att de står under statlig tillsyn.

Syfte

Konst- och kulturutbildningar kan ha tre olika syften:

- Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området, det vill säga utbildningar som syftar till att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina.
- Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området, det vill säga utbildningar som medverkar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området.
- Utbildningar inom kulturarvsområdet, det vill säga utbildningar som har ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningar med endast tillsyn behöver inte uppfylla något av de syften som gäller för konst- och kulturutbildningar.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras som ett unikt utbildningsnummer. En utbildning har en eller flera utbildningsomgångar, det vill säga utbildningsstarter för en viss tidsperiod.

Pågående utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som pågått under hela eller delar av en avsedd period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som startat under en avsedd period.

Pågående utbildningar avser alla utbildningar som haft minst en pågående utbildningsomgång under avsedd

period. Om en utbildning har flera pågående omgångar under ett och samma år som har olika uppgifter när det gäller till exempel studieform eller lån används uppgiften från den senast startade omgången för att beskriva utbildningen. Om en utbildning har omgångar med olika stödform under en och samma period kategoriseras stödformen utifrån kombinationen av de stödformer som gällt under perioden.

Utbildningsanordnare

En enskild fysisk eller juridisk person som anordnar en utbildning kallas för utbildningsanordnare. En utbildningsanordnare består av en organisation (motsvaras av ett organisationsnummer) med en eller flera administrativa enheter (skolor). För varje utbildning ska det finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Utbildningsinriktning

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

För konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn används i denna rapport SUN4 vid redovisning efter utbildningsinriktning.

Utbildningslängd

Utbildningens längd anges i veckor omräknat till heltid, där 40 veckor motsvarar ett års heltidsstudier.

I rapporten har utbildningarna grupperats som Korta utbildningar och Längre utbildningar. De korta utbildningarna definieras enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. De kan vara upp till 30 veckor långa men de flesta är kortare än 20 veckor (se definition ovan).

Alla utbildningar som inte definieras som korta benämns i rapporten Längre utbildningar. Dessa utbildningar har en utbildningslängd på mellan 20 veckor och tre år.

De längre utbildningarna grupperas i följande tre grupper:

- 1-åriga utbildningar (20–40 veckor)
- 2-åriga utbildningar (41–80 veckor)
- 3-åriga utbildningar (81–120 veckor)

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning den sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna kommer från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB. Om personen saknar uppgift ifrån SUN-registret det år utbildningen startat sätts den högsta utbildningsnivån till "Uppgift saknas".

Ålder

Avser den ålder som personen hade den sista december det år mätningen avser.

Årsplatser

Beslutade årsplatser

En utbildning beviljas stöd för ett antal årsplatser. En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. Utbildningsanordnaren får under ett kalenderår fördela de beslutade årsplatserna mellan olika utbildningsomgångar inom samma utbildning.

Nyttjade årsplatser

Avser de årsplatser som utbildningen har nyttjat under året. Alla årsplatser som utbildningen nyttjat ingår i detta antal, även i de fall en utbildning nyttjat fler årsplatser än vad som har beslutats för utbildningen. Antal nyttjade årsplatser beräknas utifrån hur många studerande det finns på utbildningen vid avstämningstidpunkterna den 15 februari och 15 september varje år. För korta utbildningar beräknas antal nyttjade årsplatser däremot utifrån antal studerande vid utbildningens start.

Tolkutbildningar inom folkbildningen

Sammanfattning

Tolkutbildningarna inom folkbildningen bedrivs av folkhögskolor och studieförbund och omfattar tre olika inriktningar; kontakttolk, skrivtolk samt teckenspråks- och dövblindtolk. Översiktlig information om tolkutbildningarna finns i den färgade högerspalten på nästa sida.

Förändringar som kan påvisas mellan 2019 och 2020 är bland annat att antalet ansökningar per plats ökade för första gången på flera år, både till grundutbildningen till kontakttolk och till teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen. För båda dessa tolkinriktningar minskade antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Till största del berodde det på färre deltagare på de utbildningar som avslutades 2020.

Några av de viktigaste resultaten:

Kontakttolkutbildning

- Under 2020 var det 13 utbildningsstarter av grundutbildningen till kontakttolk. Det var ungefär lika många som de tre föregående åren då det var mellan 13 och 15 utbildningsstarter.
- Andelen outnyttjade platser vid utbildningarnas start var större 2020 än under perioden 2015–2019. De outnyttjade platserna 2020 berodde till största delen på inställda utbildningsstarter.
- Både antal ansökningar och antal ansökningar per plats ökade 2020 efter att ha minskat de föregående åren. Det var 3,5 ansökningar per plats 2020.
- Det var cirka 410 deltagare som påbörjade kontakttolkutbildningen 2020, vilket var något färre än de tre föregående åren.
- Av de som påbörjade kontakttolkutbildningen 2020 var 71 procent kvinnor och 29 procent män. Könsfördelningen var mer ojämn än tidigare år.
- Arabiska var det vanligaste språket att börja en kontakttolkutbildning inom 2020, följt av ryska och polska.
- Cirka 180 deltagare slutförde utbildningen med godkänt resultat 2020. Antalet har minskat årligen sedan

2017. Ytterligare 50 personer fick under 2020 utbildningsbevis genom validering.

- Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat (senast två månader efter utbildningens slut) motsvarade 39 procent av det antal som påbörjat utbildningen. Andelen var ungefär i nivå med de två föregående åren.

Skrivtolkutbildning

- Till skrivtolkutbildningen som startade 2020 var det 2,9 ansökningar per plats, vilket var oförändrat jämfört med föregående år.
- Under 2020 påbörjade 17 deltagare skrivtolkutbildningen.
- Totalt slutförde drygt 30 deltagare utbildningen med godkänt resultat under perioden 2018–2020, vilket motsvarade tre fjärdedelar av det antal som påbörjade utbildningen.

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning

- Under 2020 startade alla tre teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar som beviljats start.
- Antal ansökningar per plats ökade under 2020 för första gången på flera år till 1,9 ansökningar per plats.
- Det var 46 deltagare som påbörjade utbildningen 2020. Antalet har ökat de två senaste åren från att ha varit som lägst 2018.
- Liksom tidigare år var könsfördelningen bland de deltagare som påbörjade utbildningen skev, nio av tio var kvinnor.
- Det var 16 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2020, vilket motsvarar en fjärdedel av det antal som påbörjade utbildningen vid utbildningarnas start. Under perioden 2013–2020 har det sammanlagda antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat motsvarat mindre än en tredjedel av antalet deltagare vid utbildningarnas start.

3.1

KONTAKTTOLKUTBILDNING

Nedan redovisas statistik för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk som bedrivs inom folkbildningen. Utbildningen är en halvtidsutbildning på ett år som ges av både studieförbund och folkhögskolor och ska ha samma innehåll och följa en gemensam utbildningsplan oavsett vem som bedriver den.

Utöver den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk genomförs inom kontakttolkning även preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov, fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar samt kurser för undervisande personal (se avsnitt 3.1.6).

Från och med 2019 finns det, som försöksverksamhet, även kontakttolkutbildningar inom yrkeshögskolan. Försöksverksamheten ingår inte i de uppgifter som redovisas i detta kapitel utan är en del av den samlade statistik om yrkeshögskolan som redovisas i kapitel ett. Information om försöksverksamheten med kontakttolkutbildning inom yrkeshögskolan finns i myndighetens årsredovisning.⁷⁹

3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

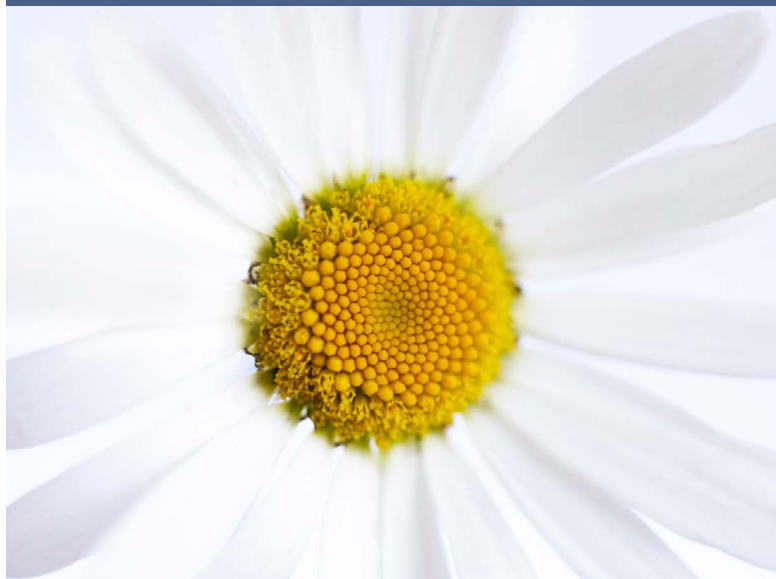
Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrevs 2020 av 9 utbildningsanordnare, varav 3 folkhögskolor och 6 studieförbund. Det var 3 anordnare som hade en utbildningsstart under året, 5 som hade två utbildningsstarter och 1 anordnare som inte hade någon ny start utan enbart pågående utbildning.

Totalt var det 21 beviljade utbildningsstarter för 2020. Det var det högsta antalet sedan 2016 då det var 27

⁷⁹ <https://www.myh.se/Documents/Publikationer/Arsredovisningar/Arsredovisning-2020-MYH.pdf>

BLITOLK

Tolkutbildningarna är eftergymnasiala och drivs av folkhögskolor och studieförbund. Utbildningarna förbereder för tre olika yrkesroller:

- Kontakttolk som tolkar mellan enskilda personer som inte behärskar svenska och representanter för svenska myndigheter.
- Teckenspråkstolk och dövblindtolk som tolkar, oftast simultant, mellan talad svenska och svenskt teckenspråk. Vid tolkning för en person med dövblindhet används ofta teckenspråket taktilt.
- Skrivtolk som tolkar för personer som blivit döva eller hörselskadade i vuxen ålder, främst genom att överföra talad svenska till skrift.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk är en halvtidsutbildning på ett år. Grundutbildningen till teckenspråks- och dövblindtolk är en heltidsutbildning på tre till fyra år, och skrivtolkutbildningen är en heltidsutbildning på ett år. Det finns också kortare kurser för vidareutbildning, fördjupning och komplettering inom olika specialområden.

Utbildningar som bedrivs av folkhögskolor är avgiftsfria, medan studieförbund får ta ut avgifter. Vissa utbildningar ger rätt till studiemedel från CSN.

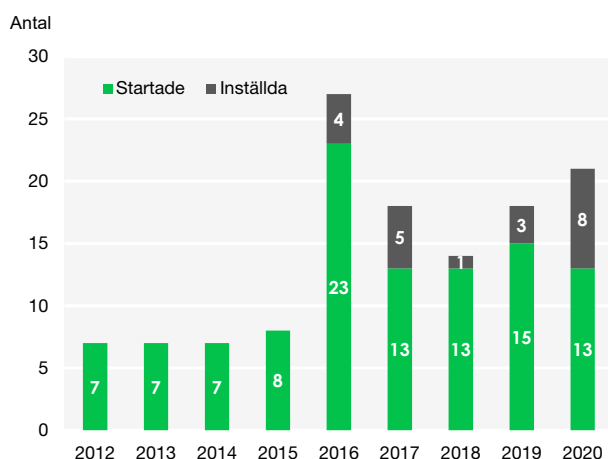
Deltagare som klarar utbildningen med godkänt resultat får ett utbildningsbevis.

blitolk.nu

beviljade utbildningsstarter. Av de beviljade starterna 2020 var det 13 som startade och 8 som ställdes in. Få sökande var den vanligaste orsaken till de inställda utbildningsstarterna.

På grund av brist på professionella tolkar i Sverige fick myndigheten öka medel att fördela till kontakttolkutbildning från 2016. Detta medförde att myndigheten kunde bevilja fler utbildningar än tidigare. Det ökade beviljandet syns särskilt tydligt 2016 då extra många utbildningar beviljades start för att snabbt få igång fler utbildningar.

Diagram 3.1: Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2020

Källa: MYH.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk startade i totalt sju län 2020, vilket var lika många som 2019. Sedan 2017 har alla startade utbildningar haft en studietakt på halvfart. Av de 13 utbildningsstarterna 2020 var 11 på distans och 2 i bunden studieform. Andelen distansutbildningar var större än tidigare år. Under perioden 2017–2019 var ungefär hälften av utbildningsstarterna på distans och hälften i bunden form. Merparten av de starter som ställdes in 2020 hade däremot bunden form. Det var också en av de utbildningar som startade som hade ändrat studieform från bunden till distans på grund av coronapandemin.

Utbudet av utbildningar anpassas efter vilka behov av tolkspråk som finns. Utbildningsanordnaren tar också hänsyn till vilka behov av tolkspråk som finns inom stat, kommun och landsting/region. Under 2020 påbörjades sammanhållna grundutbildning till kontakttolk i 21 olika

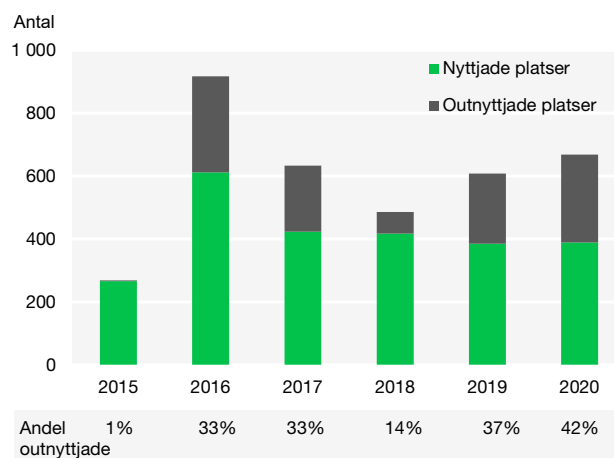
språk. Det var albanska, amarinja, arabiska, BKS (bosniska, kroatiska och serbiska), dari, engelska, franska, italienska, nordkurdiska, persiska, polska, rikskinesiska, rumänska, ryska, somaliska, spanska, sydkurdiska, thailändska, tigrinska, turkiska och uzbekiska.

3.1.2 Platser

Mellan 2015 och 2016 mer än tredubblades antalet beviljade platser med start under året utifrån att myndigheten fick mer medel att fördela till kontakttolkutbildning. Antalet beviljade platser minskade de två efterföljande åren för att sedan öka både 2019 och 2020. Totalt var det 668 beviljade platser på utbildningar med start 2020.⁸⁰

Av de beviljade platserna var 42 procent outnyttjade vid utbildningens start 2020. De outnyttjade platserna berodde till största del på att åtta utbildningsstarter ställdes in men till en mindre del även på att platserna på de utbildningar som startade inte nyttjades fullt ut. Andelen outnyttjade platser vid start var högre än under perioden 2015–2019 då andelen varierade mellan 1 procent och 37 procent. Den lägsta andelen uppmättes 2015, det vill säga innan utökningen av antalet platser på utbildningen. Detta år var det inga utbildningsstarter som ställdes in och nästan alla platserna nyttjades dessutom. Den jämförelsevis låga andelen outnyttjade platser 2018 berodde till största delen på få inställda utbildningsstarter.

Diagram 3.2: Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2020

Källa: MYH.

⁸⁰ För utbildningar med start 2014 eller tidigare beslutades inte om antalet deltagarplatser, utan anordnaren fick istället ett visst belopp beviljat. Därför finns uppgifter om beviljade utbildningsplatser från 2015 och framåt.

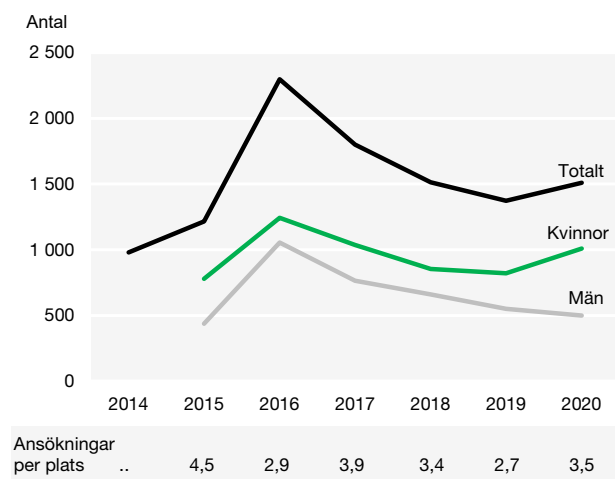
3.1.3

Ansökningar

Totalt inkom 1 500 ansökningar till de utbildningar som startade 2020. Det innebar 3,5 ansökningar per plats, vilket var högre än 2019 då motsvarande antal var 2,7. Ökningen innebar ett avbrott från den minskning som varit under perioden 2017–2019. Antalet ansökningar per plats har varierat mellan 2,7 och 4,5 sedan 2015.

Av ansökningarna 2020 var 67 procent från kvinnor och 33 procent från män. Det var en högre andel ansökningar från kvinnor jämfört med perioden 2015–2019 då mellan 54 och 64 procent av ansökningarna var från kvinnor.

Diagram 3.3: Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2014–2020

Notera: Diagrammet avser enbart ansökningar och platser på utbildningar som startat. Inställda starter ingår inte. Före 2015 beslutades inte om antal platser, se mer i avsnitt 3.4 Om statistiken. Källa: MYH.

3.1.4

Deltagare

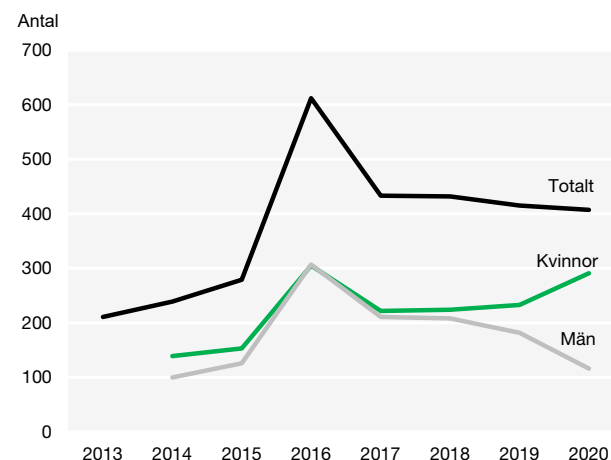
Totalt påbörjade närmare 410 deltagare den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2020, vilket var en marginell minskning jämfört med 2019.

Antalet deltagare som påbörjade den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk fördubblades 2016 jämfört med året innan. Detta till följd av de extra medel

myndigheten fick och som innebar fler platser på utbildningen. Sedan 2016 har antalet deltagare succesivt minskat även om minskningen varit relativt liten från 2017 och framåt. Trots minskningen efter 2016 har antalet som påbörjat utbildningen fortfarande varit högre än under perioden 2013–2015.

Könsfördelningen bland de som påbörjat utbildningen har över tid varit jämn men med en något större andel kvinnor än män. Under perioden 2014–2019 varierade andelen kvinnor mellan 50 och 58 procent medan andelen män varierade mellan 42 och 50 procent. Under 2020 ökade andelen kvinnor och av de som påbörjade utbildningen var 71 procent kvinnor och 29 procent män. Det finns ingen tydlig förklaring till detta. Andelen av ansökningarna som var från kvinnor ökade också 2020 men inte i lika stor omfattning som bland deltagarna. Bland de som fick ett antagningsbesked till utbildningen ökade andelen kvinnor i samma omfattning som bland de som sedan påbörjade utbildningen.⁸¹

Diagram 3.4: Deltagare som påbörjat utbildningen, 2013–2020

Källa: MYH.

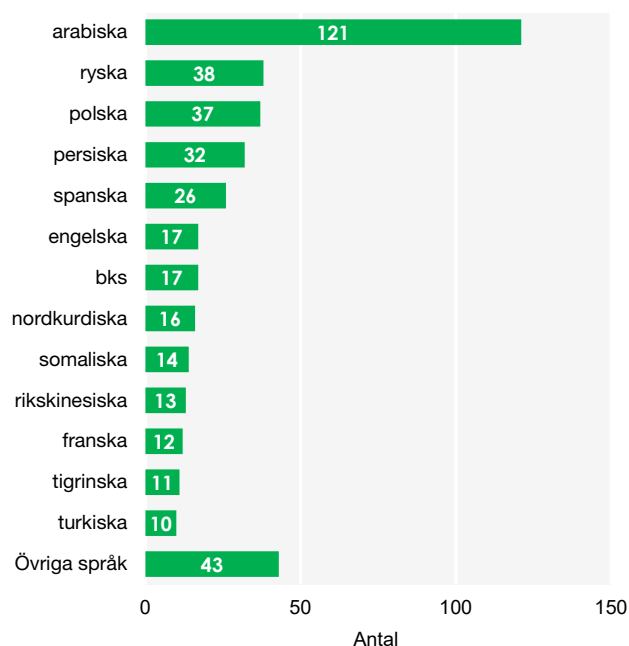
De språk som flest deltagare påbörjade utbildning i 2020 var arabiska följt av ryska, polska, persiska och spanska. Även 2019 var arabiska det största språket men andelen med arabiska var då större. Bland deltagarna som påbörjade utbildningen 2020 utgjorde arabiska 30 procent att jämföra med 44 procent 2019. Under 2020 påbörjades utbildningen i 21 olika språk. Det var fler

⁸¹ Under 2020 var det 1 510 ansökningar till utbildningen (67 procent kvinnor och 33 procent män). Av dessa fick 453 ett antagningsbesked till utbildningen (72 procent kvinnor och 28 procent män) varav 407 påbörjade utbildningen (71 procent kvinnor och 29 procent män).

språk än de två föregående åren då utbildning påbörjades i 15 respektive 16 språk.

Förutom arabiska, ryska, polska, persiska och spanska påbörjades utbildning 2020 i albanska, amarinja, BKS (bosniska, kroatiska och serbiska), dari, engelska, franska, italienska, nordkurdiska, rikskinesiska, rumänska, somaliska, sydkurdiska, thailändska, tigrinska, turkiska och uzbekiska.

Diagram 3.5: Deltagare som påbörjat utbildningen efter tolkspråk, 2020

Källa: MYH.

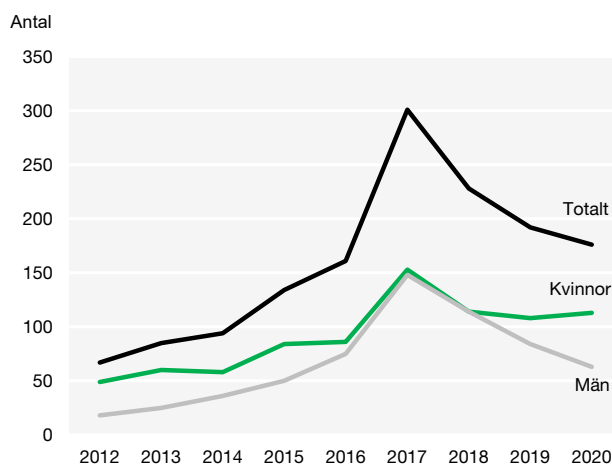
3.1.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Antal deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat och därmed fått utbildningsbevis ökade mellan 2012–2017, framförallt 2017. Många av de utbildningar som avslutades 2017 startade 2016 när antalet platser utökades kraftigt. Volymökningen med ovanligt många deltagare som påbörjade utbildningen, i kombination med en högre andel som slutförde utbildningen med godkänt resultat,

förklarar det höga antalet som slutförde utbildningen 2017. Efter 2017 har antalet som slutfört utbildning med godkänt resultat minskat årligen. Totalt slutförde 176 deltagare utbildningen med godkänt resultat 2020, vilket var en minskning med 8 procent jämfört med 2019. Det var emellertid färre deltagare som påbörjat de utbildningar som avslutades 2020 jämfört med 2019.

Könsfördelningen hos de som slutfört utbildningen med godkänt resultat var under perioden 2016–2019 jämn⁸² med mellan 50 och 56 procent kvinnor. Av dem som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2020 var könsfördelningen däremot ojämn med 64 procent kvinnor och 36 procent män. Till största delen beror det på att fler kvinnor än män deltagit i utbildningen.

Diagram 3.6: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat efter kön, 2012–2020

Notera: Uppgifterna avser samtliga deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat oavsett när deltagaren påbörjade utbildningen. Antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering ingår inte i diagrammet utan redovisas separat. Källa: MYH.

Antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat kan relateras till antalet som påbörjade utbildningen. Av det antal som påbörjade utbildningarna som avslutades 2020 var det 39 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut. Det är ungefär i nivå med de två föregående åren.

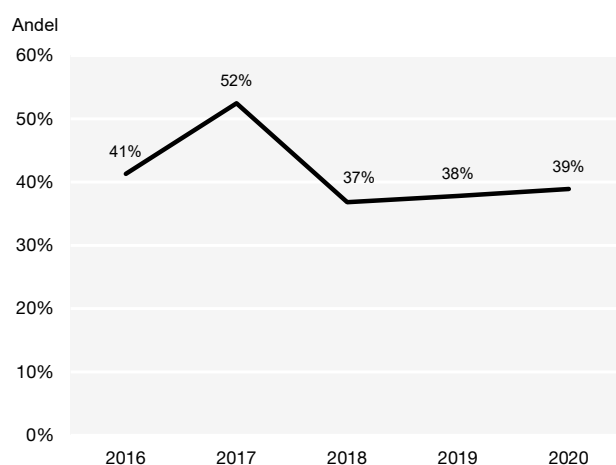
För perioden 2016–2020 utmärker sig 2017 med en högre andel än övriga år. Detta år var det 52 procent som slut-

⁸² En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu.

förde utbildningen med godkänt resultat inom två månader efter utbildningens slut. Övriga år under perioden har andelen varierat mellan 37 och 41 procent. Någon exakt jämförelse med åren före 2016 kan inte göras på grund av förändringar i beräkningssättet. Men andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat uppskattas ha varit ungefär lika stor 2015 som 2016.

Här bör noteras att andelen är beräknad utifrån två antaluppgifter (antal deltagare vid utbildningens start och antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat). Måttet tar därmed inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen. Det finns därmed en viss osäkerhet i den redovisade andelen. Det är även ett relativt snävt mått som enbart inkluderar de deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat inom två månader efter utbildningens slut.⁸³ Om de som slutfört utbildningen med godkänt resultat senare än två månader efter utbildningens avslut hade räknats med skulle andelarna för åren 2017-2019 varit minst 5 procentenheter högre.

Diagram 3.7: Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, slutår 2016–2020

Notera: På grund av justeringar i uppgifterna om deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat skiljer sig andelarna för 2018 och 2019 marginellt jämfört med den statistik som redovisats i tidigare årsrapporter. Källa: MYH.

Det finns ingen tydlig förklaring till varför andelen deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat var högre 2017 än övriga år. Under 2019 och 2020 försökte myndigheten i dialog med anordnare och samordnare av den sammanhållna grundutbildningen att ta reda

på möjliga orsaker till denna utveckling.⁸⁴ I dialogerna framkom att den högre andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2017 bland annat skulle kunna ha berott på händelser i omvärlden och att efterfrågan på tolkar var högre i och med flyktingströmmarna. Att efterfrågan på tolkar var stor skulle kunna ha motiverat fler att söka sig till kontakttolkutbildningen, men även motiverat deltagarna till att i större utsträckning slutföra utbildningen. Det var också tydliga krav från myndigheter och andra instanser som använde sig av tolkar att kontakttolkarna skulle vara utbildade.

I dialogen framkom även flera möjliga orsaker till att andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat minskade efter 2017. Bland annat lyftes färre sökande i relation till antalet platser som en möjlig orsak. En annan möjlig orsak som nämndes var att de antagna inte haft yrkeserfarenhet som tolk i samma utsträckning som tidigare år, och därmed kanske inte heller haft en tydlig bild av vad yrket innebär. Fler deltagare med kortare vistelsetid i Sverige uppgavs också kunna ha gjort det svårare att klara utbildningen på grund av svårigheter med svenska språket. Implementering av gemensamma likvärdiga prov inom utbildningen togs också upp som möjlig orsak utifrån att specifikt de muntliga proven upplevdes ha blivit svårare.

I den dialog som förts med samordnarna för utbildningen under coronapandemin har det framkommit att det upplevs som att det under pandemin blivit mer utmanande att få deltagarna att klara sig genom utbildningen inom angiven tid.

För att få kunskap om faktorer som påverkar deltagarnas möjligheter att slutföra utbildningen med godkänt resultat genomförde myndigheten en enkät till de deltagare som påbörjat de utbildningar till kontakttolk som avslutades under våren 2020. Då svarsfrekvensen var låg⁸⁵ behöver resultaten tolkas med försiktighet. De svarande som inte slutfört utbildningen med godkänt resultat uppgav flera olika anledningar till detta. Många av orsakerna var relaterade till den egna livssituationen. Av de svarande som inte slutfört utbildningen med godkänt resultat uppgav majoriteten att de hade för avsikt att slutföra utbildningen vid senare tillfälle.⁸⁶

⁸³ För mer information se avsnitt 3.4 Om statistiken.

⁸⁴ Dialog med anordnare och samordnarna under 2019, samt dialog med samordnarna våren 2020.

⁸⁵ Det var 218 deltagare som fick enkäten varav 39 procent besvarade den.

⁸⁶ Avstämningar med samordnarna under år 2020 och våren 2021.

Utbildningsbevis genom validering

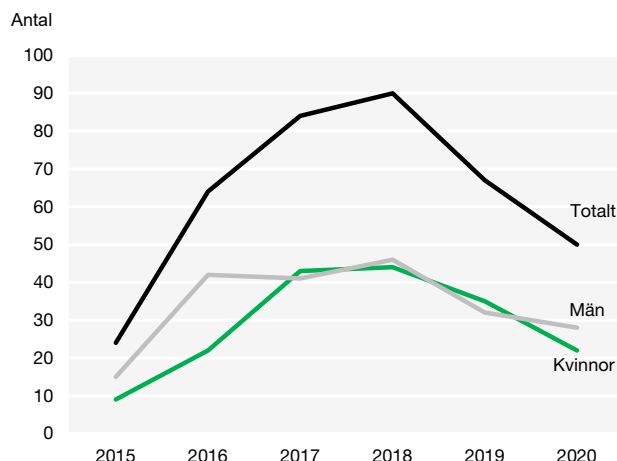
Hösten 2013 påbörjade myndigheten ett projekt för att främja validering av reell kompetens bland redan verkssamma kontakttolkar och de första valideringarna genomfördes 2015. Valideringen innebär att kompetens och kunskap bedöms i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Valideringen kan visa att personen har kunskaper som motsvarar utbildningens mål, att personen kan tillgodoräkna sig vissa delar men behöver komplettera med delar av utbildningen för att uppnå motsvarande kunskaper eller att personen behöver gå hela utbildningen. De som har kunskaper motsvarande utbildningens mål, eller uppnår motsvarande kunskaper genom att komplettera med delar av utbildningen, får ett utbildningsbevis.

Antalet som fått utbildningsbevis genom validering ökade årligen mellan 2015 och 2018 till 90 personer. Därefter har antalet minskat och det var 50 personer som fick utbildningsbevis genom validering 2020. Det var färre än 2016–2019 men fortfarande fler än 2015.

I avstämningar med samordnarna för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk har det framkommit att det finns tendenser att de som anmäler sig till validering har lägre kunskaper än tidigare. Detta skulle kunna vara en orsak till att antalet som fått utbildningsbevis genom validering har minskat. Samordnarna beskriver även att det under coronapandemin förekommit att personer valt att inte påbörja valideringen, bland annat för att det på flera håll innebär fysiska möten.⁸⁷ Antalet genomförda valideringar har också minskat mellan 2018 och 2020.

Det var något fler män än kvinnor bland de som fick utbildningsbevis genom validering 2020 (28 män och 22 kvinnor).

Diagram 3.8: Antal som fått utbildningsbevis genom validering efter kön, 2015–2020

Notera: Antalet som fått utbildningsbevis genom validering redovisas efter vilket år utbildningsbeviset har utfärdats. I tidigare Statistiska årsrapporter har redovisningen istället skett efter avslutsåret för den omgång som inrapporteringen har skett på. Se mer i avsnitt 3.4 Om statistiken. Källa: MYH.

3.1.6 Kortare kurser

Förutom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk genomförs inom kontakttolkning även fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar samt preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov. Utbildningsanordnarna erbjuder även kurser för undervisande personal. Kurserna är korta och brukar vara 20–150 timmar.

Under 2020 startade 54 kurser inom kontakttolkning, vilket var fler än 2019 då 44 kurser startade. Fyra av fem kurser som startade 2020 var kompetenshöjande kurser eller fördjupningskurser. Det var bland annat kurser inom sjukvårdstolkning, rättspsykiatri, rättstolkning, HBTQ, barntolkning, tandvårdstolkning, militära begrepp samt idiom och talesätt. Det startade även preparandkurser inför auktorisation samt kurser för undervisande personal. Totalt var det 925 deltagare på de kurser som startade 2020.

⁸⁷ Avstämning med samordnarna under år 2020 och våren 2021.

3.2

SKRIVTOLKUTBILDNING

3.2.1

Utbildning och utbildningsanordnare

Skrivtolkutbildningen omfattar ett års heltidsstudier. Utbildningen har under perioden 2012-2020 bedrivits av en utbildningsanordnare.

3.2.2

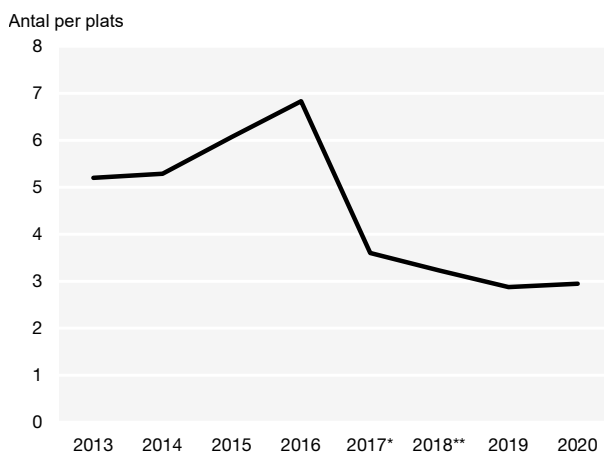
Platser och ansökningar

Skrivtolkutbildningen har sedan 2013 beviljats en utbildningsstart (utbildningsomgång) per år med mellan 12 och 18 platser. På utbildningsstarten 2020 var det 18 beviljade platser.

Den utbildningsstart som var planerad 2017 flyttades fram till början av 2018 på grund av för få sökande med rätt förkunskaper. Det var därmed ingen utbildningsstart 2017 utan istället två utbildningsstarter 2018.

Till utbildningen som startade 2020 inkom 53 ansökningar, vilket motsvarar 2,9 ansökningar per plats. Antal ansökningar per plats minskade årligen mellan 2016 och 2019 men var oförändrat mellan 2019 och 2020.

Diagram 3.9: Ansökningar per plats, 2013–2020

* Avser utbildningsstarten hösten 2017 som på grund av få sökande flyttades fram till 2018 då en ny ansökningsomgång genomfördes.

** Avser två utbildningsstarter. Källa: MYH.

Det har över tid varit fler kvinnor än män som söker till skrivtolkutbildningen. Sedan 2012 har omkring 70–90 procent av ansökningarna kommit från kvinnor.

3.2.3

Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Det var 17 deltagare som påbörjade skrivtolkutbildningen 2020. Under perioden 2018–2020⁸⁸ har genomsnittet varit 16 deltagare per utbildningsstart. Könsfördelningen bland de som påbörjat utbildningen är ojämn. Sammanlagt under perioden 2015–2020 har det varit cirka 80 procent kvinnor och 20 procent män.

Totalt har 34 deltagare slutfört utbildningen med godkänt resultat under perioden 2018–2020. Det innebär i genomsnitt 11 deltagare per utbildningsstart, vilket var något fler än tidigare år. Andelen som slutförde skrivtolkutbildningen med godkänt resultat var totalt 74 procent för perioden 2018–2020, vilket var i likhet med perioden 2015–2017.

⁸⁸ Uppgifterna om deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas summerat för treårsperioder eftersom antalet individer är få för varje enskilt år.

Trots att uppgifterna om deltagare på skrivtolkutbildningen redovisas sammanlagt för tre år baseras uppgifterna på få individer. Variationerna över tid kan därför bli stora även vid jämförelser mellan treårsperioderna.

Utöver de 34 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat, och därmed fick ett utbildningsbevis, var det 5 personer som under perioden 2018–2020 fick motsvarande utbildningsbevis genom validering.

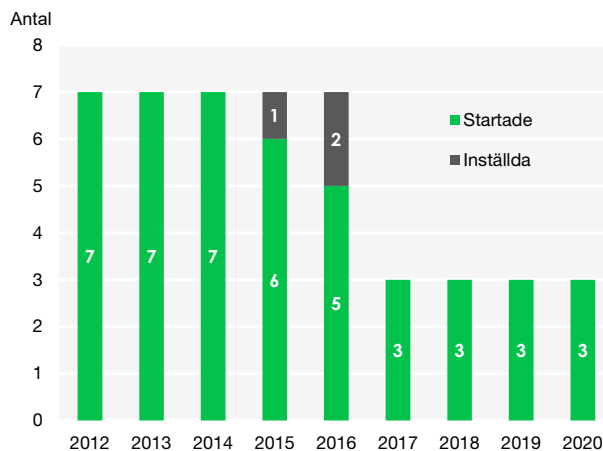
3.3

TECKENSPRÅKSTOLK- OCH DÖVBLINDTOLKUTBILDNING

3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen är en heltidsutbildning på tre till fyra år. Mellan 2012 och 2016 var det sju beviljade utbildningsstarter per år. Eftersom samhällets behov av teckenspråks- och dövblindtolkar bedömdes minska på sikt⁸⁹ beslutade myndigheten 2017 att bevilja färre utbildningsstarter.⁹⁰ Från och med 2017 har tre folkhögskolor haft en beviljad utbildningsstart per år varav samtliga har startat.

Diagram 3.10: Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2020

Källa: MYH

Förutom teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen genomförs det även kortare kurser inom teckenspråks- och dövblindtolkning. Myndigheten har under senare år även beviljat tolkutbildning för döva och teckenspråkslärarutbildning. I statistiken som redovisas nedan ingår enbart teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen. Kurser och övriga utbildningar redovisas separat (se avsnitt 3.3.6).

3.3.2 Platser

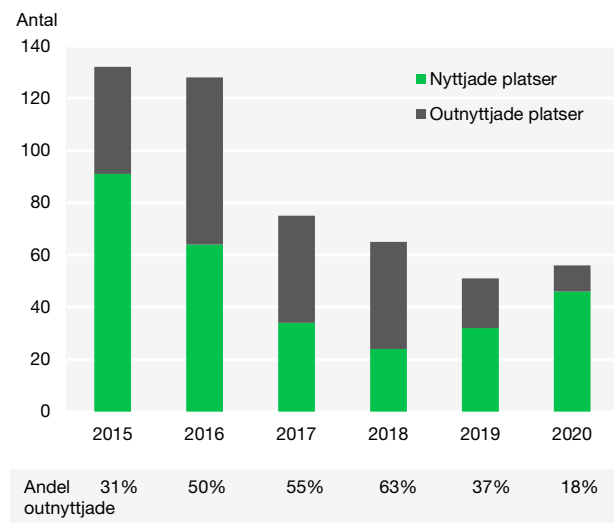
Mellan 2015 och 2019 minskade antalet beviljade platser på teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning årligen, från 132 platser med start 2015 till 51 platser med start 2019. Den minskande trenden bröts 2020 då antalet ökade till 56 platser.

Under 2020 var 18 procent av platserna outnyttjade vid utbildningarnas start. Andelen var hälften så stor som året innan, trots att antalet platser ökade något mellan 2019 och 2020. Sedan 2015 har andelen outnyttjade platser vid start vid flera tillfällen varit 50 procent eller däröver. Allra högst var andelen 2018 då 63 procent av platserna var outnyttjade vid utbildningarnas start.

⁸⁹ Det framtida behovet av teckenspråks och skrivtolkar, en översyn av tolkutbildningar vid folkhögskolorna. Statskontorets rapport 2015:25.

⁹⁰ Dnr MYH 2016/790, Dimensioneringen av utbildningsplatser för teckenspråkstolk- och skrivtolkutbildningen.

Diagram 3.11: Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2020

Källa: MYH

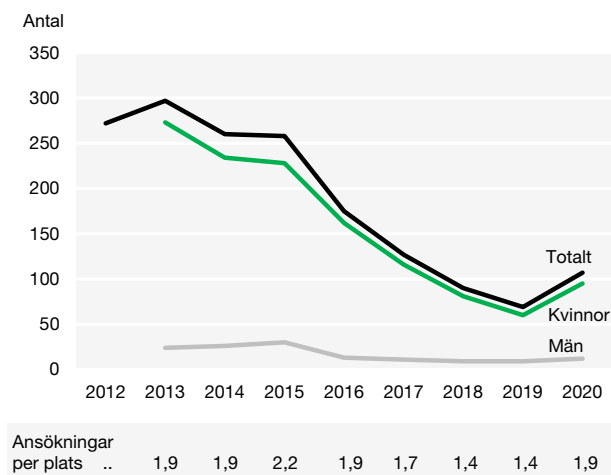
3.3.3 Ansökningar

Totalt inkom 107 ansökningar från sökande till de tre utbildningar som startade 2020. Det var fler ansökningar än de två föregående åren och det var också första gången sedan 2013 som antalet ansökningar ökade jämfört med föregående år. I ett längre perspektiv har emellertid antalet ansökningar minskat. Till de utbildningar som startade 2013 var det närmare 300 ansökningar. Antalet ansökningar minskade sedan årligen fram till och med 2019. En del av minskningen sedan 2013 kan förklaras av att utbildningar ställdes in 2015 och 2016 samt att färre utbildningar har beviljats start sedan 2017.

När hänsyn tas till antalet platser på utbildningen var det 1,9 ansökningar per plats 2020, vilket var lika många som i början av perioden 2013–2020. Även antal ansökningar per plats ökade 2020 för första gången på flera år och från att de två föregående åren ha varit som lägst på 1,4 ansökningar per plats.

En majoritet av ansökningarna 2020 var från kvinnor, vilket var i likhet med tidigare år. Under perioden 2013–2020 har mer än 9 av 10 ansökningar till utbildningen varit från kvinnor.⁹¹

Diagram 3.12: Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2012–2020

Notera: Diagrammet avser utbildningar som startat. Inställda starter ingår inte. Källa: MYH.

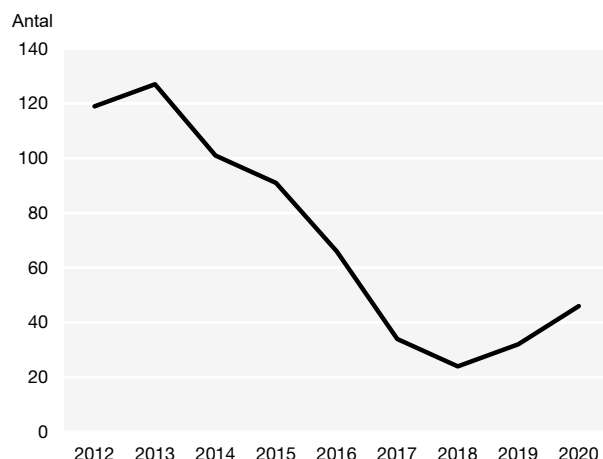
3.3.4 Deltagare

Sedan 2013 har antalet deltagare som påbörjat en teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning minskat från att tidigare varit omkring 120 deltagare per år. Antalet deltagare minskade årligen under perioden 2013–2018 för att vara som lägst 2018 då 24 deltagare påbörjade utbildningen. De senaste två åren har antalet ökat och 2020 var det 46 deltagare som påbörjade utbildningen. Ökningen beror främst på ett ökat nyttjande av platserna på utbildningen, men mellan 2019 och 2020 ökade även antalet platser på utbildningen (se diagram 3.11).

Liksom tidigare år var omkring 9 av 10 deltagare som påbörjade utbildningen 2020 kvinnor.

⁹¹ För 2012 finns inga uppgifter om antal ansökningar efter kön.

Diagram 3.13: Deltagare som påbörjat utbildningen, 2012–2020

Källa: MYH.

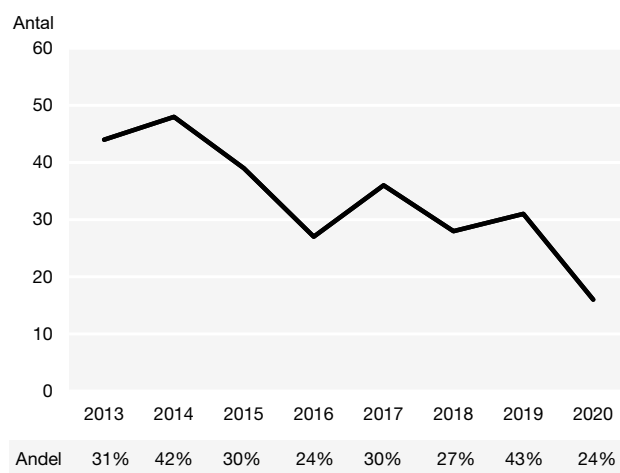
3.3.5 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Under 2020 slutförde 16 deltagare teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen med godkänt resultat. Det var det lägsta antalet som slutfört utbildningen under perioden 2013–2020. Tidigare under perioden har antalet varierat omkring 25–50 per år med de högsta antalen i början av perioden.

Antalet som slutför utbildningen med godkänt resultat påverkas dels av hur många som går utbildningen, dels av hur stor andel som slutför utbildningen med godkänt resultat. De utbildningar som avslutades 2020 påbörjades 2016. Under detta år minskade antalet deltagare som påbörjade utbildningen jämfört med året innan. Andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat var också något lägre än de flesta tidigare år. Både ett minskat antal deltagare på utbildningen och en lägre andel som slutförde utbildningen med godkänt resultat bidrog därmed till att antalet som slutförde utbildningen var lägre 2020 än tidigare år.

Av det antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start var det 24 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2020.⁹² Eftersom det är relativt få som går utbildningen påverkar varje enskild deltagare andelen i stor utsträckning och förändringar mellan åren bör därför tolkas med försiktighet. Sett över hela perioden 2013–2020 har det sammanlagt varit mindre än en tredjedel av det antal som påbörjat utbildningen som sedan slutfört utbildningen.

Diagram 3.14: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, 2013–2020

Källa: MYH.

Den första halvan av utbildningen fokuserar undervisningen på teckenspråket medan den andra halvan fokuserar på själva tolkningen, tolkningsteknik och tolketik. De flesta utbildningar som avslutats de senaste åren har varit fyraåriga och där kan man se att flest avhopp sker mellan det andra och tredje året på utbildningen. På de fyraåriga utbildningar som avslutades 2018–2020 hade en fjärdedel av deltagarna hoppat av mellan andra och tredje året och sammanlagt hade omkring 6 av 10 hoppat av innan tredje årets start. Av de deltagare som påbörjade år tre fullföljde majoriteten utbildningen.

⁹² Andelen godkända deltagare avser inte den faktiska andelen av de som påbörjat utbildningen eftersom beräkningen inte tar hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. För mer information, se avsnitt 3.4 Om statistiken.

Skälen till att deltagare inte går en hel utbildning kan vara olika. Det skulle kunna bero på att det är en lång utbildning och att vissa deltagare inte heller har för avsikt att fullfölja utbildningen och arbeta som tolk utan enbart vill lära sig teckenspråk.⁹³ Arbetsmarknadens osäkerhet på grund av varierad efterfrågan på tolkar skulle också kunna vara en faktor som påverkar avhopp.

De utbildningar som avslutas under 2021 startade 2017 och 2018 med 37 deltagare. Utifrån antalet som påbörjat utbildningen och de avhopp som skett kommer antal deltagare som slutför utbildningen med godkänt resultat sannolikt att hamna på ungefär samma nivå som 2020.

3.3.6

Kurser och övriga utbildningar

Förutom teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen har myndigheten under senare år beviljat teckenspråks-
lärarutbildning och tolkutbildning för döva. Teckenspråkslärarutbildningen hade en utbildningsstart 2020 där 5 deltagare påbörjade utbildningen. Även tolkutbildningen för döva hade en utbildningsstart under 2020 och 14 deltagare påbörjade utbildningen.

Det genomförs även kortare kurser inom teckenspråks- och dövblindtolkning. Under 2020 startade tre kurser med sammanlagt 34 deltagare.⁹⁴ Det var kurser inom handledarutbildning och tolkning inom psykiatri. Kursernas omfattning varierade mellan 7 och 10 dagar.

⁹³ Dnr MYH 2014/3711, Myndigheten för yrkeshögskolan "Syn på måluppfyllelse och kvalitetsarbete hos anordnare av teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar".

⁹⁴ Ytterligare en kurs med 12 platser hade beviljad start under 2020 men för denna kurs har uppgifter om start ännu inte inkommit eftersom de underlag som uppgifterna hämtas från skickas in efter utbildningens slut. Det kan därför tillkomma en startad kurs för 2020.

3.4

OM STATISTIKEN

Tolkutbildningarna inom folkbildningen har funnits inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde sedan den 1 juli 2012. Den statistik om tolkutbildningar som redovisas i den här rapporten avser därför inga år före 2012.

Myndigheten samlar inte in personuppgifter om deltagarna vid tolkutbildningarna med undantag för vilka deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat eller fått sina kunskaper prövade eller validerade med godkänt resultat. Detta är uppgifter som utbildningsanordnarna rapporterar in till myndigheten. Övriga uppgifter som används för att framställa statistik om deltagarna på tolkutbildningarna samlas in från anordnarna som antalsuppgifter på gruppnivå.

Statistiken om tolkutbildningarna finns även i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

3.4.1

Definitioner och förklaringar

Kontakttolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Uppgifter om antal sökande till de utbildningar som startat under året har samlats in från anordnarna.

Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera utbildningsstarter räknas flera gånger. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika sökande personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag. I de fall anordnaren uppgett att de har tagit in fler deltagare än det finns platser (överintag) så är även dessa deltagare medräknade.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har slutfört utbildningen med godkänt resultat på samtliga delkurser och därmed fått ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån utbildningens avslutsår. Alla deltagare som rapporterats ska ha slutfört utbildningen med godkänt resultat och fått utbildningsbevis utfärdat senast sista februari året efter utbildningens avslutsår ingår i antalet. Deltagare som slutför utbildningen med godkänt resultat och får utbildningsbevis utfärdat efter detta räknas till senare år. Deltagare som slutför sin utbildning med godkänt resultat genom komplettering av tidigare påbörjad utbildning räknas till avslutsåret för den utbildning där komplettering och inrapportering skett (enligt ovan). Personer som fått utbildningsbevis genom validering (se definition nedan) ingår inte i detta antal utan redovisas separat.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens avslut dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start.

Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen. Med två månader efter utbildningens avslut avses utbildningens avslutsmånad och de två efterföljande månaderna (exklusive juli). Att det endast är de deltagare som slutfört utbildningen inom två månader efter utbildningens slut som räknas beror på att flera utbildningar avslutas i december och statistiken tas fram redan i mars året efter utbildningens avslutsår. Andelen redovisas efter utbildningens avslutsår.

Till och med 2015 räknades även deltagare som fått utbildningsbevis senare än två månader efter utbildningens avslut till andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat är därför inte jämförbar längre bakåt i tiden än 2016. På grund av justeringar i uppgifterna om deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, skiljer sig de andelar för 2018 och 2019 som redovisas i denna rapport, marginellt från tidigare redovisning.

Personer som fått utbildningsbevis genom validering

Verksamma tolkar som saknar fullständig utbildning kan få sina kunskaper prövade eller validerade. Det innebär att man får sin kompetens och sina kunskaper bedömda i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Resultatet kan bli att personen får ett utbildningsbevis då kunskaperna motsvarar grundutbildningens mål, att personen behöver gå delar av grundutbildningen eller att personen behöver gå hela grundutbildningen.

Med utbildningsbevis genom validering avses här att personen antingen bedömts ha kunskaper motsvarande utbildningens mål och därmed fått utbildningsbevis eller att personen behövt komplettera med delar av utbildningen och efter kompletteringen fått utbildningsbevis.

Personer där valideringen resulterade i att de behövde gå hela grundutbildningen, det vill säga inte kunnat tillgodoräkna sig några delar av utbildningen alls, räknas inte in i detta antal. Om dessa påbörjar grundutbildningen och slutför den med godkänt resultat ingår de istället i antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Antal personer som fått utbildningsbevis genom validering redovisas efter datumet för när utbildningsbeviset utfärdades. I tidigare statistiska årsrapporter har antalet istället redovisats efter avslutsåret för den utbildning som inrapporteringen har skett på. Detta gör att statistiken skiljer sig något från tidigare redovisning. Antal personer avser antal unika personer per år och anordnare. I och med förändringen av vilket år redovisningen sker efter, har ett antal inrapporteringar identifierats som

dubletter. Dubbletterna har tagits bort, vilket medfört att det totala antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering under perioden 2015–2019 är något lägre än i tidigare redovisning av statistiken.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Före 2015 beslutade myndigheten inte om antalet deltagarplatser utan utbildningsanordnarna fick istället ett visst belopp beviljat. Från och med 2015 beviljar myndigheten statsbidrag för ett visst antal deltagarplatser. Anordnarna kan anta fler sökande än antalet deltagarplatser till utbildningen.

Under 2015 fanns möjlighet att få statsbidrag utbetalat för någon enstaka ytterligare plats än vad som beviljats. Från och med 2016 betalar inte myndigheten ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan eller det specifika studieförbundet finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Utbildningsstart (utbildningsomgång)

Avser en viss starttidpunkt för en utbildning. En utbildning kan ha en eller flera utbildningsstarter (utbildningsomgångar).

Skrivtolkutbildningen

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Utbildningsanordnaren lämnar till myndigheten in uppgift om antalet ansökningar till utbildning som startat under året. Ansökningar avser här inte unika personer eftersom det var två utbildningsstarter under 2018.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målet för utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Utbildningsanordnaren får anta fler sökande än detta till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än beviljat.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik folkhögskola.

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Varje utbildningsanordnare lämnar till myndigheten in uppgift om antalet sökande till den utbildning som startat under året. Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in, vilket innebär att en person som sökt till flera skolor räknas en gång för varje skola. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målen med utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Anordnarna får anta fler än dessa till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se